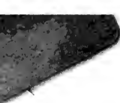
INDEX JURIS THEOREMATUM QUAE IN DECISIONIBUS S. ROMANAE ROTAE...

Felice Ceccopieri

7. 2. 118

INDEX
JURIS THEOREMATUM

QUAE

IN DECISIONIBUS

S. ROMANAE ROTAE

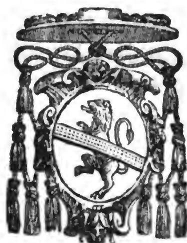
ANNOR. MDCCCVII. MDCCCVIII. MDCCCIX.

CONTINENTUR

A FELICE EX COMITIBUS CECCOPIERI

J. U. D.

CONCINNATUS.

ROMAE 1821.

APUD CAROLUM MORDACCHINI

Superiorum permissu.

ILLUSTRISSIMO ET REVERENDISSIMO

D. COSMO CORSIO

S. ROMANAE ROTAE XII. VIRO

FELIX CECCOPERIUS SALUTEM.

Jurisprudentiae studio cum meam navassem operam hoc suscipiendum opusculum optime censui, quod et utilitatis et animi cujusdam oblectationis mihi esse potuisset. Qua in re id primum cautum volui, ut Jurisperitis ac Jurisprudentiae studiosis commodi aliquid praeberem: omne deinde me tulisse punctum animadverti, si eam propter tuam humanitatem, qua me PRAESUL AMPLISSIME

prosequeris, opusculum hoc tuo nomine inscribere mihi fas esset. Ex quo non exiguum me obtinuisse praesidium intellexi, cum juris theoremata ab hoc Tribunali sapientissimo tradita in unum colligens, ejusdem Tribunalis XII. Viri tutelam adipiscerer. Et certe satis apte cognovi, nihil optabilius mihi posse contingere; Cum summus hic, quem honorificentissime geris, Magistratus, et doctrina praestantes et summo familiae splendore praeditos requirat; eumque ita geras, ut non solum accensearis sapientum numero, verum et eximios gentis tuae nobilissimos Viros imiteris, et assequaris: Quorum copiam, inter cujusque saeculi praeclarissimos, maximam habemus. JOANNEM enim CORSIUM Bardi filium enumeras in Florentina Republica Senatorem, pluribus Magistratibus et Legationibus ad potentissimos Europae Principes usque a decimo quinto soeculo perfunctum. Hinc SIMEON, illi in Senatoria dignitate coeterisque patriae atque Italiae honoribus ingenii ac animi dotibus successit: Tum JOANNES, quem sub soeculi decimi septimi initium ob insignia ipsius ac majorum merita inter Romanos Patricios adscriptum reperimus. MAURUS eodem tempore floruit S. Miniati Episcopus. Habemus quidem JACOBUM doctissimum virum, qui non tam litteris ineunte vix aetate se totum adscripsit, verum etiam sapienti-

bus omnibus praesidio fuit. COSMUS etiam ac THOMAS, ille proavus tuus, hic patruus magnus, clarissimis in patria Magistratibus honorificentissime gestis refulsere. Itidemque DOMINICUM MARIAM horum patruum ad Sacram Purpuram, Ravennae Legationem, et Arimini Cathedram evectum recordamur. Horum porro praeclarissimorum virorum aliorumque complurium, quibus gens tua omni aevo redundavit, in iisque THOMAE (qui nunc propriis avitisque praefulgens virtutibus a consiliis est Ferdinandi III summi Hetruscorum Principis), aemulum nunc te praebes, ut novum et tuae familiae clarissimae, et patriae splendidissimae, et Romanorum Praesulum Ordini amplissimo lumen addas.

Nihil igitur mihi gratius, nihil jucundius quam talem studiorum meorum judicem habere. Quapropter hoc altero tuo beneficii genere, (si mihi illud conferre volueris), me arctiori tibi vinculo devinctum certo scio. Vale.

ADPROBATIO.

Jussu Rmi P. Philippi Anfossi S. Palatii Apostolici Magistri Indices Decisionum S. Romanae Rotae annis 1807. 1808. ac 1809. editarum a Com. Felici Ceccoperio Compositos attente perlegi ac sedulo perpendi. Cumque nihil in iis repererim, quod sacrosanctae nostrae religioni, rectae morum informationi, summorumque Principum juribus adversetur; atque imo miram in iis componendis diligentiam maximumque eorum auctoris ingenium laudare debuerim, non abs re duco, ac utilissimum jurisprudentiae praesertim studiosis existimo veniam dari, ut illi typis evulgentur.

Datum Romae ex aedibus meis postridie Kalendas Quintiles anno post Christi adventum MDCCCXXI.

Philippus Timotheus de Salvettis J. U. D. et in Romana Curia Advocatus.

IMPRIMATUR

Si videbitur Rmo P. Sac. Palat. Apost. Magist.

J. Della Porta Vicesgerens.

IMPRIMATUR

Fr. Philippus Anfossi, Ord. Praed., S. Palat. Apost. Magister.

DECISIONES

ANNOR. 1807. 1808. 1809.

Ex quibus hujus indicis conclusiones eductae fuerunt.

24.	*Anagnina*	Eadem 27. Februarii Tassoni 1809.
25.		Quoad jocalia & vestes 15. Junii Rusconi 1807.
26.		Eadem 30. Januarii Tassoni 1809.
27.	*Anconitana*	Quoad summam scutor. 23722. 80. 9. Martii Piccolomini 1807.
28.		Cambii 15. Maii Bussi 1807.
29.		Eadem 8. Februarii Eodem 1808.
30.		Eadem scut. 2000. super liberatione a molestiis 8. Februarii Eodem 1808.
31.		Eadem scutor. 1500. 12. Februarii Eodem 1808.
32.		Eadem super liberatione a molestiis Eodem 1808.
33.		Cautionis 15. Januarii Isoard 1808.
34.		Eadem 13. Junii Eodem 1808.
35.		Damnorum & expensarum 26. Junuarii Resta 1807.
36.		Immissionis 26. Junii Piccolomini 1807.
37.		Eadem 7. Februarii Resta 1808.
38.		Eadem super fideicommisso universali 10. Aprilis Piccolomini 1807.
39.		Eadem quoad fideicommissum particulare 15. Junii Eodem 1807.
40.		Litterarum Cambii 26. Junii Isoard 1807.
41.		Eadem 29. Aprilis Cesarei 1808.
42.		Pecuniaria quoad rem judicatam A. C. Riganti 13. Martii 1807.
43.		Pecuniaria 3. Junii Gardoqui 1807.
44.		Eadem 29. Aprilis Tassoni 1808.
45.		Eadem 18. Martii Cesarei 1808.
46.		Eadem 12. Februarii Gardoqui 1808.
47.		Eadem super alimentis praeteritis 3. Julii Piccolomini 1807.
48.		Reintegrationis 15. Maii Bussi 1807.
49.		Eadem 22. Junii Bardaxi 1807.
50.		Eadem 15. Junuarii Eodem 1808.
51.		Eadem 9. Maii Bussi 1808.
52.		Eadem super fructibus Eodem 1808.
53.		Societatis 19. Junii Bardaxi 1807.
54.		Eadem 9. Martii Eodem 1807.

55. *Anconitana* Eadem super aperitione oris 19. Junii Eodem 1807.
56. Eadem super aperitione oris 9. Martii Eodem 1807.
57. Seu Tergestina pecuniaria 15. Maii Tassoni 1807.
58. Eadem pecuniaria 15. Februarii Eodem 1808.
59. *Asculana* Immissionis 15. Junii Gardoqui 1807.
60. Pecuniaria 15. Junii Serlupi 1807.
61. Eadem 2. Martii Eodem 1807.
62. *Auximana* Divisionis Argentorum 9. Martii Rusconi 1808.
63. Emphytheusis 11. Decembris Resta 1807.
64. Eadem 19. Junii Eodem 1807.
65. Eadem 7. Maii Eodem 1808.
66. Immissionis 20. Februarii Bussi 1807.
67. Eadem 4. Aprilis Tassoni 1808.
68. Nullitatis contractus 22. Junii Eodem 1807.
69. Primogeniturae 26. Januarii Resta 1807.
70. Eadem super augmento 23. Januarii Rusconi 1807.
71. Eadem super fructibus 18. Martii Eodem 1808.
72. Primogeniturae 1. Februarii Piccolomini 1808.
73. Eadem super resolutis 11. Decembris Eodem 1807.
74. Eadem super reservatis Eodem 1807.
75. Seu Anconitana Censuum 8. Maii Cesarei 1807.
76. Eadem immissionis quoad bona Alexandri Malaccari super secundo semisse 9. Januarii Bardaxi 1807.
77. Eadem transactionis 8. Maii Cesarei 1807.
78. Eadem 7. Martii Eodem 1808.
79. Eadem Censuum Eodem 1808.
80. *Barchinonen* Seu Anconitana Nauli 20. Aprilis Resta 1807.
81. *Camerinen* Circumscriptionis et praelationis 3. Martii Piccolomini 1809.
82. Juris pascendi seu lignandi 11. Junii Eodem 1807.
83. Liberationis a molestiis 26. Junii Eodem 1807.
84. Pecuniaria 16. Februarii Resta 1807.
85. Praelationis 9 Martii Serlupi 1807.
86. Eadem 19. Junii Eodem 1807.
87. Eadem 7. Martii Eodem 1808.
88. *Centum Cellarum* Pecuniaria 20. Januarii Piccolomini 1808.
89. Seu Liburnen Piraterie 15. Junii Isoard 1807.

90.	*Centum Cellarum*	Eadem 22. Junii Eodem 1807.
91.		Eadem 26. Januarii Eodem 1807.
92.		Eadem 23. Januarii Eodem 1807.
93.		Eadem 25. Januarii Eodem 1808.
94.		Eadem 1. Februarii Eodem 1808.
95.		Seu Tyburtina pecuniaria 8. Maii Eodem 1809.
96.	*Civitatis Castelli*	Super fructibus 10. Junii Eodem 1808.
97.		Eadem 20. Januarii Eodem 1809.
98.		Super redditione rationis 15. Maii Cesarei 1807.
99.		Super haereditate Catharinae Chiausini 8. Maii Eodem 1807.
100.		Haereditatis super immissione 15. Maii Eodem 1807.
101.		Haereditatis quoad predium Piosina 13. Junii Eodem 1807.
102.		Haereditatis quoad fructus praedii Piosina Eod. 1807.
103.		Haereditatis super fructibus beneficii 12. Junii Eodem 1807.
104.		Haereditatis super immissione quoad fructus Eodem 1807.
105.		Eadem 9. Jannarii Eodem 1807.
106.		Eadem 11. Decembris Eodem 1807.
107.		Eadem super fructibus beneficii 9. Januarii Eodem 1807.
108.		Eadem quoad predium Piosina 12. Januarii Eodem 1807.
109.		Eadem quoad fructus praedii Piosina Eodem 1807.
110.		Manutentionis et reintegrationis 11. Maii Resta 1807.
111.		Eadem 16. Januarii Eodem 1807.
112.	*Civitatis plebis*	Coloniarum 13. Martii Serlupi 1807.
113.		Eadem 29. Aprilis Eodem 1808.
114.		Immissionis 29. Aprilis Bardaxi 1807.
115.		Super pretio Animalium 28. Aprilis Eodem 1809.
116.		Laesionis 10. Martii Piccolomini 1809.
117.		Nullitatis testamentii 20. Martii Bussi 1809.
118.		Pecuniaria super resolutis 10. Martii Piccolomini 1809.
119	*Corana*	Consuccessionis 26. Junii Tassoni 1807.

120. *Corana* Eadem 20. Junii Eodem 1808.
121. *Cornetana* Restitutionis Animalium 15. Januarii Piccolomini 1808.
122. Eadem 20. Junii Eodem 1808.
123. Eadem super reservatis 27. Junii Eodem 1808.
124. *Eugubina* Reductionis 27. Aprilis Eodem 1807.
125. *Fabrianen* Seu Tudertina reductionis 13. Junii Bussi 1808.
126. *Fanen* Aperitionis Oris 7. Martii Rusconi 1808.
127. Super credito 3. Julii Eodem 1807.
128. Donationis 6. Maii Bardaxl 1808.
129. Inventarii 11. Maii Cesarei 1807.
130. Legitimae super fructibus 27. Februarii Bardaxl 1807.
131. Pecuniaria 2. Decembris Eodem 1807.
132. Eadem 12. Junii Eodem 1807.
133. Retrocessionis domus Lanciae 12. Junii Eodem 1807.
134. Eadem 2. Decembris Eodem 1807.
135. Subhastationis et deliberationis 3. Julii Rusconi 1807.
136. *Ferentina* Manutentionis 22. Junii Tassoni 1807.
137. Eadem 28. Martii Eodem 1808.
138. Oneris 16. Maii Isoard 1808.
139. Recognitionis in Dominum, et solutionis Canonum 9. Junii Bardaxl 1809.
140. *Firmana* Cappellaniae 8. Junii Gardoqui 1807.
141. Depositi 8. Junii Bardaxl 1807.
142. Executionis rescripti 26. Junii Piccolomini 1807.
143. Immissionis 18. Martii Bardaxl 1808.
144. Eadem 15. Januarii Eodem 1808.
145. Manutentionis super bono jure quoad bona Michaelis Ronconi 15. Maii Piccolomini 1807.
146. Eadem 4. Martii Eodem 1808.
147. Eadem super fructibus 13. Martii Gardoqui 1807.
148. Eadem 26. Junii Eodem 1807.
149. Praetensae Manutentionis 27. Aprilis Rusconi 1807.
150. Nullitatis Cambii 17. Februarii Bardaxl 1807.
151. Eadem 23. Martii Eodem 1808.
152. Primogeniturae de Montanis super immissione in specie quoad non resoluta 12. Junii Bussi 1807.
153. Eadem quod reservata 19. Junii Eodem 1807.

154. *Firmana* seu Mathelicen fideicommissi 19. Junii Rusconi 1807.
155. Eadem 28. Martii Eodem 1808.
156. *Forosempronien* Transactionis seu divisionis 16. Januarii Rusconi 1807.
157. *Fulginaten* Liberationis a molestiis super non resolutis 12. Junii Gardoqui 1807.
158. Pecuniaria 3. Julii Eodem 1807.
159. Eadem super fructibus Eodem 1807.
160. Reductionis 19. Februarii Bussi 1808.
161. Eadem 30. Januarii Gardoqui 1809.
162. Super primo dubio 9. Martii Tassoni 1807.
163. Eadem super secundo dubio Eodem 1807.
164. *Fundana* Immissionis 1. Februarii Bardaxi 1808.
165. *Hortana* Contractus Emptionis venditionis 4. Junii Bardaxi 1808.
166. Immissionis 4. Aprilis Resta 1808.
167. Praelationis 4. Julii Bardaxi 1808.
168. seu Civitatis Castellanae confinium 6. Maii Cesarei 1809.
169. *Interamnen* Attentatorum 24. Aprilis Serlupi 1809.
170. Super bono jure Eodem 1809.
171. Donationis 27. Februarii Resta 1807.
172. Eadem 12. Junii Eodem 1807.
173. Dotis super reductione 2. Martii Rusconi 1807.
174. Nullitatis extinctionis Cambii 6. Martii Piccolomini 1809.
175. Reintegrationis super primo dubio 16. Januarii Isoard 1807.
176. Eadem 15. Februarii Eodem 1808.
177. Eadem super secundo dubio 16. Januarii Eodem 1807.
178. Eadem 15. Februarii Eodem 1808.
179. Eadem super tertio dubio 19. Januarii Eodem 1807.
180. Eadem 11. Martii Eodem 1808.
181. Salviani 6. Martii Piccolomini 1809.
182. *Lauretana* Haereditatis super legitima 29. Aprilis Bussi 1808.
183. Eadem super falcidia Eodem 1808.
184. Immissionis quoad haereditatem Francisci Mariae 15. Maii Serlupi 1807.

185. *Lauretana* Eadem quoad haereditatem Aloysii Eodem 1807.
186. *Maceraten* Beneficii 15. Februarii Piccolomini 1808.
187. Circumscriptionis 26. Junii Rusconi 1807.
188. Executionis Apocae 11. Januarii Bardaxi 1808.
189. Eadem 23. Martii Eodem 1808.
190. Pecuniaria 4. Maii Bardaxi 1807.
191. Reductionis 26. Junii Piccolomini 1807.
192. Eadem 2. Maii Tassoni 1808.
193. *Melevitana* Praepositurae 29. Januarii Serlupi 1808.
194. *Montisalti* Liberationis a molestiis 26. Junii Tassoni 1807.
195. Eadem super nullitate executionis Eodem 1807.
196. *Montisfalisci* Consuccessionis 22. Junii Serlupi 1807.
197. Supplementi legitimae 20. Januarii Serlupi 1808.
198. Eadem 13. Maii Eodem 1808.
199. Eadem 5. Decembris Eodem 1808.
200. *Narnien* Comparticipationis Multiplici 19. Januarii Bardaxi 1807.
201. Eadem 10. Junii Eodem 1808.
202. Eadem 8. Maii Eodem 1807.
203. Eadem quoad fructus ante motam litem 19. Januarii Eodem 1807.
204. Eadem 8. Maii Eodem 1807.
205. Donationis 8. Junii Eodem 1808.
206. Eadem 27. Februarii Eodem 1809.
207. Praelationis 17. Martii Piccolomini 1809.
208. *Nepesina* Excomputationis 3. Julii Cesarei 1807.
209. Juris redimendi Eodem 1807.
210. Eadem quoad summam oblatam 4. Aprilis Eodem 1808.
211. Legati 15. Junii Piccolomini 1807.
212. Eadem 11. Martii Eodem 1808.
213. Manutentionis 19. Junii Bussi 1807.
214. Eadem 11. Decembris Eodem 1807.
215. *Nucerina* Executionis 20. Martii Piccolomini 1809.
216. Immissionis 12. Januarii Bardaxi 1807.
217. Eadem 3. Julii Eodem 1807.
218. Eadem 7. Martii Eodem 1808.

253. *Perusina* Eadem super deposito 17. Aprilis Eodem 1809.
254. Eadem super reservatis Bussi 1809.
255. Primogeniturae 13. Aprilis Eodem 1807.
256. Eadem 14. Decembris Eodem 1807.
257. Reductionis 28. Martii Piccolomini 1808.
258. Eadem 17. Maii Eodem 1808.
259. Eadem 13. Maii Tassoni 1808.
260. Eadem 12. Februarii Eodem 1808.
261. Eadem 25. Januarii Resta 1808.
262. Supplementi 14. Aprilis Tassoni 1809.
263. *Praenestina* Mutae 13. Martii Cesarei 1809.
264. *Pisauren* Assignamenti super loco solutionis 1. Aprilis Rusconi 1808.
265. Eadem super manutentione Eodem 1808.
266. Contractus 16. Martii Tassoni 1807.
267. Eadem 1. Februarii Eodem 1808.
268. Immissionis 22. Junii Rusconi 1807.
269. Eadem 15. Maii Bardaxi 1807.
270. Manutentionis 5. Junii Resta 1807.
271. Eadem super bono Jure Eodem 1807.
272. Reintegrationis 16. Martii Tassoni 1807.
273. Eadem 1. Februarii Eodem 1808.
274. seu Fanen. 23. Januarii Resta 1807
275. *Privernen* Alimentorum 3. Julii Bardaxi 1807.
276. Consuccessionis et fructuum 22. Junii Eodem 1807.
277. Divisionis 5. Maii Tassoni 1809.
278. Eadem 27. Januarii Eodem 1809.
279. Donationis 5. Junii Eodem 1807.
280. Eadem 19. Februarii Eodem 1807.
281. Dotis 3. Julii Bardaxi 1807.
282. Immissionis 8. Julii Isoard 1808.
283. Eadem seu reintegrationis 19. Februarii Tassoni 1808.
284. Nullitatis testamenti 26. Iunii Eodem 1807.
285. Redditionis rationis 5. Maii Eodem 1809.
286. Eadem 27. Januarii Eodem 1809.
287. Spolii 26. Januarii Eodem 1807.
288. *Reatina* Cymbae Trajectitiae 20. Martii Eodem 1809.

* * *

289. *Reatina* Eadem super restitutione in integrum et aperitione oris Eodem 1809.
290. Immissionis 13. Martii Resta 1807.
291. Nunciationis novi Operis 13. Januarii Tassoni 1809.
292. Eadem super attentatis Eodem 1809.
293. Reversionis tertiae partis dotis 5. Februarii Serlupi 1808.
294. Seu Spoletana super secundo dubio quoad praedium Valleacora 3. Julii Serlupi 1807.
295. *Recineten.* 22. Junii Isoard 1807.
296. 4. Aprilis Eodem 1808.
297. Primogeniturae 6. Martii Piccolomini 1807.
298. *Ripana* Divisionis super executione reijudicatae, 5. Junii Gardoqui 1807.
299. Eadem super fructibus Eodem 1807.
300. *Romana* Super primo dubio 3. Julii Tassoni 1807.
301. Super secundo dubio Eodem 1807.
302. Super tertio dubio Eodem 1807.
303. Accomauditae super redditione rationis quoad deputationem periti 3. Februarii Cesarei 1809.
304. Actionis rei vindicatoriae 10. Junii Tassoni 1808.
305. Affictus 9. Junii Serlupi 1807.
306. Cadem 12. Februarii Eodem 1807.
307. Eadem super exfractatione 13. Martii Serlupi 1809.
308. Eadem super emendatione damnorum Eodem 1809.
309. Alimentorum 27. Junii Tassoni 1808.
310. Aperitionis oris 23. Januarii Serlupi 1809.
311. Eadem 30. Januarii Piccolomini 1809.
312. Aquaeductus super restitutione 5. Maii Gardoqui 1809.
313. Eadem super damnis Eodem 1809.
314. Attentatorum 5. Junii Bardaxi 1809.
315. Avareae quoad creditum scut. 1406. 40. 29. Aprilis Piccolomini 1807.
316. Avareae 29. Aprilis Eodem 1807.
317. Eadem super subministratione 4. Maii Eodem 1807.
318. Beneficii = deducto ne egeat = 1. Februarii Isoard 1808.

319. *Romana* Bibliothecae 4. Aprilis Bardaxi 1808.
320. Eadem 20. Junii Eodem 1808.
321. Cambii et fructuum 16. Martii Isoard 1808.
322. Cambii 20. Januarii Resta 1808.
323. Eadem 19. Januarii Bussi 1808.
324. Eadem 3. Junii Eodem 1808.
325. Eadem 5. Februarii Serlupi 1808.
326. Eadem super fructibus 13. Junii Piccolomini 1808.
327. Cambii 13. Junii Eodem 1807.
328. Eadem 13. Junii Gardoqui 1808.
329. Eadem 5. Februasii Resta 1808.
330. Eadem 27. Junii Cesarei 1808.
331. Eadem 12. Decembris Tassoni 1808.
332. Eadem super augmento Decimae 27. Januarii Bardaxi 1809.
333. Cambii 16. Januarii Piccolomini 1809.
334. Eadem super fructibus Eodem 1809.
335. Cambii 22. Februarii Tassoni 1809.
336. Eadem quoad summam scutor. 5550. 3. Februarii Serlupi 1809.
337. Cauthelae Angeli 4. Aprilis Eodem 1808.
338. Eadem super rerervatis 20. Junii Cesarei 1808.
339. Cauthelae Angeli 30. Januarii Serlupi 1809.
340. Census 14. Januarii Cesarei 1807.
341. Census vitalitii 27. Junii Isoard 1808.
342. Eadem super reductione 3. Februarii Bussi 1809.
343. Censuum 13. Maii Bardaxi 1808.
344. Circumscriptionis 17. Aprilis Serlupi 1807.
345. Eadem 2. Decembris Bardaxi 1808.
346. Eadem 4. Aprilis Gardoqui 1808.
347. Eadem 4. Julii Bardaxi 1808.
348. Eadem 6. Martii Eodem 1809.
349. Concordiae 21. Aprilis Eodem 1809.
350. Consignationis quarti Tennimenti Bocceae 9. Maji Resta 1808.
351. Consuccessionis 5. Maii Isoard 1809.
352. Contractus 19. Februarii Serlupi 1808.

353. *Romana* Eadem 13. Junii Eodem 1808.
354. Eadem 20. Junii Gardoqui 1808.
355. Eadem 20. Januarii Eodem 1809.
356. Eadem 5. Junii Eodem 1809.
357. Contractuum 14. Decembris Piccolomini 1807.
358. Crediti 26. Januarii Serlupi 1807.
359. Crediti originarii 28. Martii Cesarei 1808.
360. Crediti super Circumscriptione Eodem 1808.
361. Eadem 8. Julii Eodem 1808.
362. Crediti originarii 4. Julii Cesarei 1808.
363. Damnorum 3. Julii Eodem 1807.
364. Eadem 16. Martii Eodem 1807.
365. Eadem 12. Januarii Resta 1807.
366. Eadem 5. Junii Bardaxi 1809.
367. Eadem 3. Februarii Bussi 1809.
368. Eadem quoad Tennimentum Bocceae 10. Junii Cesarei 1808.
369. Eadem quoad Tennimentum Ssmi Salvatoris in Vetralla 27. Februarii Eodem 1809.
370. Quoad Tennimentum Ssmi Salvatoris in Vetralla 27. Februarii Eodem 1809.
371. Damnorum quoad Tennimentum Bocceae 3. Martii Cesarei 1809.
372. Deletionis vinculi LL. MM. 12. Junii Resta 1807.
373. Devolutionis 22. Februarii Piccolomini 1809.
374. Dilationis quinquennalis 4. Aprilis Cesarei 1808.
375. Eadem 8. Julii Eodem 1808.
376. Eadem super reservatis 20. Februarii Eodem 1809.
377. Dotis 3. Julii Isoard 1807.
378. Eadem 26. Junii Gardoqui 1807.
379. Eadem 15. Januarii Isoard 1808.
380. Eadem 15. Januarii Gardoqui 1808.
381. Eadem 8. Julii Eodem 1808.
382. Eadem 27. Junii Tassoni 1808.
383. Eadem 20. Februarii Bussi 1809.
384. Eadem & lucri dotalis 9. Januarii Isoard 1807.
385. Dotis et lucri super fructibus 12, Ianuarii Eodem 1807.

386. *Romana* Dotis lucri et spillaticorum 12. Decembris Eodem 1808.
387. Eadem 27. Iunii Isoard 1808.
388. Dotis et lucri dotalis quoad beneficium Auth. = Hoc nisi 9. Ianuarii Eodem 1807.
389. Dilationis quinquennalis 26. Ianuarii Serlupi 1807.
390. Emendationis Damnorum 23. Januarii Piccolomini 1807.
391. Eadem 20. Junii Gardoqui 1808.
392. Eadem 5. Junii Eodem 1809.
393. Eadem 20. Januarii Eodem 1809.
394. Evacuationis domus 27. Junii Isoard 1808.
395. Executionis contractus 13. Junii Bardaxi 1808.
396. Eadem 5. Maii Cesarei 1809.
397. Expurgationis fovei 16. Februarii Isoard 1807.
398. Eadem foveorum Tennimenti Bocceae quoad reintegrationem 27. Januarii Cesarei 1809.
399. Extinctionis Cambii 20. Aprilis Rusconi 1807.
400. Fideicommissi de Butiis quoad portionem Hippoliti 12. Januarii Serlupi 1807.
401. Fideicommissi de Cinciis super executione reijudicatae 23. Januarii Resta 1807.
402. Eadem 28. Martii Isoard 1808.
403. Fideicommissi de Lecce 10. Junii Tassoni 1808.
404. Eadem 3. Februarii Eodem 1809.
405. Fideicommissi de Maximis super contributione 12. Junii Rusconi 1807.
40 . Eadem quoad bona Petri senioris 14. Aprilis Bardaxi 1809.
407. Fideicommissi Lanci quoad tabulas pictas et Abacum descript. sub n. 1. 2. 4. 5. 13. 14. 15. 17. 22. Junii Piccolomini 1807.
408. Eadem quoad tabulas pictas descriptas sub. N. 9. 10. Eodem 1807.
409. Eadem quoad tabulas pictas descriptas sub N. 3. 6. 7. 8. et 16. Eodem. 1807.
410. Fidejussionis 5. Julii Cesarei 1808.

443. *Romana* Litterarum Cambialium 12. Maii Isoard 1809.
444. Litterae Cambialis 20. Februarii Cesarei 1809.
445. Locationis 26. Iunii Bardaxi 1807.
446. Eadem 8. Junii Serlupi 1807.
447. Eadem quoad primum dubium super restitutione Armenti 9. Martii Resta 1807.
448. Eadem quoad secundum dubium super restitutione gregis Eodem 1807.
449. Eadem super incisione Arborum 13. Aprilis Eodem 1807.
450. Eadem quoad plantationem Salicum 13. Aprilis Eodem 1807.
451. Locationis 20. Februarii Serlupi 1807.
452. Eadem super pretio Animalium 4. Bussi 1808.
453. Eadem 12. Decembris 1808.
454. Locationis super reservatis 13. Maii Rusconi 1808.
455. Majoratus super restitutione in integrum 11. Januarii Resta 1808.
456. Eadem super Aperitione Oris 11. Januarii Eodem 1808.
457. Manutentionis 4. Aprilis Serlupi 1808.
458. Eadem 4. Junii Bussi 1807.
459. Eadem 30. Januarii Eodem 1809.
460. Eadem seu Spolii 26. Junii Eodem 1807.
461. Eadem 16. Januarii Eodem 1807.
462. Mercedis 16. Maii Bardaxi 1808.
463. Eadem 13. Januarii Eodem 1809.
464. Eadem 14. Aprilis Serlupi 1807.
465. Eadem quoad remjudicatam scut. 1000. 16. Januarii Bardaxi 1808.
466. Eadem 13. Januarii Eodem 1809.
467. Mercedis super deputatione periti 27. Aprilis Serlupi 1807.
468. Eadem 14. Aprilis Eodem 1809.
469. Mercedum 6. Martii Tassoni 1809.
470. Nullitatis extinctionis Cambii 9. Martii Serlupi 1807.
471. Eadem super non resolutis 15. Januarii Eodem 1808.
472. Nullitatis obligationis 10. Junii Cesarei 1808.

473. *Romana* Pecuniaria super Cauthela Angeli 23. Novembris Resta 1807.
474. Pecuniaria 11. Decembris Tassoni 1807.
475. Pecuniaria quoad partitam rubrorum 62. frumenti Indici 2. Decembris Piccolomini 1807.
476. Eadem 24. Aprilis Eodem 1807.
477. Eadem quoad partitam rubr. 37. frumenti indici 7. Decembris 1807.
478. Eadem quoad partitam rubror. 37. 24. Aprilis Eodem 1807.
479. Pecuniaria 3. Iulii Eodem 1807.
480. Eadem 8. Junii Eodem 1807.
481. Eadem 4. Julii Eodem 1808.
482. Eadem 27. Junii Tassoni 1808.
483. Eadem 3. Martii Eodem 1809.
484. Eadem 30. Januarii Piccolomini 1809.
485. Eadem 8. Maii Eodem 1809.
486. Eadem quoad deposita dierum 26. Junii & 2. Julii 1798. 12. Junii Rusconi 1807.
487. Eadem quoad depositum diei 27. Novembris 1797. 13. Martii Eodem 1807.
488. Pecuniaria 12. Januarii Eodem 1807.
489. Eadem quoad secundam ratam affictus 6. Martii Eodem 1807.
490. Eadem super primo termino 6. Martii Eodem 1807.
491. Pecuniaria super creditis 9. Martii Eodem 1807.
492. Pecuniaria super Credito Eodem 1807.
493. Eadem super compensatione 16. Martii Eodem 1807.
494. Pecuniaria 22. Junii Piccolomini 1807.
495. Eadem 17. Februarii Eodem 1807.
496. Eadem 9. Januarii Bardaxi 1807.
497. Eadem 5. Julii Eodem 1807.
498. Eadem 11. Maii Eodem 1807.
499. Eadem 16. Januarii Eodem 1807.
500. Pecuniaria super primo dubio 20. Junii Strasoldo 1807.
501. Eadem super secundo dubio Eodem 1807.
502. Pecuniaria super primo dubio 2. Martii Resta 1807.

503. *Romana* Eadem super primo dubio 8. Junii Eodem 1807.
504. Eadem super secundo dubio 2. Martii Eodem 1807.
505. Eadem super secundo dubio 8. Junii Eodem 1807.
506. Pecuniaria quoad partitam scut. 417. 39. 22. Junii Eodem 1807.
507. Pecuniaria 12. Ianuarii Eodem 1807.
508. Eadem quoad partitam scut. 712. 61. 19. Ianuarii Eodem 1807.
509. Eadem quoad partitam scutor. 417. 39. 19. Ianuarii Eodem 1807.
510. Pecuniaria super novis terminis 27. Apr. Rusconi 1807.
511. Eadem quoad secundam ratam Afflictus 12. Iunii Eodem 1807.
512. Pecuniaria super creditis 5. Iunii Eodem 1807.
513. Eadem super credito 5. Iunii Eodem 1807.
514. Pecuniaria 3. Iulii Eodem 1807.
515. Eadem super compensatione 3. Iulii Eodem 1807.
516. Eadem quoad cambium scut. 2500. 26. Junii Bussi 1807.
517. Eadem quoad cambium scut. 1000. Eodem 1807.
518. Eadem quoad fructus utriusque Cambii Eodem 1807.
519. Pecuniaria 3. Iulii Isoard 1807.
520. Eadem 3. Julii Eodem 1807.
521. Eadem 10. Aprilis Cesarei 1807.
522. Eadem 5. Junii Bussi 1807.
523. Eadem super creditis 14. Decembris Serlupi 1807.
524. Eadem super credito 23. Martii Eodem 1808.
525. Pecuniaria 4. Julii Eodem 1808.
526. Eadem super creditis 27. Junii Eodem 1808.
527. Pecuniaria super secundo termino 4. Julii Eodem 1808.
528. Eadem super primo termino, Eodem 1808.
529. Pecuniaria super credito quoad novos fructus et interesse 27. Junii Eodem 1808.
530. Pecuniaria super credito Eodem 1808.
531. Eadem super creditis quoad novos fructus et interesse 27. Junii Eodem 1808.

****

532. *Romana* Pecuniaria super credito quoad refectionem expensarum extrajudicialium Eodem 1808.
533. Pecuniaria super novis terminis 4. Julii Eodem 1808.
534. Pecuniaria super ultimis terminis Eodem 1808.
535. Pecuniaria super compensatione 8. Julii Eodem 1808.
536. Pecuniaria super qualitate monetae 9. Maii Resta 1808.
537. Pecuniaria super Cauthela Angeli 6. Aprilis Eodem 1808.
538. Eadem 11. Martii Eodem 1808.
539. Pecuniaria 22. Februarii Rusconi 1808.
540. Eadem 26. Januarii Cesarei 1808.
541. Eadem super restitutione scut. 300. 29. Januarii Eodem 1808.
542. Pecuniaria quoad tennimentum Tralliatae 13. Maii Resta 1808.
543. Pecuniaria quoad partitam scutor. 712. 61. 27. Junii Gardoqui 1808.
544. Pecuniaria 3. Junii Eodem 1808.
545. Eadem 11. Julii Eodem 1808.
546. Eadem 12. Decembris Piccolomini 1808.
547. Eadem super praelatione 24. Aprilis Isoard 1809.
548. Pecuniaria quoad tennimentum Tralliatae 3. Februarii Cesarei 1809.
549. Pecuniaria super compensatione 30. Januarii Bardaxi 1809.
550. Pecuniaria 3. Martii Tassoni 1809.
551. Eadem quoad refectionem damnorum Eodem 1809.
552. Pecuniaria super qualitate Monetae 9. Junii Piccolomini 1809.
553. Pecuniaria quoad partitam scut. 11122 3. Februarii Eodem 1809.
554. Pecuniaria quoad partitam scut. 800. 20. Januarii Eod. 1809.
555. Pecuniaria super damnis et interesse 3. Februarii Eod. 1809.

556. *Romana* Pecuniaria quoad partitam scut. 2000. 20. Januarii Eod. 1809.
557. Praelationis 2. Martii Resta 1808.
558. Eadem 20. Februarii Bussi 1809.
559. Eadem 12. Decembris Isoard 1808.
560. Eadem quoad partitam Cannarum 2060. 12. Junii Eod. 1807.
561. Praelationis 1. Aprilis Eodem 1808.
562. Eadem quoad Cannas 2060. 3. Martii Eodem 1809.
563. Praelationis Crediti 23. Novembris Resta 1807.
564. Praelationis et evacuationis 8. Julii Isoard 1808.
565. Primogeniturae 13. Junii Bardaxi 1808.
566. Eadem 1. Aprilis Eodem 1808.
567. Eadem 13. Martii Bussi 1809.
568. Eadem Cardinalis Tyberii Muti super immissione 18. Martii Bussi 1808.
569. Primogeniturae de Mutis super responsionibus 19. Junii Serlupi 1807.
570. Eadem 12. Februarii Eodem 1807.
571. Primogeniturae super reservatis quoad melioramenta et refectiones Palatii 5. Junii Cesarei 1807.
572. Eadem super reservatis quoad melioramenta et refectiones Palatii Urbis 26. Januarii Eodem 1807.
573. Primogeniturae de Mutis quoad usum habitationis 26. Junii Eodem 1807.
574. Eadem 1. Februarii Eodem 1808.
575. Primogeniturae de Mutis quoad Mandatum de evacuando 26. Junii Eodem 1807.
576. Eadem 1. Februarii Eodem 1808.
577. Primogeniturae de Mutis super fructibus 3. Julii Eodem 1807.
578. Reductionis 15. Maii Piccolomini 1807.
579. Eadem 15. Junii Isoard 1807.
580. Eadem 19. Junii Tassoni 1807.
581. Eadem 14. Decembris Eodem 1807.
582. Eadem 10. Aprilis Bussi 1807.

583. *Romana* Eadem 26. Junii Bardaxi 1807.
584. Eadem 3. Julii Eodem 1807.
585. Eadem 16. Februarii Bussi 1807.
586. Eadem 13. Martii Tassoni 1807.
587. Eadem 13. Junii Isoard 1808.
588. Eadem 27. Junii Bardaxi 1808.
589. Eadem 25. Januarii Isoard 1808.
590. Eadem 20. Januarii Tassoni 1808.
591. Eadem 18. Martii Eodem 1808.
592. Eadem 11. Januarii Isoard 1808.
593. Eadem 12. Decembris Bussi 1808.
594. Eadem 28. Aprilis Eodem 1809.
595. Eadem 20. Martii Bardaxi 1809.
596. Eadem 16. Januarii Piccolomini 1809.
597. Refectionis damnorum quoad moram traditionis 22. Junii Isoard 1807.
598. Eadem quoad qualitatem frumenti Eodem 1807.
599. Refectionis damnorum Cesarei 1809.
600. Eadem quoad moram traditionis 2. Decembris Bardaxi 1808.
601. Eadem 8. Julii Eodem 1808.
602. Eadem 29. Januarii Isoard 1808.
603. Eadem 5. Maii Bardaxi 1809.
604. Reintegrationis 4. Julii Tassoni 1807.
605. Eadem quoad modum 2. Martii Rusconi 1807.
606. Rescissionis Affictus 16. Februarii Bussi 1807.
607. Rescissionis conventionis 13. Martii Resta 1807.
608. Eadem 12. Februarii Eodem 1808
609. Eadem 13. Maii Eodem 1808.
610. Eadem 23. Januarii Bardaxi 1809.
611. Restitutionis Animalium 11. Decembris Eodem 1807.
612. Eadem 6. Maii Eodem 1808.
613. Eodem 20. Januarii Eodem 1809.
614. Restitutionis Animalium seu solutionis pretii 5. Junii Tassoni 1807.
615. Eadem 12. Januarii Eodem 1807.
616. Salviani 15. Junii Tassoni 1807.

617. *Romana* Eadem 26. Junii Bussi 1807.
618. Eadem 13. Martii Tassoni 1809.
619. Societatis super refectione expensarum extrajudicialium 9. Januarii Rusconi 1807.
620. Eadem super reductione 9. Januarii Eodem 1807.
621. Solutionis affictus 4. Aprilis Gardoqui 1808.
622. Supplementi 17. Martii Isoard 1809.
623. Eadem super fructibus Eodem 1809.
624. Supplementi dotis 5. Junii Isoard 1807.
625. Eadem 11. Decembis Eodem 1807.
626. Eadem quoad fructus et expensas judiciales et extrajudiciales 5. Junii Eodem 1807.
627. Eadem 11. Decembris Eodem 1807.
628. Supplementi dotis 16. Januarii Eodem 1809.
629. Eadem quoad fructus et expensas judiciales et extrajudiciales Eodem 1809.
630. Tabularum pictarum super societate 22. Junii Resta 1807.
631. Eadem 1. Aprilis Eodem 1808.
632. Eadem 13. Januarii Isoard 1809.
633. Tennimenti Bocceae et Tralliatae super Creditis 4. Julii Cesarei 1808.
634. Tennimentorum Bocceae et Tralliatae super Creditis 3. Martii Eodem 1809.
635. Quoad Tennimentum Ssmi Salvatoris in Vetralla 26. Februarii Eodem 1809.
636. Theatri de Alibert 22. Junii Piccolomini 1807.
637. Eadem super ingressu Fodsm 1807.
638. Transactionis 4. Aprilis Rnsconi 1808.
639. Ususfructus 16. Maii Bussi 1808.
640. Seu Anagnina 1. Aprilis Eodem 1808.
641. Eadem 17. Junii Eodem 1808.
642. Seu Anconitana pecuniaria 16. Maii Resta 1808.
643. Seu Assisien. Nullitatis depositi 3. Julii Eodem 1807.
644. Seu Batava litterarum Cambialium 27. Januarii Isoard 1809.

645. *Romana* Eadem super reservatis in rejudicata A. C. met quoad damna & interesse 30. Januarii Isoard 1809.

646. Eadem super reservatis in rejudicata A. C. met quoad Cambia & recambia ac expensas extrajudiciales 22. Januarii Eodem 1809.

647. Seu Batava super rejudicata 2. Junii Eodem 1809.

648. Eadem litterarum Cambialium Eodem 1809.

649. Seu Camerinen refectionis damnorum & expensarum 3. Martii Piccolomini 1809.

650. Seu Centumcellarum Avareae generalis 11. Maii Rusconi 1807.

651. Eadem Baratteriae & damnorum 17. Aprilis Bardaxi 1807.

652. Eadem damnorum in genere & in specie 15. Maii Rusconi 1807.

683. Eadem damnorum in specie 11. Maii Eodem 1807.

654. Eadem damnorum in specie 7. Martii Eodem 1808.

655. Eadem reductionis 23. Februarii Bardaxi 1807.

656. Seu Civitatis Castelli rescissionis contractus 27. Iunii Bussi 1808.

657. Seu Farfen. Associationis 3. Julii Gardoqui 1807.

658. Eadem super liberatione a molestiis Eodem 1807.

659. Seu Farfen dotis super liberatione a molestiis Eodem 1807.

660. Seu Farfen Dotis 3. Julii Eodem 1807.

661. Seu Florentina Cambii 21. Aprilis Serlupi 1809.

662. Eadem super fructibus Eodem 1809.

663. Seu Florentina pecuniaria 16. Martii Eodem 1808.

654. Eadem spolii 26. Junii Isoard 1807.

665. Seu Florentina super primo dubio 16. Februarii Serlupi 1807.

666. Eadem super decimo dubio Eodem 1807.

667. Seu Fundana praelationis 11. Maii Bussi 1807.

668. Seu Januen pecuniaria 5. Junii Piccolomini 1807.

669. Eadem super reservatis Eodem 1807.

670. Seu Liburnen pecuniaria super fructibus 20. Januarii Resta 1808.

671. *Romana* Eadem 4. Aprilis Eodem 1808.
672. Seu Liburnen pecuniaria 6. Maii Eodem 1808.
673. Eadem quoad medietatem pretii Navis *l'Aurora* Eodem 1808.
674. Seu Maceraten Assignamenti 12. Januarii Tassoni 1807.
675. Eadem 20. Februarii Serlupi 1809.
676. Eadem nullitatis contractus 23. Martii Tassoni 1808.
677. Eadem 4. Julii Eodem 1808.
678. Eadem re integrationis 23. Martii Eodem 1808.
679. Eadem 4. Julii Eodem 1808.
680. seu Nepesina exfractationis 20. Februarii Serlupi 1807.
681. Seu Parisien Circumscriptionis 8. Maii Piccolomini 1807.
682. Eadem super rejudicata Eodem 1807.
683. Seu Portuen Pecuniaria 11. Maii Bussi 1807.
684. Seu Praenestina executionis Laudi 3. Julii Bussi 1807.
685. Eadem Moleadini super adnexis 3. Maii Bardaxi 1808.
686. Seu Reatina dotis 1. Aprilis Eodem 1808.
687. Seu Smirnen pecuniaria super reservatis 3. Julii Tassoni 1807.
688. Seu Smirnen 4. Maii Eodem 1807.
689. Seu Smirnen pecuniaria 15. Junii Bussi 1807.
690. Seu Spoletana 27. Junii Piccolomini 1808.
691. Eadem 8. Maii Eodem 1809.
692. Seu Terracinen Attentatorum 4. Julii Isoard 1808.
693. Eadem spolii Eodem 1808.
694. Eadem spolii super modo purgandi 10. Martii Eodem 1809.
695. Eadem super Circumscriptione 4. Julii Eodem 1808.
696. Seu Tudertina successionis super executione reijudicatae 8. Junii Eodem 1807.
697. Seu Tudertina purgationis morae 14. Decembris Bardaxi 1807.
698. Eadem 24. Aprilis Eodem 1807.
699. Seu Tyburtina reductionis 11. Martii Cesarei 1808.
700. Seu Urbevetana praestationis fundi liberi 24. Aprilis Bussi 1809.

701. *Romana* Seu Urbinaten liberationis a molestiis 8. Maii Serlupi 1807.
702. Eadem litterarum Cambii Eodem 1807.
703. *Sabinen* Pecuniaria 16. Januarii Tassoni 1809.
704. Sylvae 9. Januarii Serlupi 1807.
705. Eadem quoad jus lignandi &c. Eodem 1807.
706. *Senogallien* Augmenti dotalis quoad modum fructus & expensas 13. Aprilis Eodem 1807.
707. Damnorum & compensationis 15. Maii Resta 1807.
708. Eadem super non resolutis quoad partitam scut. 111953. Eodem 1807.
709. Donationis 26. Januarii Cesarei 1807.
710. Eadem 14. Decembris Eodem 1807.
711. Immissionis 17. Aprilis Rusconi 1807.
712. Eadem quoad fideicommissum Jo. Baptistae Alessi 22. Junii Tassoni 1807.
713. Eadem 15. Februarii Eodem 1808.
714. Legitimae seu supplementi 8. Maii Resta 1807.
715. Nullitatis executionis 15. Junii Serlupi 1807.
716. Subhastationis & deliberationis 11. Maii Serlupi 1807.
717. Eadem super fructibus Eodem 1807.
718. Subhastationis & deliberationis 2. Maii Eodem 1808.
719. Eadem super fructibus Eodem 1808.
720. *Septempedana* fideicommissi Bruni 12. Junii Bussi 1807.
721. Eadem 9. Martii Eodem 1807.
722. Jurispatronatus super manutentione 22. Junii Bussi 1807.
723. Eadem super gratiosa subrogatione 22. Junii Eod. 1807.
724. Redditionis rationis 14. Decembris Isoard 1807.
725. *Setina* pecuniaria 22. Junii Tassoni 1807.
726. Eadem super liquidatione 27. Junii Eodem 1808.
727. Eadem 27. Junii Cesarei 1808.
728. Eadem 16. Januarii Tassoni 1809.
729. Eadem quoad non resoluta 8. Maii Eodem 1809.
730. Super primo dubio 4. Julii Bardaxi 1808.
731. Super secundo dubio Eodem 1808.
732. Super tertio dubio Eodem 1808.

733. *Signina* Aperitionis oris 11. Maii Eodem 1807.
734. Eadem 11. Martii Eodem 1808.
735. Eadem super executione contractus Eodem 1808.
736. Cauthelae Angeli 16. Februarii Eodem 1807.
737. Eadem 22. Junii Eodem 1807.
738. Liberationis a molestiis 17. Aprilis Eodem 1807.
739. *Smyrnen* pecuniaria 3. Februarii Eodem 1809.
740. Valloneae 14. Aprilis Gardoqui 1809.
741. *Spoletana* Extinctionis Cambii 8. Maii Eodem 1807.
742. Eadem 1. Aprilis Eodem 1808.
743. Fideicommissi Dominici Mauri 4. Julii Cesarei 1808.
744. Eadem 1. Aprilis Resta 1808.
745. Eadem super non resolutis 28. Aprilis Cesarei 1809.
746. Immissionis 13. Maii Piccolomini 1808.
747. Eadem 15. Maii Tassoni 1809.
748. Eadem super fructibus 13. Maii Eodem 1808.
749. Eadem 20. Februarii Eodem 1809.
750. Obsequiorum Matrimonialium 29. Aprilis Isoard 1808.
751. Eadem super alimentis Eodem 1808.
752. Reductionis 11. Maii Tassoni 1807.
753. Eadem quoad Cambium scut. 800. 4. Maii Bussi 1807.
754. Eadem quoad Cambium scut. 1000. Eodem 1807.
755. Seu Interamnen Dotis 15. Junii Tassoni 1807.
756. Eadem 15. Januarii Eodem 1808.
757. *Sutrina* Contractus 25. Junii Bardaxi 1807.
758. Eadem 15. Februarii Eodem 1808.
759. Eadem 16. Januarii Eodem 1809.
760. Litterarum Cambialium 10. Aprilis Eodem 1807.
761. Eadem 12. Februarii Eodem 1808.
762. Pecuniaria super secunda rata 25. Junii Eodem 1807.
763. Eadem 15. Februarii Eodem 1808.
764. Eadem 16. Januarii Eodem 1809.
765. *Terracinen* Molendini 14. Decembris Cesarei 1807.
766. *Tolentina* Laesionis 22. Junii Eodem 1807.
767. *Toletana* Census 12. Februarii Tassoni 1808.
768. Eadem 20. Februarii Eodem 1809.
769. *Tudertina* Immissionis quoad fideicommissum Nerei Laurenti 20. Februarii Tassoni 1807.

770. *Tudertina* Eadem quoad praelegatum Benedicti Laurenti 23. Februarii Eodem 1807.
771. Eadem 12. Junii Eodem 1807.
772. Eadem 12. Junii Tassoni 1807.
773. Immissionis quoad fideicommissum Fortunati Sardoli 8. Junii Tassoni 1807.
774. Eadem quoad fideicommissum Nerei Laurenti 8. Junii Eodem 1807.
775. Primogeniturae 20. Januarii Eodem 1809.
776. Eadem 21. Aprilis Eodem 1809.
777. Successionis quoad praelegatum Benedicti Laurenti 23. Februarii Eodem 1807.
778. Supplementi 27. Aprilis Isoard 1807
779. Seu Fulginaten Successionis 15. Junii Resta 1807.
780. *Tusculana* Pecuniaria 27. Junii Tassoni 1808.
781. Eadem 12. Maii Eodem 1809.
782. Fideicommissi Caesarei Crescenzi 27. Februarii Piccolomini 1809.
783. *Vadon* Fideicommissi 10. Aprilis Tassoni 1807.
784. Eadem super non resolutis Eodem 1807.
785. *Veliterna* Cassationis effectus 27. Junii Bardaxi 1808.
786. Eadem 15. Martii Eodem 1809.
787. Executionis 16. Maii Rusconi 1808.
788. Eadem 8. Julii Bardaxi 1808.
789. Eadem 20. Januarii Eodem 1809.
790. Frumenti 22. Junii Serlupi 1807.
791. Inventarii 4. Julii Piccolomini 1808.
792. Schedula pagherò 27. Junii Gardoqui 1808.
793. *Verulana* seu Ferentina Dotis 5. Decembris Isoard 1808.
794. Eadem 13. Martii Eodem 1809.
795. Eadem reintegrationis 5. Junii Eodem 1808.
796. *Viterbien* Dotis & fructuum 16. Martii Tassoni 1808.
797. Nullitatis contractuum 26. Junii Bardaxi 1807.
798. seu Centumcellarum pecuniaria 19. Junii Tassoni 1809.
799. *Urbanien* Primogeniturae 5. Junii Bardaxi 1807.
800. Eadem 19. Februarii Eodem 1808.
801. *Urbevetana* Cambii 9. Junii Piccolomini 1809.

802. *Urbevetana* Horti super Circumscriptione 29. Jan. Bardaxi 1808.
803. Immissionis 8. Februarii Eodem 1808.
804. Eadem 29. Aprilis Tassoni 1808.
805. Laesionis 11. Martii Cesarei 1808.
806. Nullitatis divisionis 13. Martii Serlupi 1807.
807. Reductionis 22. Junii Bussi 1807.
808. Eadem 20. Junii Eodem 1808.
809. Reintegrationis 24. Aprilis Piccolomini 1809.
810. *Urbinaten* Reductionis 17. Aprilis Serlupi 1807.
811. Restitutionis in integrum 23. Martii Eodem 1808.

Post fere confectum opus proditae.

812. *Firmana* Manutentionis super bono jure 19. Junii Piccolomimini 1807.
813. Eadem 20. Februarii Eodem 1807.
814. *Januen* Quoad creditum scut. 1500. 23. Februarii Eodem 1807.
815. Pecuniaria 23. Februarii Eodem 1807.
816. Eadem 3. Julii Eodem 1807.
817. *Interamnen* Salvianii 11. Januarii Piccolomini 1808.
818. Eadem 2. Maii Eodem 1808.
819. *Romana* Pecuniaria 23. Januarii 1807.
820. Eadem 23. Martii Gardoqui 1808.
821. Eadem 5. Iunii Bussi 1807.
822. *Privernen* Divisionis 13. Junii Tassoni 1808.
823. *Centumcellarum* Seu Cornetana contractus 12. Januarii Isoard 1807.
824. *Romana* Dotis et lucri super executione reijudicatae 6. Martii Isoard 1809.
826. *Tudertina* Immissionis quoad fideicommissum Fortunati Sardoli 20. Februarii Tassoni 1807.
826. *Romana* Dilationis quinquennalis 26. Januarii Serlupi 1807.
827. Pecuniaria super primo termino 22. Junii Rusconi 1807.
828. *Anconitana* Separationis patrimoniorum 13. Aprilis Tassoni 1807.
829. *Perusina* Primogeniturae 17. Junii Cesarei 1808.

INDEX RERUM.

ni, ne judicia in aevum protrahantur. 411. §. 4. & 10.

Nemini licet actionem semel promotam variare; praecipue si altera alteri opponatur. 41. §. 5.

Nulla actio exerceri potest in eum, qui nomen non dedit contractui. 546. §. 11.

In rebus dividuis dividuntur pro rata actiones, ut si quid pereat, super reliquis exerceri possit hypotheca, 559. §. 5.

Actio clara & expedita, non est cum turbida commiscenda. 600. §. 4. & 601. §. 6.

Quo rigidior est actio, rigidiori quoque indiget probatione. 612. §. 5.

Actio de constituta pecunia.

Actio de constituta pecunia celerem exposcit exequutionem. 508. §. 3.

Procedit in omnibus stipulationibus etiam pro rebus non fungibilibus in haeredes constituentis & in eorumdem bona. 642. §. 5.

Non praescribitur, nisi spatio triginta annorum. *ibid.* §. 5.

Actio depositi.

Tenetur actione depositi qui retinet praemium *della provigione* inter mercatores assuetum quin mandatum receperit pro summa recipienda. 479. §. 10.

Actio ex empto.

Instituta actione de empto damna interclusa non censentur. 602. §. 4.

Actione agens ex empto expensarum etiam extrajudicialium refectionem expostulasse non intelligitur. 728. §. 3.

Actio mandati.

Sola actione mandati tenetur quis, quamvis & recipere & penes se debeat retinere pecuniam. 479. §. 7.

Actio non numeratae pecuniae.

Actio non numeratae pecuniae nonnisi intra mensem proponi potest. 597. §. 9.

Adeo ut post mensem ab emissa confessione haud sit amplius recipienda exceptio non numeratae pecuniae. 600. §. 6. *& seq.* & 601. §. 8.

Actio quanti interest.

Ex factis stipulationibus oritur actio ad implementum eoque fine haud obtento, ad quanti interest. 194. §. 4.

Actio Rei Vindicatoria.

Actio rei vindicatoria jure haereditatis successori conceditur. 408. §. 4.

Nequit exerceri ad proprietatem & dominium avocandum a tertiis possessoribus. 660. §. 8.

Actione rei vindicatoria aut merces aut pretium postulatur. 304. §. 4.

Eo enim tendit, ut dominus reintegrationem obtineat ad rem propriam ab alio retentam. 679. §. 4.

Actio pro Socio.

Qui actionem pro Socio instituit nisi societatem concludentis-

munitatis validitatem obfirmandant, neque comitiis opus est, neque alia qualibet in hujusmodi actibus numquam profutura solemnitate. 244. §. *final.* & 245. §. 10. 248. §. 5.

Ad actus enim validitatem demonstrandam satis est abfuisse dolum & fraudem. 524. §. 9.

Magis quod actum est quamquod scriptum respiciendum. 226. §. 7.

Actus enim substantia praevalere debet cortici verborum. 312. §. 9.

Actus turbativi.

Actus turbativi immemorabili nullum praejudicium important. 270. §. 6.

Adultus.

Adultus est ab aetate duodecim vel quatuordecim annorum usque ad vigesimum quintum annum. 170. §. 16.

Adjudicatio Adjudicatarius.

Adjudicatarius quamvis non teneatur servare antecessoris contractum, tamen huic obstrictus manet si contractus fuerit juratus. 570. §. 4.

Aut hypothecam generalem omnium bonorum praese tulerit. *ib.* §. 4.

Administratio Administrare.

Adminis trandi facultas integra semper manet, donec expresse administratio interdicatur. 392. §. 7.

Creditor mercedum satisfactus censetur, si res domini administraverit. 469. §. 8.

Administrator in genere.

Administrator non potest quidpiam ex bonis administratis quocumque interposito contractu sibi addicere. 48. §. 6.

Adeout non solum amittat rem emptam sed etiam quadruplum praestare teneatur. *ibid.* §. 6.

Male administrantibus prohibitum est suum creditum in administratarios exercere. 103. §. 5.

Qui vero semel rationem reddidit, aut ejus fides cognita sit, ad alteram rationem reddendam compelli nequit. 498. §. 4. & *seq.*

Administrator repraesentat Domini, sive administrati personam. 522. §. 4.

Bonorum suorum administrationis interdictio signum est decoctionis; cum impotentem contrahendo reddat administrantem. 681. §. 6.

Nequit Administrator nec per se, nec per interpositam personam sibi quidquam de bonis administratis adscribere. 51. §. 2.

Administrator quoad redditionem rationis.

Administrator de proprio tenetur reficere damna pupillo, si per suam administrationem eidem damna quaepiam obvenerint. 28. §. 3.

Tenentur enim, de levissima etiam culpa. *ibid.* §. 5.

Admissio ad Causam.

Nequit tertius, legitimus esse contraditor nisi admissionem ad caussam obtineat. 718. §. 4.

Advocatus.

Advocatus, & jurisconsultus leges nescire nequit. 183. §. 13.

Aedes Aedificare.

Cum agitur de Aedibus magnatum usui destinatis, melioramenta quoque ad luxum, & voluptatem utilia censentur. 572. §. 4.

Quidquid in Aedium necessitate aut augmento impensum fuerit, id omne integre rependi debet. *ibid.* §. 8.

Aedes rurales aestimantur veluti praedia rustica. 754. §. 7.

Aegidiana.

Constitutio Aegidiana respuit appellationem & celerem exposcit judicati exequutionem. 265. §. 2.

Intellige, si & inter personas laicas judicium institutum sit, & sub Pontificis imperio. *ibid.* §. 2.

Aemulatio.

Improbatae sunt venditiones, quae cum absque Candelae accensione fiant, animosae oblatorum aemulationi locum praebeant & pretium augeant. 85. §. 10.

Aequalitas.

Cum contrahentes de praecisa aequalitate convenerunt, ea deficiente, licet procul absit laesio aequalitati tamen locus esse debet. 13. §. 3.

Aequitas.

Ubi aequitas evidens poscit, subveniendum est. 80. §. 6.

Aequitas enim est comes, pars, & modus justitiae. *ibid.* §. *final.*

Verum propter aequitatem non est a jure scripto recedendum. 507. §. *final.*

Aequitas opponitur malae fidei. 689. §. 7.

Aequitas in dubiae legis interpretatione vim exercere potest. 307. §. *final.*

Nunquam vero eo excurret, ut scriptae vel receptae legi praevaleat. *ibid.* §. *final.*

Nec sinit, ut bis idem exigatur. 337. §. 11.

Aequipollens.

Nequit per aequipollens extingui obligatio. 395. §§. 6. 7. 9.

Intellige, si non ad factum extinctionis, verum praecise ad substantiam fundi libertatis comparandae stetit obligatio. *ibid.* §§. 6. 7. 9.

Aestimatio.

Bonorum aestimatio a Codice Censuali desumi nequit. 68. §. 6.

In aestimatione licet pondus designatum non sit, tamen cum qualitas & quantitas expressa fuerit, haec ponderis expressio designationem supplet. 129. §. 11.

Ager.

Agri renovatio nempe qui sterilis antea erat, postulat ut perpetuum sibi ad laboris praemium jus colendi acquisitum sit a cultoribus. 112. §. 8.

Agro meliorato, pretium augeri debet. 811. §. 17.

Aggeres.

Dummodo pristinus aggerum locus non immutetur, nihil damni venit ex novorum aggerum confractione. 460. §. 10.

Agnatio.

Jure agnationis fulcito, non potest adimi vocatio antequam ad minus dilectos fideicommissum demigret. 3. §. 8.

Cum manet etiam fideicommittentis Agnatio, nulla quaestio de existentia perpetui fideicommissi excitari potest. 66. §. 4.

Agnationis voto nil magis adversatur, quam foeminarum admissio. 69. §. 5.

Agnationis contemplatio excludit consilium Oldradi. *ibid*. 7.

In primogenitura qualificata agnatus masculus censetur expresse substitutus. *ibid*. §. 8.

Maxime si testator nonnisi in masculos etiam ordine retrogrado deferri mandavit. *ibid*. §. 8.

Sub nomine *familiae* veniunt soli agnati. 73. §. 9.

Vocatis omnium agnatorum primogenitis, nefas est alterum admittere, & alterum a successione repellere. 119. §. 2.

Agnato, cui semel placuit admittere foeminas exclusas in ejus gratiam, nefas est amplius resilire ab admissione. 149. §. 11.

Non est verisimile, ut, qui despectis agnatis illico cognatitiam lineam vocavit, abhorruerit in successionis progressu a masculis cognatis. 154. §. 3.

Aliquando Agnatus numeratur, non tamquam agnatus masculus sed tamquam stipes merus successionis. *ibid*. §. 4.

Masculus tamen ex foemina cum Agnatis commisceri nullatenus potest. *ibid*. §. 4.

Masculinitatis qualitas, non item agnationis qualitas, in descendentibus a testatore valida censeri potest. *ibid*. §. 6.

Votum conservandae Agnationis interpretari oportet, ut Agnati praeferri quidem foeminis debeant. 163. §. 7.

Sed iis defectis faeminae tandem ad Successionem admittantur. *ibid*. §. 7.

Statuta omnia, & omnes decisiones Agnatis potius favent quam foeminis. 229. §. 5.

Sub nomine Agnationis lineae Masculinae, veniunt soli Masculi ex Masculis taxative. 269. §. 7. 566. §. 4.

Nil enim magis repugnat agnationi, quam collatum in cognatos successionis compendium. 155. §. 4.

Et quamvis sub nomine descendentium veniant etiam cognati, tamen id locum non habet, si constet, testatorem solos agnatos vocasse. *ibid*. §. *fin*.

Si non constet de voto agnationis sub nomine *Cippi* veniunt etiam foeminae. 746. §. 11.

Agnatitio fideicommisso instituto, admittendi sunt soli Agnati. 567. §. 6.

Familiae splendor ac decus a testatore volitum numquam importat votum Agnationis conservandae, nisi id expresse a testatore dicatur. 769. §. *final.*

Alienare Alienatio.

Intercedente judicis auctoritate jure meritoque alienari potest etiam idquod rigorose alienari nequierat, cum supponatur causam adesse necessariam. 214. §. 8.

Facta ab uno alienatione justa causa, & altero sive consocio aut cohaerede &c. consentiente, illius portioni integre adnumerandum est praedium ut valide tertius acquisierit, tamquam ad alterius partem spectans. 294. §. 7.

Alienatio vel totius vel partis patrimonii sacri inducit extinctionem tituli. 357. §. 8.

Alienatio facta ab eo, qui alienare non poterat, corruit, & habenda est, ac si facta non fuisset. 451. §. 4.

Alienatio tunc dicitur necessaria, cum familiae circumstantiae vivendique necessitas eam suadeant. 724. §. 8.

Alienatio minoris & mulieris nulla est, nisi solemnitatibus adhibitis. 343. §. 13.

Qui alienat a momento alienationis omne jus amittit, & hoc in successorem immediatum transfertur. 455. §. 9.

Fieri nequit alienatio in creditorum perniciem. 677. §. 3.

Alienandi facultas.

Facultas alienandi immunem reddit haeredem ab onere redditionis rationis & ab onere restituendi universam haereditatem, 274. §. 6.

Obtenta facultate alienandi, bona exeunt qualitatem fideicommissariam. 181. §. 5.

Alienationis prohibitio.

Alienationis prohibitio ne filiorum haeredum personas minime egrediente onus substitutionis impositum non inde erui potest. 59. §. 4.

Alienatio Bonorum Ecclesiast.

Vetita est bonorum locorum piorum a jure Canonico alienatio. 450. §. 7.

Adeo ut nulla censeatur nisi adhibitis omnibus solemnitatibus. 343. §. 13.

Alimenta.

Alimenta conventa correspective ad traditionem bonorum, interim & donec stat incertum, utrum aliquid praeter datum tradendum ultro sit, solvenda sunt pro ratione capitis traditi. 47. §. 5.

Qui consequi alimenta debebat, fructus loco alimentorum sibi vindicare potest per id temporis, quo alimenta non recepit. 102. §. 4.

Et fructus in specie praefiniendi sunt ad rationem taxae legalis, nimirum ad scuta quatuor pro quolibet centenario & anno. *ib.* §. 4.

Nihil enim aequius ac justius,

quam per id temporis, quo mater alimenta filio praestare recusavit, fructus haereditatis huic deberi. 104. §. 2.

Ex sola petitionis alimentorum omissione caducatus dici non debet a fructuum perceptione qui antea per judicis sententiam monitus nullo modo fuit. *ibid.* §. 5.

Foeminis ante matrimonium alimenta debentur. 275. §. 2.

Dotis enim quasi vice funguntur. *ibid.* §. 4.

Filiis alimenta in paterna domo praebenda sunt. 522. §. 6.

Eaque debentur non ad luxum sed ad necessitatem. *ibid.* §. 6.

Alimenta praestari debent, ubi alimentarius degit. 264. §. 9.

Charitas sanguinis & naturae vox postulat, ut frater dives alimenta praebeat inopi sorori. 309. §. 3.

Alimentis praestandis in vim cessionis nihil interest, quid bona cessa valeant, sed promissa alimenta praefinienda sunt juxta gradum alimentarii. 341. §. 4.

Et promissis alimentis, non species alimentorum sed pecunia praestanda est. *ibid.* §. 4.

Alternativa.

Per expressionem alternativam id tantum fieri debet, ut impleta prima parte non sit locus secundae & vicissim. 77. §. 4.

Alternativa exprimi solet per particulam = o = 78. §. 2.

Angariae.

Angariae, datii, & vectigalis nomine non reale sed personale onus venit universis vassallis indictum. 263. §. 17.

Animalia.

Boves & equi gregatim non solent pasci sicut oves & caprae. 121. §. 4.

Ideo ubi agitur de morbo epidemico probandus est rigorose. *ibid.* §§. 4. & 6.

Ad hoc fides pastoris ad propriam exonerationem emissa non tenet. *ibid.* §. 5.

Conductor animalium tenetur etiam ad culpam levissimam. *ib.* §. 8.

Adeo ut, vix morbus in animali aut mortis periculum dignosci potest, teneatur, ut se liberet, statim domino id denunciare. *ibid.* §. 11. & 122. §. 10.

Solum stigma vulgo *merco* non probat identitatem animalium. 612. §§. 6. & 7.

Potius identifica dici poterunt, si conductor tanti non erat, ut posset nova subrogare. *ibid.* §. 11.

Annua praestatio.

Praestatio annua ex fructibus naturalibus implenda, & ex reditibus bonorum, non potest conflare legitimam natu minoribus assignandam. 19. §. 3.

Annus.

Vir censetur habilis ad procreandum si annos 65. adhuc non superaverit. 573. §. 7.

Annorum disparitas, tunc dicitur esse, cum nulla procreandae sobolis spes adsit. *ibid.* §. 7.

Pensione statuta pro quolibet anno, tot censentur obligationes, quot sunt anni. 588. §.4. & 593. §. 4.

Antefactum.

Solutione antefacta qui solvit creditor exsurgit & solutio haec in antecessum facta in quoddam transit mutui genus. 593. §. 4.

Aperitio Oris.

Arbitrium pro aperitione oris semper ad juris tramites est exercendum. 733. §. 3.

Quod evenit, si obreptitium subreptitiumve fuerit rescriptum aliudve Principis indultum. *ib.* §. 3.

Ad aperitionis oris beneficium obtinendum demonstrari debet Pontificis decretum fuisse obreptitium aut subreptitium. 755. §. 3. & 126. §. 2.

Conceditur quoque ex aperta rescripti injustitia quae nonnisi per obreptionem & subreptionem locum habuisse censetur. 310. §. 20.

Verum cum praesumptio stet pro validitate rescripti, nisi evidenter probetur obreptitio & subreptitio locus esse nequit aperitioni oris. 311. §. 5.

Appellare Appellatio.

Appellatio ab una tantum sententiae parte interposita, secumfert acceptationem alterius partis. 135. §. 3.

In gradu Appellationis actio ad trutinam revocatur, eo modo, quo proposita fuit ab initio. 228. §. 3.

Approbare.

Ad plures pertinens res quaevis uti singulos, ab omnibus debet approbari. 636. §. 4.

Nec cogi potest quis, etiamsi major pars secus requirat. *ibid.* §. 4.

Aqua.

Aquarum stagna accidere possunt, etiam in fundo superiori, si superficies inferior arida sit. 397. §. 7.

Communis est usus aquarum publicarum. 460. §. 7. & 461. §§. 7. & 8.

Et quandocumque possunt derivari dummodo nihil alteri officiat. *ibid.* §§. 7. 8.

Arbiter.

Quod fieri solet in arbitri constitutione ut nempe vetitum sit ab illius judicio appellare, non impedit quominus liceat succumbenti ab ejusdem judicio reclamare. 580. §. 4.

Quidquid arbiter decrevit extra compromittentium voluntatem, nullum censendum est. 684. §. 4.

Nec ullam sibi sumere potest facultatem, nisi in compromisso aperte appareat. *ibid.* §.5.& *seq.*

Adeo ut facultas arbitro delata = *di pronunciare l' imparziale suo parere* = non efficit, ut omnia pro suo lubito componat aut immutet. 683. §. 7.

Sed tantum quod jus legumque praescripta postulant. *ibidem* §. 7.

Arbitrium.

Arbitrium judicis non effusum neque immoderatum, sed boni viri officio consentaneum esse debet. 61. §. 6.

In qualibet dubietate non est interponendum arbitrium pro aperitione oris sed Pontificis gratia exequenda est. 63. §. *fin.*

Quod arbitrio alicujus committitur, intelligitur arbitrio boni & honesti viri non absoluto & illimitato. 683. §. 4.

Est vero a judicis prudentia explicandum. *ibid.* §. 5.

Arbores.

Venia obtenta pro arborum incisione ad statutum effectum, cedere non possunt arbores, nisi ob eum unicum finem concessum. 449. §. 3.

Argentarius.

Competit Argentario praemium *della provigione* quod non in certa quantitate sed quandoque plus quandoque minus juxta summas exigendas constituitur. 479. §. 8.

Pecunia argentarii cum destinata sit cambiorum usibus, habetur loco mercis & usuras recipit. 663. §. 5. 670. §. 4.

Secus de mercatoribus. 663. §. 5.

Ideoque cum argentarii numquam otiosam retineant pecuniam, eorum interesse computant erga suos corresponsales. 670. §. 4. & 671. §. 6.

Nec indigent interpellatione requisitorum Castrensium. 670. §. 5.

Usurae vero permissae ad semissem coercentur. *ibid.* §. 6.

Arma.

Jussio sumendi arma & nomen familiae non inducit Agnationis contemplationem; cum id etiam a foeminis fieri possit. 773. §. 8.

Omnes enim dictum onus possunt implere. 143. §. 10. 144. §. 10. 155. §. 5.

Arrha.

Licet contrahentibus Arrhae nomine in pactum deducere quantitatem, quae magis ipsis placeat. 476. §. 7.

Arrha tradita, si venditor rem venditam non tradat, tenetur arrham duplam restituere. 476. §§. 3. & 9. 478. §. 2. 495. §. 2.

Quamvis non sit ejus traditio limitata, tamen non solet dimidium pretii excedere. 495. §. 5.

Artifex.

Artifex si damnum faciat non solum lucrum amittit, nec mercedem recipit, sed etiam damna reficere debet. 313. §. 2.

Ascendentes.

In successionibus intestatis potiora sunt jura Ascendentium quam transversalium. 213. §§. 6. & 16. 214. §. 3.

Assecurator.

Assecurator cum teneatur ad periculum pro trajiciendis aut vendendis mercibus, ideo pretium consequi debet. 671. §. 4.

Imo si mora fiat in persolvendo assecurationis pretio, usurae licite peti possunt. *ib.* §§. 4. & 5.

A mandantibus omne id rependi debet, quod assecurator pro ea assecuratione impendit. 672. §§. 3. & 4.

Maxime si ob factam assecurationem devenerit locupletior. *ib.* §§. 7. *&* *seq.*

Assignata.

Ex assignatis major utilitas detrahi non potest ea, quae ex eorum valore promanat. 239. §. 8.

Extinctio cambii assignatis peracta tamquam legitima habenda est. 329. §. 4.

Assignamentum.

Assignamentum depactum in correspectivitatem onerum, concidit mole sua, oneribus ipsis concidentibus. 131. §. *final.*

Attentata.

Attentata dirimuntur ad tramites boni juris. 223. §. 2.

Attentatum dici nequit ab Episcopo, si id fecerit, quod prohibitum fuit tempore nimium vetusto veluti octoginta annos ante. *ibid.* §. 5.

Quilibet excessus in exequutione mandati judicis revocandum est tamquam species attentati. 688. §. 2.

Spretus inhibitionis legalis veluti attentatum inducit. 802. §§. 2. & 3.

Pendente attentatorum judicio silere debet illud super negocio principali. 118. §. 5.

Veniunt attentata in sequelam inhibitionis & spretus. 118. §§. 5. *&* 8. 292. §. 2. *&* 314. §§. 4. 5. *&* *seq.*

Attentata sunt rigorose purganda, si bis inhibitionem attentator habuerit, & bis jussa illa spreverit. 314. §. *final.*

Avarea.

Universali Avareae judicio locus erit, ubi casus fortuitus dedit causam damno, sed socium habuit quoque factum hominis. 316. §. 4.

Et tunc damnum est communiter sentiendum. *ibid.* §. 4.

Verum in simplici Avarea locum habet casus mere fortuitus, & tunc damnum sequitur dumtaxat rei dominum. *ibid.* §. 4.

Auctio.

In debitoris bonorum venditione peragenda, auctio publica adhibenda est, qua vitantur fraudes & pretium calore licitantium augescit. 86. §. 7.

Auctor.

Damnum sequitur suum auctorem. 83. §. 7.

Servandum est quidquid a suo auctore factum fuit. 636. §. 2.

Incivile imo est auctoris factum denegare. 188. §. 11. 139. §. 14.

Avocatio.

Avocandi pecunias a creditore posteriore ad fiscum tantum pertinet. 615. § 6.

Axiomata.

Contractus qui mutuo consensu fit, non dissolvitur nisi mutuo dissensu. 540. §. 14.

Contra non valentem agere nulla currit praescriptio. 387. §. *final.*

Cui plus licet, non debet licere cuiminus. 665. §. 7. 705. §. 5.

Deponere non est salvare. 240. §. 3.

Exclusio unius inclusio alterius. 188. §. 3.

Eadem ratione militante, idem judicinm esse debet. 134. §. 5.

Incognita locari non possunt. 115. §. *final.*

In judiciis quasi contrahitur. 714. §. 5. & 468. §. 11. 595. §. 5. 596. §. 9.

Juris diversitas in una eademque persona diverso modo metienda est. 131. §. 12.

Major pars trahit ad se minorem. 296. §. 3. 636. §. 4.

Nemo excusatur ignorantia juris. 145. §. 5.

Nihil magis obvium, quam peculiarem & relativam paritatem in universalem & absolutum transformare. 141. §. 7.

Non datur melior probatio, quam proprii oris confessio. 191. §. 9.

Non omnia, quae tractantur ad exitum perducuntur: nec semper volumus quae facere possumus. 110. §. 7.

Posteriora derogant prioribus. 60. §. 6. 142. §. 6.

Praeter fatuum nemo jactat quod non suum est. 54. §. 11.

Prior in tempore potior in jure. 558. §. 3.

Quem de evictione tenet altio, eumdem agentem repellit exceptio. 216. §. 4. 657. §. *final.* & 2. §. 8. 218. §. 7.

Qui caussam damni dat, damnum ipse fecisse videtur. 364. §. 3. 449. §. 3.

Quivult consequens, antecedens quoque velle censetur. 344. §. 9.

Quod major pars fecit, omnes fecisse videntur. 389. §. 2.

Quod deterius solvitur, non videtur solutum. 239. §. 2. 340. §. 8.

Quod semel placuit, amplius displicere non potest. 60. §. 8. 408. §. 10. 344. §. 10. 716. §. 6. 464. §. 11.

Quod nullum est, ex jure non extat. 128. §. 5.

Quod non extat, nullo modo rescindi potest. *ibid.* §. 5.

Quod jus quis sibi statuit, religiose servere debet. 697. §. 4.

Quod omnis tangit, debet ab omnibus approbari. 636. §. 4.

Quod semel nostrum factum fuit, nequit sine nostra voluntate ab alio occupari. 636. §. 2.

Qui tacet, consentire videtur. 121. §. *final.* 763. §. 7.

Qui lege agit, nemini infert injuriam. 482. §. 8.

Res inter alios acta tertio nocere non potest. 343. §. 7.

Res inter alios acta nemini nec prodest, nec nocet. 79. §. 8. & 811. §. 15.

Res perit domino suo. 251. §. 2. & 252. §. 2.

re ulla ex parte possit. *ibidem* §. 2.

Bona in genere.

Bona sive stabilia, sive mobilia auctoritate judicis distrahenda hastam subire debent in publica *depositaria*. 86. §. 2.

Ut plus offerenti concedantur. *ibid.* §. 7.

Dicuntur cessa ad corpus, cum a corpore incipit & in mensuram desinit traditio. 757. §. 9. 759. §. 7.

Dicuntur tradita ad mensuram, cum a mensura incipit & in corpus desinit traditio. *ibid.* §. 7.

Praesumptio semper stat pro bonorum individuitate. 770. §. 10.

Et libertate. 784. §. 2. & 406. §. 3.

Bonorum quae ab eadem veniunt haereditate, quamvis diversis jaceant in locis non tamen dispar esse potest conditio. 285. §. 8. 286. §. 8.

Nec diversa sunt a coeteris bonis, de quibus jam redditum judicium est. *ibid.* §. 8.

Bona per spatium centum annorum tamquam libera habita, frustra fideicommissaria esse contenditur, cum observantia resistat. 406. §. 10.

Alienationes factae, & actus judicialis bonorum libertatem comprobare possunt. *ibid.* §§. 14. 15. & 16.

Bona quoad distractionem.

Bona debitoris obaerati distrahi nequeunt, nisi universo creditorum convocato concursu, aliisque adhibitis solemniis, de quibus. 87. §. 2. & *seq.*

Et juxta formam & praxim loci, ubi viguit judicium actum pro distractione. *ibid.* §. 7.

Bona Ecclesiae.

Ex Administratorum ignavia bona Ecclesiae, minui nequeunt. 472. §. 9.

Bona emphyteutica.

Irrequisito domino directo, distrahi nequeunt; secus Emphyteuta caducus fit a juribus suis. 373. §. 4.

Bona dotalia.

Bona dotalia, quae aestimata in dotem data sunt, desinunt esse periculo dotantis, & transeunt in periculum viri. 383. § 5.

Etiamsi bona nondum tradita fuerint: dummodo traditio ob dotantis moram vel culpam retardata non probetur. *ibid.* §. 5.

Adverte, id procedere si ab illa aestimatione, vera emptio venditio perfecta fuerit. *ibidem* §. 10.

Bona fideicommissaria.

Cogi nequit fideicommissarius, ut bona fideicommissaria ad quoddam onus implendum tradat, nisi probetur, illo oneri nisi bonis fideicommissariis satisfieri nequire. 573. §. 8.

Primum enim bona libera aut paterna aut materna, deinde bona fideicommissaria rependi debent. *ibid.* §. 9.

Bona a fideicommissi vinculo

Canon.

quidem ut actus ipse non extaret, si illa caussa non extitisset. 131. §. 14. & 132. §. 8. 206. §. 3.

Reticeri solent accidentalia & occasionalia, minime vero caussa finalis aut venditio, sine qua non. 335. §. 8.

Et quando caussa finalis censetur inducta vide. 610. §. 5.

Causa impulsiva.

Caussa impulsiva nihil interest, utrum vera fuerit vel falsa. 325. §. 8.

Et indubio caussa censetur semper impulsiva, non finalis. *ibid.* §. 8.

Cautela Angeli.

Si allegatur Cautela Angeli super bonis viri, mulier a possessione praedii ejici nequit. 290. §. *final.*

Non admittitur nisi certo & perspicuo titulo. 473. §. 5.

Tunc maxime locum habet Cautela Angeli, cum is, qui nititur illa, jure pariter nitido fulcitur super bonis controversis. 736. §. 3. & 737. §. 2.

Cautelae Angeli allegatio est debiti principalis confessio. 538. §. 2.

Rejicienda est cautela Angeli, quae titulis innitatur obscuris & separatam indaginem requirentibus concurrente alio creditore claro jure suffulto. 339. §. 9.

Qui cautelam Angeli proponit, tertius fit, & rejicitur, nisi perspicue evincat id, quod intendit. *ibid.* §. 10.

Cautio.

Usufructuario nequit cautio remitti. 70. §. 4.

Cedens.

Cedens tenetur omnia jura tradere cessionariis, quorum ope hi possent cessa nomina exigere. 249. §. 6.

Ita ut quidquid damni cessionariis ex cedentis mora vel reluctantia evenerit; in cedentem refundendum sit. *ibid.* §. 6.

Cedens, dummodo veritatem rei alienatae & cessi nominis comprobet, omni periculo liberatus censetur. 820. §§. 3. & 6.

Nec tenetur de damno cessionario obvento ob suam culpam. *ibid.* §. 5.

Cedulae.

Nomina ex Cedulis conflata reducenda sunt juxta tariffam a lege Naselliana probatam. 779. §. 6.

Cedulae a vetusta praestantia licet collapsae valide praediorum frugiferorum pretium repraesentare potuerunt. 245. §. 8.

Census.

Census creatio consistit in emptione redituum vel omnium vel partis alieni fundi. 208. §. 3.

Si de nullitate census, vel de evictione fundi censiti res sit ubi nullum concurrit creditoris factum, hypotheca generali census adhuc consistit, id tamen probari non potest ubi Creditor in potestatem venerit fundi censiti; ita ut is fundum censitum retinens, haud possit reliqua debi-

Libere atque amplissime exerceri possunt, quae Chirographum non prohibuit, neque necessaria est oris aperit. 348. §. 6.

Exequutionem tamen habere debet Chirographum, nisi oris aperitio interponatur. 549. §. 7.

Cippus.

Sub nomine Cippi veniunt etiam Masculi foeminarum. 804. §. 7.

Circumscriptio.

Acta, quae nec ex defectu citationis, neque jurisdictionis nec mandati nulla sunt, per alias circumstantias extraneas circumscribi non possunt. 187. §. 3.

Quaestiones de Circumscriptione, & nullitate juxta Rotae stylum, a bono jure definitionem recipiunt. 344. §. 4. & 346. §. 2. & 227. §. 2.

Pariter circumscriptio denegatur, nisi de nullitate aut in forma aut in substantia constet. 345. §. 2. & 347. §§. 3. & *seq.*

Et quidem probanda validissime. 347. §. 2. & 348. §. 2.

Citare Citatio.

Citatione ad recipiendum interposita, intelligitur oblatio facta, ut nulla alia opus sit oblatione. 209. §. 5.

Citationis defectus insanabilem parit nullitatem. 696. §. 5.

Nefas est Citationem eo mittere, ubiquis magistraturam sive in aede publica exercet. 741. §. 4.

Sed potius in loco sui domicilii compellendus. *ibid.* §. 4.

Dummodo citatio domi debitoris relicta sit, citationis personalis defectus nihil officit ad nullitatem inducendam. 246. §. 7.

Citatio ad sententiam valide fit, domi relicta copia. 742. §. 3.

Ad domum habitatam mitti debet citatio quamvis alibi intra diem immoretur. *ibid.* §. 6.

Civitas.

Quod leges imperant & in Primaria Civitate seu Metropoli divulgatur, subito subditas universas Civitates obligationis nexu constringunt. 242. §. 8.

Clausulae in genere.

Utrumque amplae aut effrenatae sint semper tamen sunt interpretandae, ut principalis actus naturae famulentur. 54. §. 6.

Ita ut quamvis amplissimae sint, non possunt tamen procuratorem ad exigendum solum deputatum arbitrum & universum administratorem efficere. *ibid.* §. 6.

Clausulae exequutive in finali Instrumenti parte appositae de stylo potius notarii, quam ex contrahentium voluntate appositae censentur. 171. §. 10. & 172. §. *final.*

Quaecumque sit Clausularum amplitudo, semper intra fines negocii coercetur. 337. §. 6.

Clausula Codicillaris.

Efficit Clausula Codicillaris, ut haeredis institutione rescissa haereditas tamquam intestata ad

Clausula signaturae = *eidem cum facultate circumscribendi* = apponitur ut ad evitandos circuitus circumscriptio pendeat a caussae meritis. 361. §. *final.*

Clausula = *fin d'adesso* = indicat instantaneum rei & dominii translationem. 383. §. 12.

Clericus.

Clericus a laicalis statutis minime ligatur. 167. §. 8. & *final.*

Coactio.

Coactione non probata non est, ut voluntaria dici non debeat solutio facta alteri quam legitimo creditori. 372. §. 8.

Codicillus.

Stante Codicilli veritate, falsum dici nequit testamentum cum codicillus sit testamenti pars & additio. 117. §. 12.

Collusio.

Est latens & fraudolenta conventio inter plures ad decipiendum tertium. 54. §. 19.

Maximis ideo indiget probátionibus. 760. §§. 8. & 10.

Inducit enim crimen flagitiosissimum. *ibid.* §. 8.

Colonia Coloni.

Colonis minime imponendum est ut ostendant quaenam adamussim fuerit prima origo coloniarum. 112. §. 7.

Canonis praestatio perpetua probat perpetuitatem Coloniarum. *ibid.* §. 10.

Et temporis spatium ita colonos juvat, ut eorum favore praesumendum sit quemcumque supervenisse titulum. *ibid.* §. 12.

Perpetui dici debent coloni, qui a tanto tempore terram exercent, ut initii desit memoria. 113. §. 2. & *seqq.*

Columnellus.

Qui in unoquolibet novi generis columnello primum gradum tenent, aequalem fideicommissi partem nanciscuntur. 269. §. 4. & 14.

Cum aequalites pro virili successio fieri debeat, intelligitur ut ab uno aut una qualibet descendente Masculo vel foemina efformato Columnello, pars aequa dicenda est ea, quam uniuscujusque columnelli primogenitus assequeretur. 143. §. 4.

In plures columnellos substantiae divisio a testatore volita dici nequit, si praesertim in secundae sedis ingressu, unico puncto omnem primogenituram includat. 144. §. *final.*

Commodum.

Nemini injuria fit, si quae ad nonnullorum privatum commodum introducta sunt, ea ipsi omittere malint. 85. §. 4.

Quem commoda sequuntur, sequi debent incommoda. 704. §. 14.

Communio.

Differt plurimum simplex communio a Communione universali. 417. §. 14.

Quando res communiter a pluribus possidetur vix est, ut de portione unius alter possit disponere, eo ignorante & invito. 451. §. 6.

Nemo invitus in communione vivere cogi potest. 822. §. 4.

Differt societas a communione, ita ut una extante, altera deficiat. 690. §. 6.

Communio certorum bonorum efficit, ut commune sit quoque inter socios damnum. 691. §. 7.

Communio universalis.

Communio universalis nec meum nec tuum agnoscit. 417. §. 6. & 11. & 188. §. 13.

Adeo ut rigida & probantia monumenta reposcat, & in qualibet dubietate pro exclusione sit pronunciandum. 417. §. 6. & 11. & 188. §. 13.

Maxime si adduci velit inter fratres. 417. §. 7.

Requiritur ad eam probandam

I. Una eademque domo, una eademque uti mensa.

II. Lucra omnia indiscriminatim adipisci communiter.

III. Rationes inter se numquam redditas fuisse. *ibid.* §. 7.

Si itaque alter lucrum faciat, & alter nullam habeat lucri faciendi occasionem, praesumptio stat pro communionis universalis exclusione. *ibid.* §. 8.

Ecluditur quoque, si quisque proprio nomine contrahat, bona alienet &c. *ibid.* §. 9.

Et de aliis praesumptionibus excludentibus viden. §. 10. 12. 13.

Et de hisce omnibus huc usque adductis latius in dec. 420. §. 4. 5, 6, 7. 9. & 690. §. 8. *& seq.*

Universali communione posita, quidquid ab uno aeris alieni contractum fuerit in utriusque consortem aequo jure concidere debet. 189. §. 15.

Compensatio.

Compensatio debiti certissimi cum credito non certissimo non inducitur. 47. §. 9.

Et de liquido ad illiquidum numquam admitti valet. 60. §. 4. & 345. §. 9. 570. §. 7. & 549. §. 7.

Compensatio non admittitur, nisi quando creditum & debitum aeque certum & liquidum demonstrentur. 61. §. *final.*

Compensatio fit ipso jure, qualibet seclusa animi declaratione cum debitum & creditum inter easdem personas concurrit. 208. §. 2.

Cum creditor censuarius fundum censitum emat, pretium solvendum compensandum est cum pretio soluto. *ibid.* §. 3.

Sunt tamen casus, in quibus dicta compensatio non admittitur; de quibus. *ibid.* §. 4.

Admittenda vero est, quoties constet de credito praeexistenti provenienti ab ipsius fundi pretio. *ibid.* §. 6.

In creditis ab una eademque caussa provenientibus datur compensatio etiam liquidi ad illiquidum. *ibid.* §. 7.

Pariterque concurrente credito & debito utrinque liquido, est compensatio admittenda. 249. §. 7.

detur relictum usque ab initio. 351. §. 8.

Et quando dicatur inducta conditio viden. 610. §§. 5. & 6.

Quod sub una conditione conceditur, sub contraria intelligitur ademptum. *ibid.* §. 7. & 37. §.6. & 608. §. 6. & 609. §. 7.

Et vicissim. 814. §. 8.

Quamvis expressa non legatur conditio facile tamen erui potest quaenam fuerit apposita. 610. §. 8.

Eaque corruente, corruit actus, cum consensum defecisse intelligatur. *ibid.* §§. 13. 15. 16. 17. & 736. §. 4. & *seq.* & 737. §§. 3. & *seq.*

Conditione purificata faciendum est aut dandum, quidquid sub conditione positum erat. 809. §.3.

Re ad huc sub conditione pendente, si nihil agere alter malit, alteri injuriam non infert. 680. §.6.

Conditio in futurum tempus collata suspendit emolumentum. 527. §. 9.

Et quamvis res statuta sit sub die certa, pars tamen conditionalis apposita conditionalem facit obligationem. 608. §. 7.

Qui palam profitentur, se propositas conditiones exploraturos esse, non sunt hoc animo ut se venditioni interim obligent sed rem futurae consultationi relinquunt. 85. §. 6.

Meliorem conditionem offerenti jure traditur res publica venditioni exposita. *ib.* §. 7.

Quidquid sub conditione debetur concidit, si in eum a quo incipere non poterat casum res venit. 131. §§. 3. & 10. & 132. §§. 3. 12.

Successio in vim conditionis locum habere nequit, si conditio evanescat. 255. §. 13. 256 §. 10.

Dedecet unam eamdemque conditionem ab una eademque persona appositam contradictoria significatione interpretari. 414. §. 15.

Conditio si sine filius.

Quamvis reciproca substitutio pertineat ad fideicommissum particulare, tamen ob non purificatam conditionem si sine filiis immissio denegatur. 39. §. *final.*

Conditio si sine filiis, licet hi postea defecerint, substitutio secundo geniti evanescit pervulgarem; ac si numquam scripta fuisset. 69. §. 6.

Conditio si sine filiis subintelligi debet ex praesumpta testatoris voluntate, ac substitutio ita sumi, ut deficiat, filiis a praedefuncto relictis. 145. §. 4.

Conditio = *morendo senza figli maschi* = cum respiciat obitum filiorum & nepotum masculorum rigida intelligitur volita a testatore masculinitatis conditio degenerante in generatum. 229. §§.6. & 7.

Conditione si sine filiis apposita substitutioni, eadem non purificata expirasse substitutionem censetur. 744. §. 7.

Conditionalis pars.

Quod ad contemplationem ali-

cujus promittitur, stat pro unica & taxativa conditione. 131. §. 5.

Communiter a testamentis alienum creditus partem conditionalem ampliorem esse dispositiva, nisi aperta testatoris voluntas aliter exigat. 400. §. 10.

Conditionalis pars, cum sit interpres partis dispositivae, si meminerit testator descendentiam masculinam, nomine posterorum, intelligitur vocasse masculus. 711. §. 5.

Condominus Condominium.

Venditio facta nomine communi non inducit societatem inter eosdem initam, sed tantam consortium & condominium. 325. §. 4.

Condomini renunciatio alteri Condomino praejudicium ullo modo potest importare. 207. §. 11.

Condonatio.

Condonatio praesumptionibus educi nequit. 450. §. 7.

Conductor.

Conductor qui finita vel rescissa locatione conductione, rem invito domino retinet, perinde habetur, ac si rem alienam invaderet. 228. §. 2.

Nunquam potest conductor, ut rem conductam retineat, creditum, quod cum locatore habet obiicere licet creditum istud non sit liquidum. *ib*. §. 5.

Etiamsi super conductis bonis pro eo credito hypotheca contracta fuisset. *ibid*. §. 6.

Ita ut pro suo credito in separata action e ac diver o judicio sententia ferenda sit. *ibid*. §. 7.

Tenetur conductor ea locatori reficere damna, quae eidem per ipsum obvenerunt. 449. §. 2.

Si conductor pensionis imminutionem obtinuit, quae damna ei obveniunt a locatore repetere non potest. 604. §. 3.

Restituitur conductori quidquid in odium locatoris damni inferatur si locator facto proprio causam odio dederit. *ibid*. §. 4.

Atque a locatore reficienda sunt. 708. §§. 2. & 3.

Conductor rem conductam finita locatione restituere debet. 121. §. 3.

Et restitutione non facta, tenetur ad quanti interest. *ibid*. §. 3.

Tenetur conductor in casu periculi rei locatae locatori denunciare, ut locator certus fiat de eventu sequuto absque culpa conductoris. 121. §. 11. & 122. §. 10.

Conductor repetere non potest damna fundo illata non ob factum conductoris, sed ob factum alterius. 633. §. 6.

Pactum *a fiamme e a fuoco* nihil afficit, ut si conductor enormiter laesus sit non restituatur in integrum. 808. §. 7.

Damna & lucra sarcienda & acquirenda sunt a conductoribus. 599. §. 8.

Conductor rem locatam ipsomet valore & qualitate restituere tenetur. 115. §. 11.

Domino tantum licet de re sua

Cum agatur de re gravi, non una scientia satis est, sed explicitus consensus requiritur. 235. §. 14.

Nil magis consensui repugnat, quam vis & coactio. 239. §. 4.

Error & falsa caussa, consensum ab actu removent. 502. §. 5.

Et quidquid absque consensu factum fuit, censetur nullum. 502. §§. 7. *final.* & 503. §§. 4. & 9.

In re pertinente ad plures, uti singulos, omnium singulorum requiritur approbatio ad aliquid faciendum vel innovandum. 636. §§. 4. & 6.

Qui consensus si deficiat inducit nullitatem et iniquitatem contractus. 258. §. 5.

Solutio facta absque venditoris consensu nulla est. 261. §. 6.

Consensus presumi non debet. 387. §. 9.

Nec censetur intercessisse, si conditio purificata non sit, 609. §§. 8. & 13.

Consensus patris dicitur incedere in filii contractu, si scivit, & probavit omnia. 443. §. 4.

Sufficit quoque hunc consensum accedere ex intervallo. *ibid.* §. 4.

Pariterque accedet consensus, si pater cum filio contrahat. *ib.* §. 4.

Constitutiones Apostolicae.

Constitutio Pii IV. quae incipit = *quamvis* = edita adversus spurios, & eos excludens a quacumque successione, agit de meris spuriis, ideoque pertrahi nequit ad natos ex libera cum libero. 66. §. 7.

Constitutio Gregorii XV. praecipit Ordinariis, ut visitent monasteria, & monialium asceteria, quamvis exempta, & regularibus subjecta. 222. §. 5. & 223. §. 3.

Constitutio Clementis VIII. ad compescendas fraudes Baronum, qui contracto aere alieno super suis bonis, atque istis fideicommisso devinctis creditore fraudabant, indistincte omnia tamquam libera esse praescribit. 491. §§. 2. & 3. 524. §. 3. 526. §. 6.

Hanc autem constitutionem moderatus est Urbanus VIII., dum jussit bona illa fideicommissaria censeri posse, si sex menses ante susceptionem aeris alieni fideicommissi vinculo illa effecta fuerint. 491. §. 2.

Adverte: Ad hoc necesse esse bona fore archiviata. 491. §. 7. 512. §§. 5. & *seq.* & 523. *per tot.*

Et de his omnibus viden. *dec.* 523. *per tot.*

Juxta constitutionem Innocentii XI. non licet post annum de subhastationis, & deliberationis nullitate queri. 716. §. 5. & 718. §. *final.*

Imo ad quamlibet laesionis querelam haec prorogata constitutio. 766. §. 4.

Constitutiones Sixti IV. Julii II. Leonis X. inquilinis jus praelationis tribuentes ut in rei conductae venditione praehaberentur, abrogatae sunt a subsequentibus Pii V. & Gregorii XIII. 564. §§. 3. & 4.

Constitutiones Pii V & Pauli V. conveniunt circa inventarium cum legum sanctionibus. 791. §. 3. & 4.

Constitutio Piana.

Requirit Constitutio Piana super censibus, (ita dicta a nomine S. Pii V. ejus auctoris) quod in actu stipulationis fiat coram Notario & testibus numeratio pecuniae. 48. §. 12. & 51. §. 4.

Praescribit quoque ut judiciali interpellatione transmissa penitus census extinguatur, praedia liberentur, & a creditore sors repeti possit. 208. §. 4.

Consuccessio.

In jure communi par omnium tum Masculorum tum foeminarum favore danda est consuccessio. 376. §. 8.

Consuetudo.

Cum res sit de consuetudine immemorabili, minime requiritur, ut comprobata evincatur in contradictorio judicio. 187. §. 7.

Id enim exigitur dumtaxat, dum res est de consuetudine decennali aut quadragenaria. *ibid.* §. 7.

In consuetudine contra jus, quae modum probationis solum respicit, nihil refert uno alterove modo rem confici. 268. §. 8.

Consuetudo efficit, ut fiat, quod praeteritis temporibus factum fuit. 397. §. 3.

Contractus.

Contractus quilibet, rei traditione deficiente, resolvitur. 40. §. 6.

Contractus correspectivi pari lance pensandi sunt. *ibid.* §. 10.

Ex fortuito contractus inadimplemento non lucrum percipi debet, sed damnum vitare licet. *ibid.* §. 10.

Firmi aliquando remanent contractus initi in proprium commodum ab alieni patrimonii gestoribus, dummodo bona fide actum fuerit. 48. §. 7.

Adverte tamen id procedere si justa pretii solutio facta deprehendatur, si bona fide contractus initus sit, si non solum non veniat in administrati perniciem sed in utilitatem. *ibid.* §. 7.

Qui contractus exequutionem postulat, ni prius probet se pro sua parte onus suum implevisse, actionem nullam habere potest. 63 §. 4.

Ex post facto dijudicandum non est de validitate aut injustitia contractus: sat enim est quod utilis fuerit, cum initus est. 64 §. 15.

In stipulatione contractus id tempus spectandum est, quo contrahimus. *ibid.* §. 16.

In contractibus rei veritas potius, quam scriptura existimanda est. 68. §. 2.

In contractibus, in quibus au-

ctio publica intervenit in diem ; primus oblator palmam fert. 86. §. 5.

Dummodo ultimam oblationem implere sit paratus. *ibid.* §. 5.

Contractus conditionibus adjectis dici non potest perfectus & absolutus, nisi conditiones appositae impletae sint. 823. §. 4.

Contractus omnes in quamcumque rem cadant, ita semper censentur initi, ut salva maneant jura, quae tertius legitime acquisierit. 112. §. 6.

Contractus ex nondum conjuncto consensu, cum perfectus non sit, obligationem nequit inducere. 124. §. 5.

In contractibus dubii exitus sive aleatoriis qui lucrum recipit, aeque damnum obventum sentire debet. 194. §. 6.

Nec laesio induci potest, sive bene sive male uni ex contrahentibus rescesserit. *ibid.* §. 6.

Possessionem retinere, fructus percipere vectigalia pensitare sunt indicia initi contractus. 266. §. 8.

Contractus bona fide initi, ac titulo oneroso queis affecta sunt bona, licet haec ad fideicommissa postea restituta spectent, tamen servandi sunt. 294. §. 12.

Ex testibus probari potest contractus perfectio. 390. §. 9.

Contractus, in quo pretium intercessit, non lucrativus est, sed onerosus. 438. §. 5.

Contractu nomine alterius gesto ad illum spectant obligationes appositae, cujus nomine contractus initus fuit. 439. §. 6.

Non potest indoles contractus internosci, nisi prius facta constent & apte illustrantur. 467. §. 5.

Perfectus dicitur contractus, cum res, pretium, consensus, intervenerint. 507. §. 8.

Vix perfecto contractu, suum statim effectum ille sortiri debet. *ibid.* §. 21.

Accedente partium consensu, satis firmus esse potest contractus. 513. §. 3.

Stat semper praesumptio pro contractus validitate, licet justa forma servata non sit. *ibid.* §. 4.

Qui contractum non implent, tenentur ad quanti interest. 521. §. 5. & 560. §. 7.

Quidquid profluit ex contractu oneroso & correspectivo, id omne onerosum & correspectivum est, licet ex rei eventu convertatur in lucrum. 560. §. 8.

Contractu inito a *fiamme e a fuoco* si exinde damnum importetur ulteri ex contrahentibus, hic illud ferre debet. 604. §. 2.

Pacta apposita in praecedenti contractu & generaliter confirmata in posteriori, censentur, ac si de verbo ad verbum relata fuissent. 611. §. 11.

Corruit contractus ex defectu consensus & voluntatis usque ab initio. 663. §. 14. 608. §§. 12. & 13.

Contractibus alibi gestis, jus reddendum est juxta illius loci leges & consuetudines. *ibidem* §. 18.

Subsistere non potest contractus absque contrahentium voluntate. 697. §. 9. & 698. §. 8.

A contractu illegitimo nullum jus oritur. 702. §. 5.

Ad lubitum contrahentium contractus potest rescindi. 797. §. 5. & 6.

Contractus ultra praesumptionem naturalem in se habens, si plurimo temporis spatio & auctorante vigeat Principe, maximum robur acquirit. 65. §. 2.

Favor initi contractus minime opitulatur ei, qui optime sciebat alteri jam quaesita jura fuisse potiora ad fundum assequendum. 87. §. 16.

Contractus jam initus & perfectus non potest ex alterius mutato consilio irritari. 128. §. 4.

In contractu oneroso & correspectivo non requiritur insinuatio neque alia solemnitas a Constitutione Carpensi aut particulari statuta requisita. *ibid.* §. 10.

Ubi lucrum aequale, aequale detrimentum concurrit, non donationem sed contractum correspectivum initum fuisse, censendum est. *ibid.* §. 13.

Contractus instrumento perficitur, nisi contrahentes etiam sub moto instrumento, perfectum esse decreverint. 165. §. 7.

Contractu nondum perfecto, licet unicuique retrocedere. *ibid.* §. 8.

Jus quaesitum jure in antecedenti contractu labefactari nequit per contractum posteriorem ad opportunitatem effectum, qui priorem obligationem non potest destruere. 188. §. 11.

Ad labefactandum contractum obligatione Camerali munitum requiritur praescriptio triginta annorum. 189. §, 11.

Contractus, qui justus ab initio emersit, justus semper est habendus quomodocumque res permanserit. 242. §. 9.

In contractu bonae fidei, ubi quis laesus comperiatur, aut rescissionem aut reductionem petere potest. 306. §. 3.

Quae esse & abesse possunt, contractum non vitiant. 325. §. 7.

Contractus accipi debent, prout scripto explicantur. 337. §. 4.

Et nihil comprehendit, nisi quod; mere expositum est. *ibid.* §. 4. & 5.

Irritus censetur contractus, si contrahentes omittunt ejusdem implementum 353. §. 3.

Obligationes quae ex proprio contractu manant, illum semper sequuntur. *ibid.* §. 5.

Oportet probare, in ratihabente scientiam fuisse nullitatis tum in facto tum in jure, ut contractus nulli approbatio evincatur. 381. §. *final.*

Contractus initus mutuo contrahentium lucro & damno, lae-

sionem non admittit nec enormissimam nec enormem. 481. §. 9.

Contractus initi cum schedis praeservatis post abrogationem ad solum usum comparandi bona nationalia non arguuntur laesiones aut foenoris. *ibid.* §. 10.

In quolibet contractu inter plures stipulationis caussas unam veram esse sat est, ut altera corruente illa firma maneat. 656. §. 8.

In contractibus aequalitas servanda est. 116. §. 9.

Contractus celebratus absentibus debitoribus, continet nominis venditionem potius, quam veram delegationem. 333. §. 10.

Non ab extrinseca contractus nuncupatione, sed ab eorum substantia & contrahentium pactis ejusdem contractus est indoles aestimanda. 342. §. 10.

In contractibus scriptura exigitur ad probationem tantum, numquam ad contractus essentiam. 255. §. 12.

Contractus mutuo contrahentium consensu perficitur. 356. §. 5. 396. §. 3.

Contractus non solum a qualitate & quantitate, sed etiam a conditione & caussa finali efformari potest. 610. §. 4.

Et quandò dicatur conditio & caussa finalis inducta. *ibid.* §. 5.

Si nihil additum vel detractum sit post rite initum contractum a contrahentibus, durat ex eorumdem voluntate, nec ullum vitium ex arbitraria temporis adjectione contrahit. 661. §. 13.

Signum, nota, aut accidens, nihil contractui detrahit. 759. §. 11.

Contractus Ciavanzo o stocco.

Ad inducendum = *Ciavanzo e stocco* = in contractu satis est cum pecunia merces coaluisse. 150. §. 3. 151. §. 2.

Id vero clarissimis demonstrandum est probationibus. 150. §. 3.

Hujusmodi contractus nunquam cambium inducere potest, nisi illud deinceps ex nova quasi voluntate in cambii postea confecti sortem fuisse redactam dicatur. 151. §. 5.

Mixtio isthaec probatur ex creditoris qualitate. *ibid.* §. 13.

Hoc in contractu cum agatur res inter creditorem & debitorem nihili faciendi sunt testes. *ibid.* §. 14.

Contractus innominatus.

In contractu innominato, cessante caussa illius praestationis, cessare debet quoque contractus. 507. §. 9.

Contractus minoris.

Validus est contractus ab ipso minore initus, si jam quasi major res gerat suas. 797. §. 9.

Contractus Mulieris.

Juxta constitutionem Benedicti XIV. nullus habendus est contractus ille, in quo mulier sibi

satis bene non consuluerit. 275. §. 4.

Accedente judicis auctoritate, validus dici debet mulieris contractus, etiamsi de bonorum alienatione agatur, dummodo necessitas urgeat. 170. §. 8. & 12.

De jure communi in contractu mulieris vigesimum quintum aetatis annum excedentis nulla requiritur solemnitas. *ibid.* §. 16.

Contractus quoad nullitatem.

Juxta constitutionem Pianam annullantur contractus censuales, qui praeexistenti credito compacti fuerunt. 48. §. 12.

Cum agatur de nullitate contractus emphyteutici ob ejus laesionem, temporis est habenda ratio, quo ille praecipue fuit initus. 63. §. 9.

Si sub emptionis larva illicitum foenus contractum fuisse constat, nullus censendus est contractus. 68. §. 2.

Corruente conditione aut caussa finali, contractus nullus censetur. 610. §. 3.

Contractus quoad qualitatem.

Deficiente specifica contractus qualitate, non potest aptari quod in altero statutum sit. 68. §. *final.*

Contractus qui verbis & re convenit mandato, accipi non potest pro contractu depositi: maxime si obstet contrahentium expressio. 479. §. 5.

Initium respici debet rei ad contractus qualitatem dignoscendam. *ibid.* §. 6.

Contractus quoad rescissionem.

Rescinditur contractus, deficiente caussa finali aut existente caussa impossibili. 40. §. 6.

Adverte tamen, quod deficiente caussa finali extrinseca, contractus non rescinditur, deficiente vero caussa finali intrinseca, tunc rescinditur. *ibid.* §. 6.

Ad rescindendum contractum jam perfectum non est procedendum cum meris possibilibus, quae possunt esse & abesse. 64. §. 12.

Verum concludentissimis probationibus. *ibid.* §. 12.

Contractus emptionis fundi, vinculis servitutis aut hypothecae aut hujusmodi postea detectis debet rescindi. 127. §. 3.

Ad contractus rescindendos non cujusvis generis detegantur onera, admittuntur, sed ea dumtaxat quae finalem caussam infringant. 606. §. 3. & 4.

Licet in contractu aliquid peccatum sit, non ideo rescindi poterit, nisi de dolo, lata culpa &c. constet. 128. §. 18.

Contractus ultra dimidium laesivus rescinditur. 805. §. 4.

Rescinditur quoque contractus etiamsi a contrahente laesioni renuncietur, dummodo levis contrahendi necessitas stipulationi caussam dederit. *ibid.* §. 9.

tas, sed semper in facto. 610. §. 4.

Resolutio in substantialibus favore unius contrahentis depacta etiam alteri contrahenti inservit. *ibid.* §. 14.

Si de aequalitate conventum fuerit, aequaliter omnia sunt inter contrahentes dividenda. 13. §. 3. 342. §. 7.

In re dubia, observantia declarat contrahentium voluntatem. 661. §. 12.

Contributum.

Confluente infortunio, damnum passum aequaliter conferendum est in generali contributo. 315. §. 2.

Precipue si agatur de jacta mercium in mare ad commune periculum vitandum, contributum ad omnes ampliari debet. *ibid.* §. 5.

Mora cum navibus facta ex justa causa, in contributum procedere debet. 316. §. *final.*

Ex clara disponentis voluntate cessat contributum. 674. §. 5.

Conventio.

Semel inita conventione non potest aliquis de ea queri: nam fundamentum bonae fidei est conventorum constantia. 162. §§. 5. & 9.

Et qui conventionem fregit, nullam fidem meretur. 476. §. 4.

Deficiente conditione apposita, conventio evanescit. 665. §. 11.

Nemini licet a conventione recedere, aut promissa non servare. 30. §. 6.

Quamvis, quod promissum est, aliter ad id faciendum cogi non posset. *ibid.* §. 6.

Quod conventum fuit dici nequit, factum alterutrius injuria. 428. §. 3.

Censentur enim ad eam venisse volentes & consentientes. *ibid.* §. 3.

Correctio.

Detecto errore, calculi semper correctioni locus esse debet. 666. §. 4.

Correspectivas.

Eorum quae inter se correspectiva sunt, ita unum alteri cohaerere debet, ut nequeat unum consistere, altero deficiente. 131. §. 7.

Promissio renunciandi, pro ipse renunciatione haberi non potest, cum nihil renuncianti obvenerit, in cujus correspectivitatem aliqua summa solvi debeat. *ibid.* §. 9.

Mutua correspectivitatis natura est, ut, si ex eis unum deficiat, alterum nequeat incolumen manere. 132. §. 7.

Manente correspectivitate a contrahentibus volita, inquirendum non est quomodo correspectivitati satisfactum fuerit. 194. §. 4.

Sat enim est correspectivitati satisfactum fuisse. *ibid.* §. 4.

Quod in correspectivitatem venit, debet protinus exequi. 764. §. *final.*

Secus deficiente uno, alterum quoque deficit, juxta correspecti-

bitoris declaratio contra publicarum tabularum fidem emissa favore correi debendi, ut hunc liberet a solutione. 310. §. 11.

Vigilantia nequit esse creditori damnosa, cum praesertim primus obligatus solutioni impar evaserit. 336. §. 12.

Ubi major Creditorum numerus ad concordiam ineundam accedit, nequit minor eorum numerus resilire. 349. §. 4.

Imo ad eam ineundam cogi debet. *ibid.* §. 4.

Et viceversa. *ibid.* §. 6.

Quae in Creditorum favore jura constituta sunt non poterant in illorum odium & damnum retorqueri. 824. §. 4.

Creditor mercedum censetur satisfactus, si res domini administraverit. 469. §. 8.

Nefas est Creditori omnia bona debitoris insectari praesertim si agatur pro uno eodemque credito. 549. §. 3.

Creditori enim licet sui crediti satisfactionem semel tantum assequi. *ibid.* §. 3.

Praesertim donec sarcta tectaque maneat debitoris exequutio. *ibid.* §. 14.

Integra manet Creditori actio ad fructus condicendos nisi solutionem factam esse probetur. 768. §. *final.*

Nequit Creditor in emptorem justo & oneroso titulo possidentem agere judicio exequutivo vel per actionem rescissoriam. 789. §. 4. 5.

Verum agere debet in judicio ordinario. *ibid.* §. 7.

Creditor quoad concursum praelationem & potioritatem.

Nummi debitoris uti coeterae res omnes sunt Creditori priori & potiori, posteriore despecto in haesitanter consignandi. 141. §. 3.

Concurrentibus pluribus creditoribus praeferendus est qui habet anteriorem hypothecam. 563. §. 2.

Sat est unum judicis concursus decretum, nec necessaria est solemnitas mandati de subhastando in casu venditionis expletae ad instantiam unius aut alterius creditoris extra concursum. 81. §. 6.

Creditum.

Si pro credito pecuniario, licet sterili, bona frugifera in solutum cedant, fructus quoque debentur. 130. §. 2.

Tunc enim fit quaedam ex legum ministerio subrogatio. *ibid.* §. 2.

Et quamvis creditum pecuniarium sterile censeatur, semper tamen aptum censetur fructus gignere, si creditor ex dilata solutione damnum expertus sit. 410. §. 2.

Vetitum est creditum census urgere adversùs bona fideicommissaria. 422. §. *final.*

Credito communi existente, li-

cet unicuique creditori suam partem obtinere. 470. §. 3.

Qualitas pecuniae seu monetae in qua constitutum est praemium sive = *aggio* = qualitatem demonstrat etiam monetae in qua principale creditum est constitutum. 480. §. 4.

Cum agatur de credito illiquido & incerto ne mercatoribus quidem competunt usurae. 688. §. *final.*

Creditum indole sua fructus gignere non potest. 798. §. 2.

Per publicum instrumentum creditum fit exploratissimum. 80. §. 3.

Creditorum dimissio juxta juris dispositionem fieri debet, habita relatione ad tempus crediti constituti. 818. §. 9.

Ex credito praeexistenti licito jure obliqui cambii species constituitur. 224. §. 5.

Quin debitor possit ea, quae de cambio directo sancita sunt ad diversam initi contractus speciem, transferre. *ibid.* §. 5.

Creditum non probatur melius, quam publicis tabulis, quibus omnis est fides praestanda. 257. §. 3.

Creditum censetur satisfactum, si praetensus creditor passus est exequutionem a praetenso debitore, quin reclamaverit. 322. §. 5.

Creditum censetur extinctum, si creditor res debitoris penes se retinens haeredi exibere recusat, nec de his ullam redditionem reddit. 337. §. 12.

Melius constare non potest de credito, quam exhibendo debitoris confessionem. 546. §. 4.

Creditum pecuniarium absque interpellatione requisitorum Castrensium nullos fructus producit. 663. §§. 6. & 7.

Cum agatur de credito privilegiato aut obligatione Camerali munito, pro lubito variari potest exequutio. 824. §. 3.

Et de uno in alium libere renovari, donec plena satisfactio consequatur. *ibid.* §. 3.

Culpa.

Ex propria culpa nemini licet condicendi fructus crediti & quantitatis referre compendium. 47. §. 8.

Culpa indiget certis probationibus. 479. §. 12.

Turpe est, quod ex propria culpa provenit in alterius odium retorquere. 516. §. 8.

Curator.

Curator non potest de bonis minorum quocumque interposito contractu sibi addicere quidquam sub poena non solum amittendi rem emptam sed quadruplum praestandi. 48. §. 6.

Non modo fraudem ac dolum praestare debet, verum etiam reparare minoribus cogitur quidquid ex ejusdem levissima culpa jacturae pertulerint. 29. §. 2. & 30. §. 3.

Potest curator transactiones et-

Crimen.

D

Damnum.

Et datione in solutum corruente, corruunt quoque clausulae appositae . ibid. §. 3.

Datio in solutum dicitur simulata, si possessio aut capta non sit, aut fructus non percepti &c. 219. §. 11.

Debitor.

Fingi non potest, nulla pecunia recepta sese subscribere debitorem. 28. §. 5.

Quo validiora sunt vincula, quibus debitor sese ad solvendum abstringit, eo ineluctabilius debitum erumpit. 42. §. 3.

Leges prohibent, creditorem quidquam superlucrari in caussa induciarum tributarum debitori ad solutionem. 47. §. 7.

Debitores ad satisfactionem debiti certi, liquidi & confessi opportuno juris remedio ad solutionem cogendi sunt. 60. §. 2.

Debitor proprio facto & confessione solutionem evitare nequit nec impedire mandati exequutionem. 61. §. 4.

Debitor nisi integram summam bona fide se persolvisse doceat, non omnino libere evadit. 84. §. 2.

Sed pro ea dumtaxat quantitate, quam revera persolvit, liberationem assequitur. *ibid.* §. 2.

Debitor bona fide solvens inimicis sui creditoris, id tantum assequitur, ne sit in damno, non vero ut lucrum cum ipsius creditoris jactura assequatur. *ibidem* §. 4.

Magnum venit debitori compendium, si ex creditis praeexistentibus Cambia coalescant. 150. §. 5.

Cum enim incontinenti debitum solvere debebat, debitum suum ita in aliud debitum transtulit. *ibid.* §. 5.

Juxta constitutionem Pauli V, tribuitur debitori mensis unius spatium ad reluendum pignus. 187. §. 6.

Adverte, hanc dispositionem locum obtinere in subhastationibus & deliberationibus expletis in urbe. *ibid.* §. 6.

Vel vigore mandatorum expeditorum in Urbe. *ibid.* §. 6.

Est arbitrio debitoris solvere cuicumque ex correis credendi. 235. §. 8.

Debitoribus dolosis non solum nullus favor praestatur a legibus, sed tamquam fures habendi sunt. 295. §. 2.

Neque dilatio quinquennalis aut cessio bonorum iis conceditur. *ibid.* §. 2. & 5.

Nec pacisci potest debitor quicumque cum Creditore in perniciem aliorum concreditorum. *ib.* §. 3.

Nequidem si concordia accesserit, cum iis, qui minorem partem constituunt. *ibid.* §. 3.

Dolosus dicitur, si aes alienum contraxerit dum imparem solvendo se esse sciverit. *ibidem* §. 4.

Nihil differt debitor decoctus a debitore, qui mala fide aes alienum contrahat sciens se solvere non posse. *ibid.* §. *final.*

Ideoque nulla dilatio ei concedenda. *ib.* §. *final.*

Debitoris confessio aut attestatio ad proprium abjiciendum debitum emissa, nihili facienda. 611. §. 8.

Debitor pignus a creditore venditum ante tempus repetere nequit, verum actionem habet ad quanti interest. 615. §. 2.

Inutile est debitori decocto terminum ad re luendum pignus assignare. 716. §. 11.

Injustum est debitorem ad bis solvendum cogere. 244. §. 3. & 247. §. 2.

Debitor, qui absque praefocatione sciens contraxit, immerito contractum arguit foenoris, & suam obligationem declinat. 257. §. 5.

Debitor uti non potest juribus ad tertium spectantibus. 327. §. 9.

Solutio facta a debitore prius censetur in fructum & usuras, postea in diminutionem capitis, 544. §. 3.

Constito de crediti existentia, debitor ad solutionem est cogendus. 229. §. 4.

Debitor indemnem debet servare fidejussorem. 231. §. 2. & 3.

Declaratio debitoris creditori non nocet, si in favore correi dehendi emittatur contra tabularum publicarum fidem ut hunc liberet a solutione. 310. §. 11.

Si liquide non constet de tota debiti summa, est tamen debitor interea condemnandus ad ea, quae liquida apparent. 466. §. 4. 5. & *seq.*

Potest cogi debitor ad alium subrogandum fundum vel censualis nummis condici possunt, si fundus alteri obligatus deprehendatur. 700. §. 4. & 6.

Quamvis debitor non teneatur censualem reddere pecuniam. *ibid.* §. 4. & 6.

Tunc enim per malam fidem interpositam tenetur quoque summam protinus restituere. *ibid.* §. 8. & 10.

Nefas est alterum, quam suum debitorem insectari atque alterius quam sui debitoris res condicere; 739. §. 3. & *final.*

Debitum.

Debitum, quod erumpit ex confessione debitoris est probatissimum. 27. §. 8. 359. §. 6.

Ob Debitum Camerali obligatione munitum, in vim publici instrumenti illico mandati relaxatio concedi debet. 61. §. 4.

Debita confestim dimittenda sunt bonorum alienatione, nec de jure induciae tribuendae. 75. §. *final.*

Non tollitur debitum, quamvis versione facta cambialis creditor inutilem contra tertium cautionem acceperit. 358. §. 10.

Debitum unica solutione dimittendum scindi non potest. 487. §. 2.

Nec creditor cogi potest partiales solutiones recipere absque usuris decursis . *ibid.* §. 2.

Licet vero rite solvere ratam sine usuris , si debiti dimissio per partes ex conventione permissa fuerit . *ibid.* §. 4.

Debitum dicitur etiam , quod sub conditione debetur . 736. §. 9.

Qui mutuam accepit pecuniam, ad illius restitutionem stato die obstringi debet . 44. §. 2.

Debitum ad certam summam a rejudicata , ad minorem summam cohiberi nequit . 327. §. 5.

Naturalis est debiti indoles, ut licet exigi nequeat deficiente juris praesidio , ubi tamen solutum fuerit , repeti non possit . 539. §. 5.

Cum res sit de debito frugifero , solutio censetur facta prius in excomputationem fructuum , deinde capitis . 544. §. 3. *& seq.*

Debitum anticipata solutione dimitti potest , & justam solutionem inducit 587. §. 4.

Limita , si id debitoris commodo fiat . *ibid.* §. 4.

Intellige , debitum ante diem solvi posse , si certum & purum sit , non impurum quod ob extrinsecas caussas deficere possit . *ibid.* §. 4.

Nec umquam debitum contrahi potest ea super re , quae numquam recepta fuit . 483. §. 4.

Decimae .

Decimae exigi debent cum charitate . 221. §. 5.

Ideoque in decimarum exactione silere debet quaecumque judicii formula . *ibid.* §. 4.

Nec ullo servato ordine judicii , tantum imploratur a judice, ut Agricolas moneat , ne removeant fruges ab areis nisi prius decimas praebuerint . *ib.* §. 4.

Qui vero decimas non offert , anathemate punitur . *ib.* §. 5.

Decisiones .

In Decisionibus Rotalibus , id tantum quod ex proposito , & primariae decernitur , non quod obiter dicitur , spectandum est . 604. §. 13.

Declaratio .

Declarationi emissae contra proprium commodum maxima fides tribuenda est . 74. §. 4.

Decoctio Decoctus .

Ad probandam decoctionem gravissimis opus est probationibus . 439. §. 3.

Quae quamvis latens , tum probata censetur , cum nemo fidem Campsori praestet . *ibid.* §. 3.

Pluribus modis probari potest , de quibus latissime viden. *ibid.* §§. *sequ.*

Trahentis decoctio , etiam paullo post acceptationem litterarum sequuta nihil detrahit acceptantis obligationi . 508. §. 5.

Decoctus tamquam mortuus habetur. 668. §. 10.

Idcirco rigidissime decoctio probanda est. 682. §. 12.

Nempe aut concursus creditorum convocatus, aut administratio, aut cessio bonorum &c. demonstranda. *ibid.* §. 12.

Et cum latens decoctio publicam praecedat, ideo illa non existente, haec existere nequit. *ib.* §. 13.

Unica latitatio, nisi aliae accedant probationes, satis non est ad decoctionem probandam. *ibid.* §. 15.

Protestationes, vero, latitatio, litterae insolutae, fuga &c. simul conjunctae decoctionem apertissime inducunt. 689. §. 11.

Quin tenuissimae eo tempore solutiones sequutam decoctionem excludant. *ibid.* §. 11.

Cessio formalis bonorum decoctionem importat. 44. §. 6.

Delegatio Delegatus.

Delegatio nunquam censetur intercessisse, nisi accesserit consensus delegati creditoris, & delegatarii debitoris. 323. §. 4. & 324. §. 6.

Delegatus non potest alterum subdelegare. 802. §. 7.

Maxime si electa fuerit industria personae. *ibid.* §. 7.

Cum per delegationem dominium transferatur. 236. §. 9.

Ideo in cambii cessione, ubi cessi nominis delegatio inducta fuerit, cessi nominis dominium in cessionarium transfertur. *ibid.* §. 9.

Intellige, consentientibus debitoribus. *ibid.* §. 9.

Solvendae obligationis modis delegatio adnumeratur, cum novus debitor in locum prioris substituitur. 500. §. 4.

Et dicitur absoluta, cum creditoris, & debitoris consensus appareat. *ibid.* §. 4.

Delegatus Apostolicus.

Delegatus Apostolicus facultatem habet, tum visitandi Clausuram, tum exquirendi rationem administrationis. 222. §§. 5. 7.

Ab omnibus Monachis, & Monialibus. *ibid.* §§. 5. 7.

Quamvis ii observantia longi temporis exempti dici possent. *ibid.* §§. 5. 7.

Deliberatarius.

Non tenetur deliberatarius in ipso Actu deliberationis pecuniam numerare. 187. §. *final.*

Potest enim pretium solvere jam sequuta deliberatione. *ibid.* §. *final.*

Jure deliberatarius fructus a fundo deliberato percipere potest. 717. §. 2.

Deliberatio.

In Actu ipsius deliberationis necessaria non est pecuniae numeratio. 187. §. 8.

Solvi enim potest, sequuta deliberatione. *ibid.* §. 8.

Deliberatio est exequutionis effectus. 405. §§. 5. & 6.

Deliberatio bona fide absoluta, licet forma subhastationis rigidissime custodita non fuerint, tamen firma est. 718. §. 17.

Trinae licitationis defectus, nullitatem non inducit, si bona exposita fuerint publicae venditioni auctoritate judicis cum facultate procedendi oeconomice. 81. §. 8.

Delictum.

Caussa delinquendi intercedente, maxime suspicari debet de delicto. 16. §. 3.

Delictum praeseferre debet probationes concludentissimas. 267. §. 2.

Dementia.

A dementia omnis juris praesumptio abhorret. 284. §. 3.

Ita ut qui eam asserat, concludenter probare debeat. *ibid.* §. 3.

Repugnat, ut, qui dementiae incusatur, eodem tempore in re sua se gerat prudenter. *ibidem* §. 8.

Depositio.

Depositio prior semper retinenda est & altera quaevis in posterum facta spernenda veluti ad opportunitatem conficta. 151. §. 12.

Depositum.

Pecuniae depositum habendum est perinde, ac si penes debitorem ipsum maneat, nisi requisita adhibeantur solemnia. 141. §. 4.

Qui depositum debiti confecit datam fidem implevit, nec amplius potest ad solvendum damnari. 190. §. 2.

Depositum confectum absque judicis mandato nulliter factum ac nullum censetur. 209. §. 9.

Et factum privato debitoris arbitrio pariter nullum habendum est. 240. §. 3.

Nullum quoque dicitur, si non integre factum fuerit. 643. §. 5. & 825. §. 3. 6. & 242. §. 5. & 678. §. 6. *&* *seq.* & 679. §. 9. & 334. §. 2.

Nullum quoque, si factum moneta proxime reprobanda. 240. §. 3.

Ut depositum vice fungatur solutionis, & pecuniae periculum in creditorem transfundat, requiritur

I. Quod debitor creditorem vocet ad recipiendum.

II. Quod judex praefiniat terminum ad recipiendum.

III. Quod creditor injuste recipere recuset.

IV. Quod judex nummos a Creditore injuste recusatos deponi jubeat. 825. §. 3. & 244. §. 6. 7. & 8.

Si desit unum istorum, habetur tamquam factum non fuisset. 825. §. 3.

Qui assentitur deposito conficiendo ex jure, illi assentitur, nempe ut leges jubent. *ibid.* §. 5.

Rejicitur vero illegitimum. *ib.* §. 5.

Validum depositum non infirmat posterior quomodo libet transmissa intimatio . *ibid.* §. 5.

Ita invalidum ex posteriori trasmissa notitia non convalescit . *ib.* §§. 5. & 6.

Depositum factum auctorante judice si perierit postea, creditori peremptum dicitur . 486. §§.5. & *seq.*

Depositum factum in moneta currenti, quamvis postea reprobetur, nullum tamen vitium contrahit . 716. §. 15.

Depositum factum, minime citatis creditoribus, nullum est . 242. §§. 2. 3. 4.

Depositum legitime factum si perit perit damno illius in cujus gratiam factum fuerit . 244. §. 4. & 253. §. 4.

Ideo factum in gratiam deponentis perit suo damno . 252.§.4.

Pariterque irregulariter factum perit damno deponentis . *ibid.*§.5.

Depositum perimit obligationem debitoris, non vero liberat debitorem, si creditor caussam habeat respuendi depositum . 326. §. 3.

Depositum factum adhibitis solemniis, si postea perierit periit damno creditoris accipere recusantis . 718. §. 16.

Nullum dici nequit depositum, si factum absente creditore . 742. §. 4.

Cum debuisset aut adesse, aut procuratorem ad recipiendum eligere . *ibid.* §. 4.

Si Depositarius depositum conservat, ut ad omnem deponentis postulationem restituat, tunc si depositum periit, in deponentem periisse dicitur . 253. §§. 5. & 6.

Quamvis irregulariter factus.*ib.* §§. 5. & 6.

Constito de regularitate depositi voliti, & facti nihili faciendum, si coeterae formalitates in usum non venerint . *ibid.* §. 8.

Deportatio .

Deportati dicuntur, cum in ejiciendo praeses usus sit verbo *deportationis*, relegati, si *relegationis* . 796. §. 3.

Hodie nec deportati neque ad triremes damnati mortui censentur civiliter . *ibid.* §. 4.

Ideoque nec civitatis nec patriae potestatis juribus destituuntur . *ibid.* §. 4.

Descendentes .

Nomine Descendentium in infinitum, & si in remotissimis gradibus ab instituente descendant tamen isti quoque comprehendantur . *dec.* 1. §. 3.

Commemoratis tantum haeredum suorum personis, onus impositum ad eos tantum pertinet nec ad descendentes transferri valet.59 §. 5.

Filiis tantum vocatis haeredibus, & descendentibus nuspiam commemoratis, hos despectos est dicendum . *ibid.* §. 6.

Descendentes masculi sunt,tum qui per virilem tum qui per faeminam lineam descendunt . 154. §§. 2. & 3.

Nomine enim descendentium veniunt tum agnati tum cognati . 722. §. 5. & 826. §§. 4. & 5. & 769. §. 8. & 774. § 5. & 804. §§. 3. & *seq*.

Maxime si sint vocati ab extraneo . 826. §. 5. & 773. §. 3.

Ac repetita descendentium vocatio etiam Cognatos inducit. 155. §§. 2. & 3.

Fieri nequit , quod ad omnes descendentes diffluat haereditas , quae uni tantum restituenda proponitur . 184. §. 6.

Omnium & singulorum vocatorum nuncupatio pugnans cum solius primogeniti admissione cohaeret cum simultaneo discendentium concursu . 202. §. 4.

In successione intestata primum succedunt descendentes , postea ascendentes , hinc transversales . 213. §. 16.

Non potest in descendentes migrare successio , si primus non successerit . 255. §. 14.

Nomine descendentium Masculorum ex foeminis continentur omnes masculi . 297. §. 10.

Ac aeque ipsi succedunt, quamvis per unum aut per multiplex medium foemineum descendant . *ibid*. §. 10.

Concurrentibus descendentibus legitimis cum illegitimis, illi istis sunt praeferendi . 404. §. 7.

Descendentia .

Dari non potest quod in sex stipitum descendentia & vocatis omnibus inter se descendentibus , nulli inter se transversales esse possint . 240. §. 4.

Descriptio .

Descriptio accurate facta , supplet defectui rei non visae . 20. §. 5.

Detractiones .

Detractiones legitimae ac dotis Maternae competunt super bonis fideicommissariis . 521. §. 4.

Deficiente inventario detractiones intelliguntur consumptae. 281. §. 12.

Devolutio .

Declarata a domino directo devolutione , devolutionis judicium prius ad exitum perduci debet, ac deinde locum fieri morae purgationi . 373. §. *final*.

Dictio .

Dictiones = *solum* = *tantum* = rem cohibent nominatim ad casus expressos . 396. §. 6.

Dictio = *quatenus* = non solum praesefert conditionem , sed stat limitative . 36. §. 7.

Et cum sequenti = *in eis* = collectivam in omnibus contemplatis lineis praelationem demonstrat, & excludit discretivam . *ibid*. §. 7.

Dictio Italica = *O* = latine = *sive* = efficit , ut quae sequitur alternativa non alias ad effectum produci debeat nisi primum omnino evanuerit . 75. §. 5.

Dictio = *e poi* = *seguita la sua morte* = spectat ad effectum institutionis . 114. §. 12.

Scilicet ad haereditatis compendium actu assequendum , non jus

vandamque tranquillitatem. *ibid.* §. 8.

Qui bona communia cum alio possessa dividit, non ut alteri donet, sed ut suum agnoscat, profitetur. 206. §. 7.

Nulla est divisio, si dolus intercesserit. *ibid.* §. 9.

Et qui minus medietate, in pari divisione, habuit, enormiter laesus dicitur. *ibid.* §. *final.*

Divisio quandocumque peti potest. 188. §. 10.

Documentum.

Documentum sero exhibitum aut lituris plenum &c. vehementem falsitatis inducit suspicionem. 207. §. 10. & 759 §. 14.

Dolus.

Dolus est crimen, nunquam praesumitur. 36. §. *final.* & 296. §. 5.

Ideoque ad dolum probandum non sufficiunt inania verba. 43. §. 5.

Quidquid actum est per dolum fraudemque nihili habendum est. 48. §. 4.

Mutatio nominis non leve est doli argumentum. *ibid.* §. 7.

Dolus in omni judicio puniendus. 53. §. 3.

In societate vero est rigorosius puniendus. *ibid.* §. 3.

Cum enim sit dolus calliditas, fallacia, machinatio ad circumveniendum alterum adhibita. *ibid.* §. 4.

Ideo qui mihi utile non fecit, imo transformavit in noxium, dolo egit. *ibid.* §. 8.

Dolus nunquam praescribitur, ne cum alterius jactura quisquis locupletari possit. *ibid.* §. *final.*

Socius tenetur de dolo. 54. §. 13.

Et tenetur ad quanti interest. *ibid.* §. 15.

Quisquis aliud dicit, aliud agit, aliud simulat, dolo agere dicitur. *ibid.* §. 16.

Descriptionis omissio ex falsa opinione procedens nihil fraudis & doli praesefert. 129. §. 13.

Qui se dolo circumventum affirmat, cum rem proponat asperrimam, evidenter id probare tenetur. 500. §. 7.

Invitis, non consentientibus injuria dolus inferri potest. *ibid.* §. 11.

Nemo ex suo dolo ferre potest ullum compendium. 611. §. 8.

Praesumptio stat pro doli exclusione. 296. §. 5.

Doli exceptio ut in creditorem verti possit, oportet, ut is dolo caussam dederit. 331. §. 5.

Secus non tenetur de dolo, qui caussam dolo non dedit. *ibid.* §. 5.

Oportet quoque demonstrare quod creditor absque illo dolo adhibito obligationem aut contractum non fecisset. *ibid.* §. 7.

Quod ex dolo & fraude factum est, nullum censetur. 601. §. 9.

Qui dolum objicit, eum vere

Facta, ut *con maggior lustro e decoro sostenga i pesi Matrimoniali* nonnisi incidenter & secundario matrimonium respexisse censetur. *ibid.* §. 7.

Et de aliis conjecturis viden. 709. §. 7. *& sequent. &* 710. §. 2. 4.

Donatio intuitu Matrimonii a testatore facta, sive eo vivo sive mortuo, sive ante sive post delatam successionem satisfiat, conditioni nuptiarum contrahendarum, semper tamen sustinetur. 120. §. 8.

Nec per supervenientiam filiorum potest revocari. 205. §. 5.

Cum talis donatio exhibeat contractum correspectivum. *ibid.* §. 6.

Donatio cujus caussa finalis sit Matrimonium dicitur contractus innominatus = *do*, *ut facias* = 206. §. 3.

Donatio quoad insinuationem.

In donationibus non semper necessaria est insinuatio. 99. §. 3.

Imo non nunquam facile suppletur sive remittitur. *ibid.* §. 3.

Scilicet per juramentum. *ibid.* §. 3.

Aut donantis jurata renunciatio omnem excludit insinuationis necessitatem. *ibid.* §. 3.

Donatario insinuationem perficiente in ipso donationis instrumento, non solum non urget necessitas alterius insinuationis faciendae, sed imo prorsus excluditur. *ibid.* §. 4.

Ante insinuationem quae ad validitatem actus de essentia & pro forma a lege requiritur, donatio imperfecta censetur ex defectu consensus. 171. §. 9.

Et est revocabilis. §. 9.

Nec sufficit insinuare, jam acto judicio aut incepto. *ibid.* § 10.

Non enim prodest re amplius non integra. *ibid.* §. 10.

Donatio irrevocabilis inter vivos & major solidis tercentis antiquitus, nunc quingentis, indiget necessario insinuatione. 279. §. 12.

Etiam si sit inter sanguine conjunctos. 279. §. 12. & 488. §. 9.

Donatio quod revocationem ob super supervenientiam filiorum.

Revocari nequit, si facta sit intuitu matrimonii. 205. §. 5. & 6.

Donator.

Quoties non adempta imo explicite praeservata fuit libertas donatori de reliquis bonis disponendis, indicium est donatorem noluisse firmam dispositionem. 39. §. 6.

Nequit donator ferre retro pedem & donatarium laedere donationem revocando onerosam. 206. §. 4.

Etiamsi in donatione expresse non reservaverit sibi vigesimam donator; ac si quidquid aliud minoris momenti sibi retinuit, sufficit, ne donatio corruat. *ibid.* §. 6.

Dos.

potum gratiam sua privetur dote. 712. §. 8.

Dos a testatore foeminis designata pro argumento non est easdem non fuisse ad successionem vocatas. 769. §. 7.

Juxta nonnulla statuta licet mulieri disponere de certa dotis parte erga extraneos. 293. §. 8.

Virgo matura dotem paratam habere debet, ut facilius nuptias contrahere possit. 381. §. 3.

Dos juxta Urbis statutum tradi non debet, si alimenta praebeantur innuptae. 686. §. 2. &. 3.

Eoque in casu foemina actionem habet ad dotem consequendam cum nubat. *ibid.* §. 2. & 3.

Et quando nam dos veniat in causa testati & quando jn causa intestati viden. *ibid.* §. 4. & *seq.*

Dos quae succedit loco legitimae, nexus omnes, onera, & conditiones respuit. 24. §. 5. & 6.

Alimenta foeminae praestita illius dotem nequeunt decurtare. *ibid.* §. 5. & 6.

Aut renunciationem supponere. *ibid.* §. 9.

Dote foeminis a patre relicta, illae excluduntur propter dotem relictam non propter Masculos. 351. §. 6.

Jura a dote provenientia omnes vincunt creditores, quocumque suffultos titulo. 547. §. 3.

Privilegium enim dotis, privilegio legis *Interdum* anteponitur. *ibid.* §. 4.

Expedit enim Reipublicae, ut Mulierum dotes salvae sint. *ib.* §. 4.

Dos
Quoad Constitutionem Sixtinam.

Hodie ab augmentum onerum Matrimonialium, locum amplius non habet constitutio Sixtina. 624. §. *final.*

Dummodo derogatio impetretur. *ibid.* §. *final.*

Dos aestimata, vel inaestimata.

Dos relicta = *in moneta* = intelligitur constituta aestimata, sive in quantitate. 381. §. 5.

Dos quantitativa in qualitativam converti nequit, nisi intercedente mulieris consensu. *ibid.* §. 6.

Cujus consensus, ut rite praestitus dicatur, adhibenda sunt praescripta solemnia a lege aut statuto. §. 6.

Mulieri enim magis expedit habere dotem in pecunia, quam in fundis. *ibid.* §. 7.

Quoties in dotem res aestimatae, vel datae, vel adsignatae fuerint, toties de iisdem rebus inter contrahentes vera emptio venditio tacite inita censetur. 383. §. 5.

Adverte si emptio venditio ex illa aestimatione profluens vere perfecta fuerit. *ibid.* §. 10.

Dos quoad Avum.

Avus paternus tenetur dotare neptem quamvis aliunde dota-

tam, si pater praedefunctus sit: 624. §. 3.

Et tenetur etiam dotare neptem, quando nullus filius reliquit profectitias substantias. 625. §. 6.

Dos

Quoad assecurationem.

Pignus & securitas quantitatem receptae dotis totius excedere non debet. 387. §. 3.

Dos

Quoad Auth. Res, quae.

Prascribit *Auth. Res, quae Cod. comm. de legat.* ut dotibus sive constituendis, sive restituendis primogenitura, & fideicommissa ascendentalia in subsidium teneantur. 378. §§. 2. & 3. & 384. §. 2. & 573. §. 6. & 379. §. 2. & 524. §. 10. & 574. §. 10.

Quamvis Primogeniturae institutor expresse id ipsum prohibuerit. 378. §. 4.

Dos

Quoad confessionem de recepto.

Dotis aut constitutae aut receptae licet solemniter emissa confessio nihili valet, nisi de vera, effectiva, & reali numeratione constet. 349. §§. 10. 11. *& seq.*

Dos

Quoad constitutionem.

Non praesumitur patrem, qui aequa dilectione sit filius prosecutus, disparem & inferiorem alteri dotem constituisse: 173. §. 5.

Si dos sit incerta seu in periculo ob lites obventas, matrimonio etiam deficiente constitui, & in tuto poni debet. 281. §. 4.

Dos constitui debet, habito respectu ad familiae patrimonium, & qualitatem dotandae. *ibid.* §. 5.

Infirma valetudo, & aetas requirunt dotem satis amplam. *ib.* §. 6.

Nihil officit dotis constitutioni si exinde dissipetur, aut subvertatur fideicommissi substantia. 378. §. 5.

Dos filiae constitui debet etiamsi nubat invito Patre. 624. §. 6.

Cum enim dos stet loco legitimae, inter exhaereditationis causas non legitur, si nuptiae fuerint invisae. *ibid.* §. 6.

Adverte tamen dotem stare loco legitimae quoad privilegia, non quoad quantitatem. 625. §. 8.

Dotis constitutio facta a fideicommissi ascendentalis conditore, nisi congrua sit nihili facienda est. 379. §. 4.

Quandoque enim dotis constitutio omnem fideicommissi substantiam absumit. *ibid.* §. 6.

Statutum praescribens, foeminas dotatas acquiescere debere, intelligitur congrue dotatas. 628. §. 2.

Dos

Quoad fideicommissum.

Quoties Dos e fideicommisso detrahitur, evidens est bona libera prorsus deficere. 281. §. 2.

Adeo ut bona fideicommissaria nonnisi in subsidium veniant. *ibid.* §. 9.

Nefas enim est foeminae diviti ex fideicommisso dotem condicere. *ibid.* §. *final.*

Dos

Quoad fructus.

Cum fructus dotis debeantur ad substinenda onera matrimonialia. 626. §. 2. *&* 627. §. 2.

Ideo debentur a die initi Matrimonii. 626. §. 2. *&* 627. §. 2.

Dos

Quoad patrem.

Debet pater necessario filiam dotare. 624. §. 2.

Dos

Quoad restitutionem.

Auth. res quae locum habet etiam pro dotis restitutione. 573. §. 6.

Quia dotis restitutio est debitum necessarium. *ibid.* §. 6. *&* 482. §. *final.*

Et, quod ultra dotis restitutionem a viro promissum est, id nullo gaudet Auth. beneficio. *ibid.* §. 6.

Est restituenda, tam si ex bonis familiae, quam si ex bonis propriis uxoris constituta fuerit. 293. §. 4.

Reductio in restitutione dotis facienda est, si moneta, qua soluta fuit vilescat tempore restitutionis. 173. §. 5. & 6.

Lex prohibens dotis amotionem absque consensu patris dotatae accipi non potest pro lege dotem restituendi a dotata cum bonis, quae a Patre aut Matre obtinuisset. 814. §. *final.*

Jure meritoque dotis separatio postulatur, cum post testatoris obitum factus sit restitutioni locus. 274. §. 3.

Dos, quae quantitativa fuit tradita, in quantitate restitui debet. 388. §. 2.

Dos quoad solutionem.

Adveniente dotis restituendae die, & moneta duplicis valoris currente, medietas ex aerosis nummis, medietas ex auro argentove solvenda. 706. §. 3.

Idem de dotis fructibus aut augmento dicendum est. *ibid.* §. 6. & 7.

Dos quoad separationem.

Cum factus sit dotis restitutioni locus, jure separatio postulatur. 274. §. 3.

Nec sufficit omissio inventarii. *ibid.* §. 10.

Necesse enim esset demonstrare, factas fuisse alienationes tam in genere quam in specie. *ibidem* §. 10.

Dubium.

In causis in gradu Appellationis vel restitutionis in integrum promovendis, dubia continent

teusi, deficiente scriptura: *ibid.* §. 9. 11. *& seq.*

Qui morae purgationem postulat, cecidisse fatetur a jure emphyteutico. 697. §. 7.

Censetur inducta emphyteusis ex investiturae instrumento & aliis conjecturis. 139. *per tot.*

Uti de aliis conjecturis eam inducentibus. *ibid.*

Emphyteusis quoad devolutionem & caducitatem.

In contractibus emphyteuticis ad caducitatem evitandam; modi ac pene ob moram in solvendos canones pacti resolutivi indolem assumunt. 665. §. 15.

Emphyteuta.

Emphyteuta qui canones non solvit, aut jam obtentam morae purgationem fefellit, non est ad ulteriorem morae purgationem admittendus. 697. §. 5. & 698. §. 4.

Doloso enim & culposo emphyteutae est beneficium purgandae morae denegandum. 697. §. 11. & 12. & 698. §. 6. & 10.

Onerum solutio spectat ad emphyteutam. 640. §. 6. & 641. §. 3.

Emptio:

Pretii tenuitas ne medietatem veri valoris pertingens, pactumque redimendi conjunctum, non emptionem venditionem partes iniisse, sed foenus occultare voluisse demonstrat. 68. §. 5.

Ficta & simulata quoque dicitur si contrahentes fassi sint, interusuria non percepisse pro modo fructuum prediorum sed pro ratione usurarum. *ibid.* §. 9.

In emptione venditione praecipuum est, ut pericula rei venditae non ad venditorem, sed ad emptorem referantur. *ibidem* §. 10.

Ex ipsa emptionis venditionis natura promanat obligatio venditoris ad emptorem liberandum. 83. §. 3.

Res illius propria est, cujus nomine emitur. 101. §. 3.

Non enim ei acquisita censetur qui pecuniam solvit, sed cujus nomine res empta fuit. 102. §. 4.

Emptor potest retinere simul fundum & pretium, si fundus non ea libertate praestet, quam venditor promiserit. 127. §. 3.

Valet emptio venditio, quousque congruo in judicio illius nullitas pronunciatur. 390. §. 7.

Qui inita emptionis venditionis pacta violavit tenetur ad damna & ad quanti interest. 597. §. 4.

Perficitur emptio, consensu, re, & pretio. 354. §. 6.

Adeo ut non requiratur scriptura. *ibid.* §. 6.

Tria enim illa emptionem efformant. 820. §. 3.

Adeo ut cessio venditionis naturam induat. *ibid.* §. 3.

Maxime si accedant clausulae constituti, & praecarii. *ibid.*

Emptor .

Emptor potest simul retinere fundum, & pretium, si fundus non ea libertate praestet, quam venditor promiserit. 127. §. 3.

Periculum rei venditae post perfectum contractum spectat ad emptorem. 390. §. 10. & 507. §. 10.

Emptor, qui ratam habuit reservationem jurispascendi, & lignandi, utrumque jus non potest impugnare. 82. §. 11.

Emptori turbato competit liberatio a molestiis a venditore praestanda. 83. §. 4.

Sola declaratio fundi cum promissione evictionis, sufficit ut emptor insurgere possit adversus creditorem pro liberatione a molestiis. *ibid.* §. 6.

Emptori rite possidenti vim inferre non licet. 272. §. 3.

Vitium rei venditae nocet venditori, si emptor vitium nesciverit. 507. §. 20.

Secus si novisset. *ibid.* §. 20.

Emptor non tenetur solvere pretium rerum sine ipsius culpa amissarum. 702. §. 4.

Emptor tutus redditur ab hypothecis a venditore contractis, si creditores dimittat juris ordine servato. 818. §. 10.

Emptor, qui rem non obtinuit vel facto vel praetermissione venditoris, non est cogendus ad pretium solvendum. 352. §. 6.

Nunquam ad emptorem censetur translatum periculum, si venditum fuerit genus non species. 433. §. 8. 436. §. 5.

Emptor servare debet factum venditoris si contractus locationis conductionis antea a venditore initus juratus fuerit, & hypotecam generalem praesetulerit. 570. §. 4.

Emptori duae actiones competunt, altera ad sibi tradendam rem emptam, altera ad condicendum, quanti amisit, ob moram traditionis. 600. §. 11. & 601. §. 3. & 603. §. 10.

Emptoris in re tradenda silentium, indicium est illum ea re tradita contentum esse. 237. §. 9.

Aut saltem moram in traditione contractam remisisse. *ibid.* §. 9.

Res quamvis non tradita & in contractum jam perfectum deducta si pereat, perit emptori. 396. §. 4.

Emptor a data fide desciscens damna venditori obventa reficere tenetur. 393. §. 3.

Qui sciens rem emit periculosam, & indubiam censetur aleam ludere voluisse. 442. §. *final.*

Nulla idcirco ei competit actio ad repetendum pretium. *ibid.* §. *final.*

Emptoris conditio ex facto posteriori venditoris deterior fieri nequit. 562. §. 5.

Emptor, qui rem alterius obligatam sciens emit, frustra postea

Examen testium.

Male propinatum ex personarum qualitate respuendum est. 429. §. 12.

Inutile est formale testium examen, si ab eorum anteactis depositionibus nihil dubitandum relinquant. 430. §. 9.

Exceptio.

Unius casus exceptio comprehensionem aliorum non inducit, qui comprehensi non fuerunt. 157. §. 6.

Exceptiones implexae non possunt remorari exequutionem actionis expeditae. 494. §. *final.* & 247. §. 7. 254. §. 3.

Excessus.

Quilibet excessus in exequutione mandati judicis, in attentatum semper abit. 688. §. 2.

Excludere Exclusio.

Non censetur exclusus, si vocatus ad successionem non nubat, dummodo non adsit onus nubendi. *dec.* 3. §. 4.

Exclusio a certa haereditate fideicommissaria satis est, ut exclusus, quamvis in linea existat succedere non debeat. 38. §. 7.

Et existimatur quoad successionem perinde, ac si nunquam extitisset. *ibid.* §. 7.

Non intrat exclusio foeminarum ubi haereditas a masculis adita non sit. 812. §. 3.

In quavis statutaria exclusione foeminarum in gratiam masculorum, liberum est masculis illas non admittere. *ibid.* §. 9.

Semel vero admissas non licet amplius excludere. *ibid.* §. 9.

Exclusio foeminarum per modum regulae facta praecipua est conjectura ad coercendam descendentium masculorum vocationem ad solos agnatos masculos. 154. §. 4.

Exclusio foeminarum oportet separata actione concepta sit, ut, ubi masculorum vocationi adhaereat, unam virilis sexus praedilectionem indigitet. *ibid.* §. 6.

Quin excludat masculos foeminarum. *ibid.* §. 6.

Exclusis primis foeminarum filiis, multo magis exclusi censentur cognati. 229. §. 15.

Quia non poterant procreari nisi a foeminis. *ib.* §. 15.

Nec ullus potest esse locus vocationi subsidiariae, si de exclusione constet. *ibid* §. *final.*

Odiosum est omnes primogenitos excludere, & unum tantum successione ditari. 144. §. 3.

Excussio.

Non est locus excussioni, si debitor mandati exequutionem jam in se habeat. 410. §. 7.

Si latitavit, si carceribus mancipatus, si bonis cessit. *ibidem* §. 7.

Exequutio.

Firma exequutione manente, debitorum coetera bona insectari nequeunt. 549. §. 4.

Valida exequutio erit in substantia, si id tantum exequutum

est, quod per sententiam concessum fuit. 345. §. 3.

Una exequutio alteram non impedit, imo omnes in unum collimant finem solutionis assequendae. 767. §. 5.

Posita exequutione valida & justa, ad ulteriora procedi debet. 115. §. 3.

Quamvis exequutio differatur, & interea lex edatur illam exequutionem abrogans, tamen haec non afficit exequutionem illam datam in vim legis postea abrogatae. 207. §. 4.

Cum retrotrahatur ista exequutio ad diem, quo illa decreta fuit. *ibid.* §. 4.

Exequutio facta auctoritate praetoris valida de jure praesumitur. 215. §. 2.

In reijudicatae exequutione excludi non debent quae res judicata inclusit aut viceversa. 348. §. 9.

Imo praecise eidem rei judicatae standum est. *ibid.* §. 9.

Exercitor.

Navis exercitor est is ad quem obventiones & redditus pertinent. 34. §. 4.

Obligatur ex facto & culpa Magistri navis, eorumque omnium qui in navi versantur. *ibidem* §. 6.

Licet exercitoribus magistros immutare eosque ad libitum subrogare. *ibid.* §. 8.

Non tenetur exercitor casu fortuito. 93. §. 2.

Exemptio.

Exemptio bonorum ad Monachos spectantium a potestate Episcopi apta non est, ad probandam territorii separationem & jurisdictionem activam. 222. §. 6.

Expensae.

Qui venit ad caussam absque probationibus, ad expensas est condemnandus. 43. §. *final.*

Promissor evictionis evictionem & expensas praestare tenetur. 157. §. 8.

Sub nomine damnorum veniunt etiam expensae extrajudiciales. 179. §. *final.* & 444. §. 10.

Expensae factae pro alicujus rei conservatione, nullam regulariter refectionem obtinent. 571. §. 4.

Nisi ob easdem magna utilitas allata sit praediis ipsis. *ibid.* §. 4.

Expensae factae in reparationem rei fideicommissariae integre a successore reficiendae sunt. 572. §. 10.

Victus debet refundere victori expensas in judicio factas. 619. §. 4. & *dec.* 9. §. 3.

Expensae liquidandae sunt pro rata victoriae. 46. §. *final.*

Cum expensae debeantur jure actionis, debentur tam judiciales quam extrajudiciales. 123. §. 6.

Expensae etiam extrajudiciales reficiendae sunt, si ita pacto conventum fuerit. 532. §. 2.

titulo fideicommissi anterioris. *ibid.* §. *final.*

Instituere, substituere, alienationes prohibere, atque detractiones, votum agnationis, haec omnia fideicommissum significant. 163. §. 4.

Non est de fideicommisso dubitandum, cum & aperta lex hujusmodi fuerit scripta, & expressa ordinata substitutis. 184. §.5.

Fideicommisso individuo ordinato, licet electio aliquibus data sit, si haec quacumque ex causa deficiat, lex supplet. *ibidem* §. 11.

Eique, dummodo non sit indignus, successionem tribuit, qui aetate omnes superat, & conditiones appositas primus impleverit. *ibid.* §. 11.

In fideicommissis individuis non omnes indiscriminatim descendentes, sed soli primogeniti vocati dicuntur. 200. §. 5.

Et obtinent successionem cum nemine dividuam. *ibid.* §. 5.

Non potest fideicommisso vigente imminui portio, quae post haeredis instituti obitum aliis sit deferenda. 294. §. 5.

Manente fideicommisso, ei deferri debet, qui in linea ultimi possessoris est. 400. §. 3.

Et gravato jungitur actio vinculo consanguinitatis. *ib.* §. 3.

Nisi ultimo loco substitutus duabus lineis institutis vocetur, fideicommissum non erit reciprocum. *ibid.* §. 5.

Sed graduale, & descensivum, & inductum tantum inter duas lineas sejunctas, & diversas. *ib.* §. 5.

Qui fideicommissum institutum contendit, evidentissime probare debet. 611. §§. 14. 19. & *final.*

In minima enim dubietate bona censentur libera. *ibid.* §§. 14. & 15.

Optata fideicommissi perpetuitas non independenter, ac indefinite accipienda est veluti apposita accessorie ad respective vocatos, ac substitutos. 711. §.10.

Ideoque non potest fideicommissum ampliari ad personas nec vocatas, nec substitutas. *ibid.* §. 10.

Fideicommisso delato = *ai figli, e discendenti maschi, e femmine* = tam descendentibus masculis, quam foeminis etiam foeminarum delatum censetur. 720. §§. 4. & *sequ.* & 721. §§. 4. 5. & *seq.*

In fideicommissis simplicibus, & dividuis foemina de suo gradu & linea, in qua sola versatur dejici ab agnatis remotioribus nequit. 769. §. 6.

Fideicommissum agnatitium tribui nequit partim Masculis solis Agnatis, partim etiam Cognatis. 777. §. 4.

Quidquid per fideicommissum acquiritur, vel ex bonis fideicommissariis, fideicommisso subjicitur. 281. §. 11.

de bonorum liberorum deficientia. *ibid.* §. 5.

Dote vero jam constituta, censetur constituta in bonis fideicommissaris, nisi probetur eam fuisse constitutam iu bonis liberis. *ibid.* §. 5.

Fideicommissum quoad extentionem.

Fideicommissum vocatorum genus praetergredi non potest. 424. §. 4.

Neque contra disertam instituentis vocationem exclusis proximioribus nominationis arbitrium erga remotiores potest explicari. *ibid.* §. 4.

Fideicommissum quoad facultatem alienandi.

Obtenta alienandi facultate, bona fideicommissaria solvuntur a vinculo fideicommissi & censentur tamquam libera. 818. §. 8.

Fideicommissum. Quoad progressivitatem.

Instituto fideicommisso non per lineam in genere, sed per lineam masculinam; haec non componitur ab aliis quam a Masculis Masculorum. 38. §. 8.

Foeminis a prima sede exclusis, ac sedem separatam habentibus, indicium est, fideicommissum ex uno in alterum transire personarum genus, dum ex masculis ad foeminas progreditur. 119. §. 5.

Vetito fideicommissi progressu in ulteriores gradus per verba = *e non più oltre* = patet, solos expressos fideicommittentem nominasse ac voluisse. 229. §. 14.

Conditio = *mancando tutti all' ultimo che resterà* = tum caeteros, tum eum qui contigit, casum complectitur, ut inter eos omnes, qui antea vocati fuerant ultimi substituti filii deficiant. 423. §. 8.

Juxta Cumani theoricam, cum primis adeuntibus fideicommissum expiratum dici nequeat tum ad omnes vocatorum descendentium gradus progredi debet. 712. §. 15.

In fideicommisso progressivo filiorum appellatione absque ulla masculinitatis nota continentur agnati & cognati. 769. §. 4.

Maxime si genus vocatorum sub nomine descendentium expressum sit. *ibid.* §. 5.

Uno Fideicommisso progrediente in linea foeminina, non potest alterum simile in ultimo agnato expirare. 568. §. 6.

Non enim similia sed dissimilia essent fideicommissa. *ibid.* §. 6.

Fideicommissi progressivitas inducta censetur cum bona descendentibus sunt restituenda. 803. §. 4.

Fidejussior, Fidejussio.

Aequum est, ut fidejussor respondeat pro principali, & impleat promissa. 410. §. 4. & 6.

Fidejussor antequam solvat, fruitur induciis trium vel quatuor mensium. 668. §. 4.

Et in eo spatio non potest a creditore cogi, sed tantum sollicitari ad diligentias adhibendas penes debitorem ut solvat. *ibid.* §. 4.

Fieejussio est obligatio stricti juris. 33. §. 2. & 34. §. 2. & 3.

Ideoque expressa de uno ad alterum casum traduci nequit, neque de altera, ad alteram personam extendi potest. 33. §. 2. & 34. §. 2. & 3.

Et si quid forte varietur absque fidejussoris venia obligatio evanescit. 33. §. 3. & 5.

Indemnis servandus est fidejussor, cum jam collatum est pretium bonorum. 811. §. 10.

Nec aliquid existimandum, qualis sit dimissi crediti indoles, num sterilis aut frugifera. *ibid.* §. 10

Indemnis servari debet a debitore. 231. §. 2. & 3.

Fides.

Fides ex litteris deprompta, sive ex particulari depositione non potest non haberi suspecta. 823. §. 6.

Fiduciarius.

Haeres fiduciarius non potest successoris conditionem deteriorem reddere. 828. §. 2.

Filii Filiae.

Filius & pater sunt una eademque persona. 829. §. 5.

Ideoque societatem cum patre nequit inire. *ibid.* §. 5.

Filiis tantum vocatis haeredibus, & nuspiam commemoratis descendentibus, hos despexisse testatorem censetur. 59. §. 6.

Filiis libera est bonorum castrentium administratio. 103. §. 7.

Ut quamvis sub patria potestate sint de iisdem tamen disponere possit. *ibid.* §. 7.

Juxta Bulgari theoricam filii alimenta praestare tenentur Matri relictae haeredi usufructuariae universali. 106. §. 3.

Limita, id locum obtinere, si filii praetermissi fuerint. *ibid.* §. 3.

Adeo ut nullum locum habeat, si filiis pater alimenta relinquens instituit haeredem usufructuariam uxorem. *ibid.* §. 3.

Filius non tenetur debitores convenire, cum quibus mater contraxit, etiamsi ejus nomine contraxisset. 107. §. 4.

Quemadmodum a parentibus filii, ita a filiis parentes, *vel* sunt in legitima instituendi, vel ex justa aliqua causa exhaeredandi. 119. §. 3.

Nihil justius quam ut, dum masculus iisdem juribus, quibus pater renunciarit, & ipse valedixit, eamdem quam pater tulerit, retributionem referat. 132. §. 10.

Filius primogenitus & haeres gravatus, alimenta sibi ac peculiaria familiae habere debet ex primogenitura. 140. §. 8.

Quae ministerio legis ac judicis officio habere deberet, etiamsi expressis verbis fuerit exclusus. *ibid.* §. 8.

Prohibitio alienationis & patria

nas, indicium est universaliter vocatos fuisse. *ibid.* §. 6.

Quae filius possidet, maxime si sit sub patria potestate, ex patre censentur in eum profecta. *ib.* §. 8.

Patre excluso, tamquam illegitimo, filii quoque, etsi legitimi, excluduntur. 403. §. 13.

Filii legitimi illegitimis sunt praeferendi. *ibid.* §. 13.

Cum filius patris personam repraesentet, omnes ab eo contractae obligationes censentur contractae patris nomine. 441. §. 4. & 5.

Institutis primum filiis haeredibus proprietariis, deinde legato uxori usufructu non nudam contulisse filiis proprietatem pater censetur, sed quoque haereditatis emolumentum. 639. §. 4.

Permissum est filiis inire contractus sciente & consentiente patre. 792. §. 6.

Ideoque firmus ac validus semper manet. 443. §. 3.

Intelligitur intercessisse consensum, si pater scivit & probavit omnia. *ibid.* §. 4.

Sufficit quoque consensum intercessisse ex intervallo. *ibid.* §. 4.

Dicitur quoque consensisse, si pater cum filio contrahat. *ibid.* §. 4.

Filii in conditione positi.

Positis in conditione filiis masculis, coeteri ulterioris gradus comprehensi non censentur. 400. §. 10.

Juxta praescriptum *leg. Lucius* filii in conditione positi non censentur dispositive vocati. 712. §. 2.

Hodie vero aliter facilius decernitur, si ad eos testatorem respexisse videatur. *ibid.* §. 2.

In conditione positi ad patruorum aut materterarum portiones vocati, semper propriis etiam parentibus ex praesumpta testatoris voluntate substituti censentur. *ibid.* §. 12. & 17.

Votum conservandi bona apud haeredum institutorum filios in conditione positos, non tamquam famulative & accessorie, sed tamquam finalis dispositionis caussa vocationem dispositivam demonstrat. *ibid.* §. 4.

Ut filii ab avo dispositive vocati existimentur, sufficiunt etiam conjecturae. *ibid.* §. 11. & 67. *per tot.* & 713. §. 3.

Quae ex sola etiam legitimitatis qualitate & ex perpetua filiorum ac descendentium mentione ac Trebellianicae & legitimae prohibitione emergunt. 712. §. 11.

Filii in conditione positi, etiamsi dispositive vocati censeantur, nepotibus ac ulterioribus descendentibus restituere gravati non censentur. *ibid.* §. 11.

Cum ab activa ad passivam vocationem argui non possit. *ibid.* §. 11.

Et aliis de hac re viden. *ibid.* §. *final..* & 67. *per tot.* & 713. §. 4. 5. *& seq.*

De jure tamen civili, filii in conditione positi non censentur dispositive vocati. 406. §. 5.

Urbis statutum dispositive vocatos, intelligendos praescribit. *ibid.* §. 6.

Fiscus.

Amissio rerum & mercium foeneratori comminata favorem fisci respicit. 77. §. 9.

Est privilegium fisci peculiare, avocandi pecunias a creditore posteriori. 615. §. 6.

Foemina.

Foemina exclusa censetur, quoties masculi, sive in prima, sive in secunda, sive in tertia generatione reperiantur. 36. §. 7.

Foeminarum successioni nil magis adversatur, quam votum agnationis. 69. §. 5.

Foeminis a prima sede exclusis & distinctam sedem obtinentibus, indicium est fideicommissum ex uno in alterum personarum genus transire, dum ex masculis ad foeminas progreditur. 119. §. 5.

Foeminae non excluduntur viciniores, masculis remotioribus concurrentibus, 812. §. 2.

Masculis haereditatem non adeuntibus, foeminae habentur pro non exclusis. *ibid.* §. 3.

Sub nomine descendentium veniunt tum masculi tum foeminae. 163. §. 5.

Ad foeminas omnes extendi nequit quidquid fideicommittens quoad suas filias speciatim disposuit. *ibid.* §. 6.

Foeminae in subsidium masculis defectis admitti solent. *ibid.* §. 8.

Statuta omnia potius agnatis, quam foeminis favent. 196. §. 2. 3. *& final.*

Foemina praesumitur juris ignara. 211. §. 7.

Post Matrimonium dos foeminis debetur, atque ita ante matrimonium alimenta debentur. 275. §. 2.

Dote foeminis relicta, non inde exclusae dici debent a successione. 774. §. 4.

Masculis vocatis per modum collegii, licet adsint foeminae proximiores, excluduntur. 37. §. 8.

Aut foeminae vocantur in stipites originis, & relate ad unam quamlibet primogenitus vocatur, & tunc non unus, sed omnium foeminarum primogeniti censentur vocati. 565. §. 7. & 566. §. 12.

Aut eliguntur in stipites originis, & per modum corporis unicus dumtaxat primogenitus vocatur; & tunc non omnes primogeniti sed primogenitus tempore apertae successionis inclusus censetur. 565. §. 7. 8. & 566. §. 12.

Foeminae tunc censentur ad jura suitatis reintegratae, cum in eas confertur quota haereditatis. 686. §. 8.

Et haec quota conferatur titulo institutionis . *ibid.* §. 8.

Nullum discrimen est , juxta jus naturale, inter foeminas & masculos . 746. §. 2.

Ita ut parente intestato aeque succedant . *ibid.* §. 2.

Foeminarum exclusio statutaria cum odiosa sit , trahi nequit de casu ad casum . *ibid.* §. 5. & 12.

Foeminae filio haerede instituto , censetur vocata foemina per medium simplex . 800. §. 10.

Dote foeminis a patre relicta illae excluduntur propter dotem, non propter masculos . 351. §. 6.

Quam dotem quasi legitimam portionem habent jure naturali, atque suitatis . *ibid.* §. 6.

Foemina exclusa in casu dotationis inclusa censetur , si dotata non sit . 747. §. 4. & 7.

Exclusa censetur foemina aliquando favore agnationis , aliquando propter dotem . *ib.* §. 5. & 6.

Gravissimum est pro simultanea successione foeminarum cum masculis argumentum a discretiva deductum . 782. §. 6.

Non prohibet statutum quominus foeminae contrahant sed tantum cavet ne fraudibus implicentur . 170. §. 12.

Potest quandoque etiam absque proximiorum interventu contractum inire si quamvis de justa ac necessaria caussa constet contractum ipsum illi impedirent . *ibid.* §. 15.

Foetus .

Post septimum vix incoeptum mensem factus justo tempore censetur emissus . 413. §. 6.

Sunt tamen nonnulli, qui mensem quintum completum satis esse arbitrantur . *ibid.* §. 6.

Frater .

Omni sexus sublato discrimine , ad successionem fratris sororisque defunctae venit frater sororque superstes . 351. §. 2.

Quod relictum fratri legitur adhibito verbo *fratri* , sentiendum quoque est quoad sororem . *ibid.* §. 9.

Quasi legeretur , defuncto fratri & sorori . *ibid.* §. 9.

Fraus .

In commercio ubi custodienda religiose bona fides , fraus syngraphae promercalis rigorose punitur . 42i §. 5.

Chirographo in fraudem extorto executionem minime concedi potest . 56. §. 2.

Testator nequit inventarium remittere haeredi , si in fraudem fiat alicujus . 70. §. 4.

Facile est fraudem cudere: difficile fraudis fructus colligere . 279. §. 4.

Fructus in genere .

Contractus foeneratitius nullos fructus producit . 68. §. 15.

Et exacti in sortem imputandi sunt . *ibid.* §. 15.

Fructus colligere nequit , qui pretium debitum pro re aliqua non solvit . 250. §. *final.*

non tradatur, solvendum est, quanti interest. 623. §. 2.

Fructus re frugifera, etiamsi nullum pactum sit appositum, tamen debentur. 781. §. 8.

Fructus cambiorum.

Nunquam cessant cambiorum fructus, nisi universalis convocatus sit concursus. 526. § 21.

Aut decoctio debitoris jam intervenerit. *ibid.* §. 21.

Ab anno usque 1797. ob pecuniae raritatem fructus cambiorum admittuntur ad bessem pro singulo centenario & anno. 646. §. 3.

Fructus quoad liquidationem.

Fructus ad rationem taxae legalis praefiniendi liquidantur ad scuta quatuor pro quolibet centenario & anno. 102. §. 4. & 627. §. 3.

Fructus cum sint Accessiones sortis, eodem jure sunt cum sorte metiendi. 131. §. 2.

Nec debentur, si sors amplius non debeatur. *ibid.* §. 2.

Pariterque non ab excitata lite veniunt, sed computandi sunt a die quo interiit is, de cujus haereditate disceptatur. 276. §. 7.

Fructus computandi sunt pro sola rata pretii non soluti. 241. §. 3.

Ad reparandam amissionem praediorum fructus computantur ad taxam legalem. 811. §. 14.

Fructus quoad restitutionem.

Fructus ab injusto possessore restitui debent. 102. §. 2. & 130. §. 7.

Et restituendi sunt a die, a quo is ipsos colligere incepit. 130. §. *final.*

Limita: perceptos bona fide, nempe ante motam litem, restituendos non esse. 204. §. 2. & *final.*

Si vero de mala fide constet, restituendi sunt. 230. §. *final.* & 282. *final.* & 97. §. 5.

In judicio familiae herciscundae fructus etiam praeteriti temporis restituendi sunt. 299. §. 3.

Re mala fide distracta, cum restituenda sit, restituendi sunt quoque fructus. 51. §§. 2. 3.

Restituendi sunt fructus a quo die bona fides cessavit. 96. §. 3.

Ab ipsa jurium productione cessat statim bona fides. *ibid.* §. 5.

Non soluto pretio fructus restitui debent a die captae possessionis. 241. §. 2.

Fructus generatim restituendi sunt, si indebite percepti. 748. §. 2. & 285. §. 3. & *seq.* & 286. §. 3.

Quoties restitui debeant bona, restitui quoque debent fructus. 748. §. 3.

Duo sufficiunt ad possessorem cogendum, ut fructus restituat.

I. quod rem possederit non suam.

II. quod res ista ad alium pertinens, fructus dederit vel dare potuerit. 284. §. 5. & 286. §. 5.

Frumentum .

Fundus .

Furtum .

G

Generare .

Genus .

Gratia.

Gratia viliatur non tantum ob minus accuratam expositionem rei, quam ob falsitatem expositi. 63. §. 17.

Si vero alias Princeps vel non concessisset, vel difficilius. *ib.* §. 17. & 64. §. 3.

In qualibet dubietate gratia exequenda est. 63. §. 17. & 64. §. 14.

Quoties non probetur gratiam esse vel obreptitiam, vel subreptitiam. 64. §. 3.

Corruente gratiae fundamento, gratia corruit mole sua. 733. §. 5.

Gratia obreptitia retractanda est. 95. §. *final.*

Gratia subrogatoria.

Invecta est gratia subrogatoria in jura defuncti collitigatoris super beneficio controverso. 723. *per tot.*

Ne ab insurgente novo Adversario, lites in aevum protrahantur cum Ecclesiae dispendio. *ib.*

Gravatus.

Despicienda est proximitas major in ultimo haerede gravato, cum agatur de ingressu in novum personarum genus. 119. §. 4.

In progressu quidem gravati spectatur proximitas. *ibid.* §. 4.

Guarantigia.

Guarantigia aequipollet obligationi Camerali. 767. §. 5.

Et omnes ejusdem obligationis habet effectus. *ibid.* §. 5.

Vide *Obligatio Cameralis.*

Gyratarius.

Competit gyratariis actio ad reposcendum cambii caput. 761. §. 2. *& seq.*

Et ad quanti interfuit cambiales illas non solutas. *ibid.* §. 2.

Gyratarius, trahens, acceptans, tenentur omnes invicem in solidum erga possessorem cambialis. *ibid.* §. 3.

H

Habitatio.

Habitationis particulare jus concessum & ex peculiari pacto usus aedium competens non secumfert privilegia generalis habitationis jus secumferentia. 394. §. 3.

Hebraei.

Licet dominis aedium morosos Hebraeos e domo expellere. 425. §. 5.

Ac interim, donec novus inveniatur inquilinus, tenetur Hebraeorum universitas decurrentes interim pensiones rependere. *ib.* §. 5.

Haereditas.

Haereditas intestata a proximioribus condicitur. 18. §. 2.

Haereditate universa usufrui debent, qui bonorum omnium obtinuere usumfructum. 114. §. 11.

Haereditas intestata debetur filiis non fratribus. 145. §. 3.

Vocabulum = *haereditas* = accipitur quidem figuratè ac minus proprie pro jure succedendi in universum jus defuncti. 162. §. 4.

Vere tamen ac proprie significat, bona haereditaria, quae a defuncto in haereditatem transeunt. *ibid.* §. 4.

Haeres enim jus habet succedendi aut lege aut ex testamento; haereditatem vero non habet, nisi adierit. *ibid.* §. 4. 162. §. 4.

Ad haereditatem nulla alia pertinent bona, quam quae libera sunt. 163. §. 3.

Ad omnes descendentes haereditas diffluere nequit, quae uni tantum restituenda est. 184. §. 6.

Qui nullum succedendi ordinem praescripsit, juxta leges successionis intestatae suam quoque haereditatem deferre voluisse praesumitur. 424. §. 6.

Adita haereditate, omnia jura transeunt in adeuntem. 137. §. 3.

Ex eo tempore haereditas petita existimatur, quo primum ille ad quem ipsa delata est, sciverit aut denunciatum id illi fuerit vel litteris vel monitis. 97. §. *final.*

Haereditas non intelligitur neque est, nisi quod superest, detracto aere alieno. 351. §. 4.

A die aditae haereditatis jus omne transfertur. 406. §. 8.

Et tunc non amplius haereditatis sed propria haeredis bona censenda sunt. *ibid.* §. 8.

Qui sese in haereditate immiscuit eaque peragit quae absque jure & nomine haeredis peragi non possunt haeres est renunciandus. *dec.* 2. §. 7.

Haeres, qui haereditatis emolumentum accepit; onus a testatore appositum religiose exequi debet. 747. §. 6.

Haeres in genere.

Quidquid ex patrimonio testatoris profluit, id ad scriptum haeredem pervenire debet. 23. §. 3.

Haud licet haeredi quod commodum est, arripere, quod vero incommodum aufugere. 70. §. 3.

Haeres, qui aliqua legata praestare coepit, ad reliquorum quoque praestationem tenetur. *ibid.* §. 6.

Iniquum est proximiori eripere in haereditate intestata, & extraneo concedere, quod proximiori competeret. 114. §. 7.

Nemini licet directe praeceptum alteri imponere, cujus vi certus haeres ad hoc sit nuncupandus. 140. §. 13.

Haeredem suum rogare, ut alterum haeredem faciat, idem est ac haeredibus & successoribus relinquere non simpliciter haereditarium compendium, sed gentilitium seu mixtum fideicommissum jubere. *ibid.* §. 11.

Haeres defuncti obligationes implere tenetur. 814. §. 6. & 815. *final.* & 816. §. *final.*

Non licet haeredi ea vindicare bona quae ejus auctor alienavit. 216. §. 2.

Cum haeres de evictione teneatur, dolo petere bona videtur, quorum in caussa debet interesse exhibere. *ibid.* §. 2.

Si haeres reus conventus sit, tunc sat ei erit inventario legitimo demonstrare, bona a creditoribus persequuta ad ipsum spectare. *ibidem* §. *fin.*

Si vero actor sit, tunc a bonis etiam propriis vindicandis monstrare debet se ab adita haereditate nihil tulisse compendii. 216. §. *final.* & 217. §. 5. & 218. §. 8. 9. 10. 11.

Haeres universalis habet non solum usumfructum, sed & proprietatem bonorum haereditariorum. 274. §. 4.

Haeres cum testatoris personam repraesentet, continuat in possessione in qua testator manebat. 287. §. 4. & 744. §. 8.

Non potest haeres impugnare factum sui Auctoris. 499. §. 8. & 170. §. 6.

Superstite haerede in quolibet gradu & linea, successio ad alias lineas & gradus non devolvitur. 826. §. 6.

Ad probandam intestabilitatem oportet, possibilitatem inveniendi haeredem submovere. 205. §. *final.*

Haeredem universalem sequitur jus legitimae detrahendae. 337. §. 9.

Quae sub particulari titulo ac nomine testator dari jussit personae licet conjunctae, eorum possessio ab haerede petenda est. 457. §. 5.

Est haeres particeps damnorum & lucrorum spectantium ad Auctorem. 630. §. 2.

Et ad eum pertinent non solum illa, quae Auctore vivente exitum habuerunt, sed etiam quae eo vivente incoepta fuere. *ibid.* §. 3.

Haeres, qui haereditatis emolumentum accepit, onus a testatore appositum religiose exequi debet. 747. §. 6.

Qui sese in haereditate immiscuit eaque peragit quae absque jure & nomine haeredis peragi non possunt haeres est renunciandus. *dec.* 2. §. 7.

Incivile est haeredis institutionem seu testamenti validitatem in discrimen adducere, cum quis jam legata testamento relicta acceperit. 117. §. *final.*

Haeres fideicommissarius.

Competunt haeredi fideicommissario detractiones legitimae, Trebellianicae, & melioramentorum. 667. §. 5.

Haeres fideicommissarius proprio jure veniens non abstringitur facto gravatorum. 883. §. 9.

Limita: facta gravatorum servari debere si bona fide gesta sunt. *ibid.* §. 9. 11. & *seq.*

Nihil habuisse dicitur haeres fideicommissarius si nihil ex fideicommissi substantia sit assequutus. 339. §. 7.

Haeres gravatus.

Despicienda est major proximitas in haerede gravato, cum

agatur de ingressu in novum personarum genus. 119. §. 4.

Haeres gravatus tenetur de bonis fideicommissariis rationem reddere iis, qui in fideicommisso substituti sunt. 401. §. 4.

Haeredes gravati tenentur etiam in bonis propriis reintegrare fideicommissi substantiam, quae ab iis aut suis Auctoribus fuit deperdita. *ibid.* §. 6.

Haeres gravatus reficere tenetur quod minus inter impensum & melioratum. 571. §. 5.

Non potest haeres gravatus de re fideicommissaria disponere, ullumque ei onus imponere in successoris damnum. 573. §. 5.

Haeres gravatus nullam in bonis fideicommissariis contrahere potest hypotecam. 613. §. 14.

Haeres proprietarius.

Non monito neque requisito haerede usufructuario, nequit proprietarius de re favore tertii disponere. 171. §. 10. 11.

Atque ideo restitutio non proprietario sed fructuario fieri debet. *ib.* §. 10.

Haeres usufructuarius.

Tenetur haeres usufructuarius ad conservationem omnium rerum haereditariarum tum mobilium tum stabilium. 98. §. 5.

Haeres usufructuarius debet exacte ac solemniter inventarium conficere. *ibid.* §. 7.

Donec haeres usufructuarius vivit, non alteri & ne ejus quidem filio fructus debentur, verum haeredi. 106. §. 3.

Hypotheca.

In re propria dari non potest hypotheca. 68. §. 13.

Ideoque qui actionem hypothecariam instituit, manifestum facit, se agnoscere, nullum sibi jus dominii opitulari. *ibid.* §. 13.

Licet fundus distrahatur, hypotheca non amittitur quamvis ad alium dominum perveniat. 112. §. 6.

Hypotheca sive generalis sive specialis Reipublicae tempore injecta bonis fideicommissariis, manet perpetuo ad creditorum indemnitatem tamquam super bonis libero patrimonio eademque hypotheca comprehensis. 294. §. 16.

Et sive ex se sive ob identitatem rationis obtinet etiam vi Germanicarum legum postea superventarum & fideicommissa minime renovantium. *ibid.* §. 16.

Hypotheca est contractus. 488. §. 8.

Non censetur ideo extincta, si hujusmodi extinctio ex errore aut falsa causa provenerit. 502. §. 5.

Ex hypotheca non oritur nec possessio nec manutentio. 821. §. 3.

Antherior hypotheca posteriores omnes repellit. 657. §. 3.

Ad inducendam hypothecam satis est stipulatio publico instrumento munita, aut quaevis alia expressio. 682. §. 6.

Insinuatio.

In donationibus non semper necessaria est insinuatio . 99. §. 3.

Et nonnunquam facile remittitur , aut suppletur . *ibid.* §. 3.

Suppletur enim plenissime per juramentum . *ibid.* §. 3. & 128. §. 6.

Limita ante insinuationem quae ad validitatem actus de essentia & pro forma a lege requiritur , donatio imperfecta censetur & revocabilis est . 171. §. 9.

Nec liberat jurata insinuationi renunciatio . *ibid.* §. 10.

Nec sufficit eam facere post nullitatem in judicium deductam. *ibid.* §. 10.

Re enim non integra non liberat . *ibid.* §. 10.

Intellige , insinuationem necessariam esse in donatione quingentos solidos excedente . 128. §. 6.

Institor.

Institor est is , qui officium stabile administrationis ac superintendentiae gerit . 829. §. 3.

Differt institor a procuratore , eo quod institoris morte praeponentis officium non revocatur , procuratori vero morte mandantis officium adimitur . *ibid.* §. 3. & 443. §. 5. & 6.

Institor proprie dicitur , cui facultas tribuitur praeponentis nomen adhibendi & negotia absolvendi suo nomine . 829. §. 7.

Qui institore usi sunt, nequeunt patrimoniorum poscere separationem . *ibid.* §. 9.

Contractu inito cum institore etiam post praeponentis mortem, pupilli ac minores filii defuncti praeponentis ex illius facto obligati remanent . *ibid.* §. *final.*

Institoris officium universale , stabile est , nisi ab haeredibus praeponentis revocetur . *ibidem* §. *fin.*

Institor suo nomine contrahens potest coeteros socios obligare . 521. §. 11.

Institutio Instituere.

Dictio = *e poi* , *seguita la di lui morte* = spectat ad effectum institutionis , scilicet ad haereditatis compendium actu assequendum . 114. §. 12.

Nunquam vero tempus ad succedendum praefinitum intervertit jus titulumque successionis . *ib.* §. 12.

Neque obstat , quominus ii haeredes pure instituti ab initio renuncientur . *ibid.* §. 12.

Institutio & substitutio in una eademque persona conjungi nequit . 119. §. 5.

Sive per vulgarem , sive per fideicommissum quis vocetur , est semper tamen instituendus a testatore . 418. §. 4.

Instrumentum.

Verba in uno eodemque instrumento usitata diversa significatione interpretari non possunt. 202. §. 14.

Inventarim.

Inventarii solemnitate a testatore remissa, non sequitur inde praelegata a testatore constituta ab haerede solvi non debere. 70. §. 2.

Concessio conficendi = *un privato inventario* = non importat illud confici non debere. *ibid.* §. 3.

In inventario tutelari quamvis non requirantur rigide omnia solemnia, necessaria est tamen Tabellionis praesentia. *ib.* §. 5. *&* 98. §. 6.

Inventarium demonstrat negativam quoque existentiae bonorum. 70. §. 5.

Et indenti tatem bonorum fideicommissariorum. 73. §. 5.

Inventario deficiente, deficit maximum redditionis rationis fundamentum. 98. §. 2.

Licet in inventario omitti possit praecisa stabilium descriptio, illa omitti nequeunt quae testator describi voluit. *ibid.* §. 3.

Non concurrentibus praescriptis *leg.* 1. *Cod. de jur. delib.* in inventarii confectione, nullum dicendum erit inventarium. *ibid.* §. 2. 3. 4.

Inventarium etiamsi tutelare si mala fides appareat, semper rejici debet. *ibid.* §. 6.

Praesumptio favet validitati inventarii. 129. §. 6.

Adeo ut licet vel in forma vel in substantia aliquid peccet, nihil officit ejus validitati. *ibid.* §. 6.

Dummodo mala fides nullo modo appareat. *ibid.* §. 6.

Nihilque officit validitati inventarii haeredis absentia. *ibid.* §. 7.

Dummodo procurator adfuerit munitus requisitis facultatibus. *ibid.* §. 7.

Trimestris protractio obtenta nihil officit inventarii validitati. *ibid.* §. 8.

Duo tantum testes & Notarius requiruntur in quolibet inventarii actu. *ibid.* §. 9.

Nec necessarii sunt alii testes pro Creditoribus absentibus. *ib.* §. 9.

Inventarii falsitas est rigidisse probanda. *ibid.* §. 10.

Ut inventarium dicatur factum pro forma requiritur, ut intra dies triginta inchoatum sit, certi creditores citati, & quinque adsint testes. 218. §. 6.

Et describenda sunt mobilia, quae possunt auferri, accuratissime. *ibid.* §. 7.

Deficiente inventario, detractiones intelliguntur consumptae. 281. §, 12.

Circa inventarii confectionem conveniunt cum legum sanctione etiam constitutiones Pii V & Pauli V. 791. §. 3.

Requiruntur loco creditorum tres testes in confectione inventarii. *ibid.* §. 5.

Spretus formae in confectione inventarii praescripta inducit suspicionem fraudis. *ibid.* §. 6.

Re ad pristinum statum redacta, omnia jura tum activa, tum passiva reviviscunt. 507. §. 21.

Jura dotalia.

Jura dotalia omnes praecedunt creditores quocumque titulo suffultos. 547. §. 3.

Ideoque Mulier suis juribus dotalibus remittere nihil valet nisi omnibus solemniis adhibitis. *ibid.* §. 7.

Jura dotalia competunt quoque filio pro dotis maternae consequutione. *ibid.* §. 8.

Juramentum.

Juramentum in exhibendis positionibus praestari non debet nisi parte opponente. 162. §. 8.

Juramentum in supplementum plenae probationis locum habet, si deficiat semiplena probatio. 408. §. 8.

Jurisdictio.

Unicus etiam actus ab Abate Commendatario exercitus & juri conformis, sat est ad illius jurisdictionem servandam. 222. §. 9.

Cardinalis Commendatarii jurisdictio quasi Episcopalis non amittitur, ne quidem per non usum. *ibid.* §. 9.

In quocumque judice est jurisdictio, si partes consentiant. 742. §. 8.

Jus in genere.

Distinqui debet inter perfectionem juris & perfectionem illius executionis: jus actu ipso perficitur vix a lege acquiritur: exequutio cum illud ad exercitium deducitur. 207. §. 4.

Juris exequutio retrotrahitur ad diem quo jus habuit initium adeo ut Lex quae posterior est initio juris quemadmodum hoc afficere nequit ita neque afficit illius executionem. *ibid.* §. 4.

Nemini vetitum est jura sua alteri cedere. 63. §. 8.

Nil magis juri repugnat, quam alienis detrahere proprietatibus. 75. §. 7.

Qui suo utitur jure, nemini molestus est, nemini facit injuriam. 76. §. *final.* & 279. §. 7. & 664. §. *final.*

Jus proprietatis aequam reddit dominorum conditionem. 451. §. 7.

Jus accrescendi.

Divisio haereditatis inter haeredes adversatur juri accrescendi. 145. §. 7.

Jus accrescendi non datur sine reali & personali conjunctione. 826. §. 8.

Non datur post quaesitum ab altero haerede partis suae emolumentum & in suos transmissum. 773. §. 6.

Jus accrescendi indefinite & quocumque tempore vires exerit. 337. §. 2.

Valet quoque post adeptum emolumentum & reciprocam continet substitutionem. *ibid.* §. 2.

Jus coactivum.

Jus coactivum est odiosum, &

plius repudiari nequit. 747. §. 9.

Legatum Pium.

Annuum legatum per multum temporis solutum oportet annuatim praeberi. 704. *per tot.*

Cum ex illa temporis consuetudine optimus titulus nascatur. *ibid.*

Limita: dummodo non constet, id titulo eleemosynae solutum fuisse. *ib.*

Legitima.

Legitimae detractionis prohibitio valida esse poterit, adhibita Soccini Cauthela. 140. §. 6.

Non potest enim neque imminui neque auferri. 714. §. 10.

Legitima enim est portio libera haereditatis, ipso jure cuivis debita, quam filius accipit non ex bonis haeredis sed ex substantia defuncti. 351. §. 7.

Statutum non est, in qua quantitate debeatur, ita augeri vel minui potest juxta vires Patrimonii. 293. §. 11.

Legitima quoad renunciationem.

Renunciata non intelligitur legitima, etiamsi petita non fuerit. 24. §. 8.

Neque renunciata censetur ob alimenta percepta. *ibid.* §. 9.

Legitimare Legitimitas.

Legitimitatis defectus praescribitur spatio centum annorum. 66. §. 7.

Legitimus dici nequit, qui ex illegitimo Matrimonio procreatus fuit. 403. §. 9. 12.

Lex.

Lex non habet oculos retro. 207. §. 3. 4. & 406. §. 4.

Idcirco censetur dare formam negotiis futuris non praeteritis. 207. §. 3. 4. & 406. §. 4.

Aequitas in dubia legis interpretatione vim exercere potest. 307. §. *final.*

At nunquam eo excurrit, ut scriptae legi vel receptae praevaleat. *ibid.* §. *final.*

Lex, quae, quoad unum volita praescribit & exprimit, quoad alterum retineat, putandum est quoad unum expressisse demonstrationis causa non taxative quoad alterum retinuisse ad evitandam verborum superfluitatem. 396. §. 8.

Ut legi pareatur, non sufficit eam partim impleri, partim negligi. 86. §. 4.

Sed omnia ad unguem sunt servanda, quaecumque distincte scripta continent. *ibid.* §. 4.

Quae contra legem fiunt vel jubentur inutilia sunt & in irritum cadunt. *ibid.* §. 10.

Ideo quibus leges resistunt, leges ipsa delent. *ibid.* §. 11.

Licet res in conditionem veniat & separatim accipi possit. *ibid.* §. 11.

Lex vetat debitorem solvere cogi plus eo quod debet. 190. §. 3.

Legis edictalis 31. *Decemb. ann.* 1802. praescripta super reductione vide in decis. 191. §. 4. 5. 6. 7. *final.* & 578. *per tot.*

Vide *Reductio*.

Lex Naselliana diei 13. *Decem. ann.* 1799. peractas excipit solutiones, easque firmas integrasque consistere jubet. 194. §. 7. & 234. §. 7.

Leges, quae non personas, sed res & bona afficiunt, eosdem semper producunt effectus. 294. §. 13.

Eamdemque vim habent, sive incolae fuerint sive alieni genere. *ibid.* §. 13.

Lex abrogata nulla pollet vi, & reputatur perinde, ac si nunquam jussa sit. 470. §. 5.

Legis sanctionem effugere non potest, qui non demonstrat in exceptione ejusdem legis esse constitutum. 523. §. 5.

Inane est contra legem insurgere. 245. §. 7.

Lex generaliter loquens, generaliter est intelligenda. 536. §. 3.

Lex agens de casu simplici trahi nequit ad casum mixtum. 396. §. 10.

Privilegium legis *Interdum Auth. de aequal. dot.* dotis privilegio postponitur. 547. §. 4.

Ubi explicatur, quid sibi ferat. *ibid.* §. 5.

Decerni debet successio ad tramites legis vigentis, cum haec nullam pati possit exceptionem. 813. §. 5.

Utitur jure suo qui agit quod a lege ei permissum est. 174. §. 8.

Distingui debet inter perfectionem juris & perfectionis illius executionis: jus actu ipso perficitur vix a lege acquiritur: exequutio cum illud ad exercitium deducitur. 207. §. 4.

Solutiones factae = *in cedole* = Interregno Neapolitano ac restaurato postea Pontificio regimine sancitum fuit amplius retractari non posse = *purchè non abbiano marca d' ingiustizia* = 248. §. 11.

Hanc tamen notam injustitiae aliunde esse sumendam quam ex posthabita abjectione papyri Legis littera demonstrat. *ibid.*

Nullumque lex illa privilegium Ecclesiae tribuit, cum omnes indiscriminatim bono publico inservire debuerint. *ibid.* §. 12.

Si quid aequitas valet in dubiae legis interpretatione potest vim exercere: at nunquam eo excurret ut scriptae vel receptae legi praevaleat. 307. §. *final.*

Liberatio a molestiis.

Semel ac emptor turbatus est in possessione, competit actio pro liberatione a molestiis. 83. §. 4.

Sola promissio evictionis sufficit, ut emptor agere possit pro liberatione a molestiis. *ibid.* §. 6.

Non debetur liberatio a molestiis, si promissa non fuit. 701. §. *final.*

Nec competit liberatio a molestiis si negocium gestum non sit

eo modo, quo is, in quem actio pro liberatione a molestiis instruitur validam obligationem susceperit. *ibid.* §. *final.*

In judicio liberationis a molestiis, non inspicitur, utrum justae vel injustae sint. 32. §. 6.

Sed tantum si ex illius culpa factove prodierint, adversus quem liberationis actio instituitur. *ib.* §. 6.

Jure ei competit liberatio a molestiis in eum, ob quem molestiae obvenerint. 434. §. 3. & 10.

Nemo tenetur pro molestiis, quarum liberationem non expromisit. 691. §. 5.

Quaeque inferuntur absque ejus facto & culpa. *ibid.* §. 5.

Non competit liberatio a molestiis emptori qui rem alteri obligatam sciens emerit. *ibid.* §.6.

In transactionibus per dictionem appositam = *qualsivoglia* = ubi de molestiis agitur significatur liberatio ad omnem eventum. 157. §. 5.

Vix spoliatus quis est bonis ei cessis jus habet molestias omnes vertendi in eum cum quo contractum iniit. 738. §. 3.

Liber Libri.

Libri authentici ad personam qualificatam pertinentes accipi debent ad probationem inducendam. 617. §. 8.

Libri mercatorii in judicio maximam fidem faciunt. 761. §.10.

Dummodo ordinati sint de stylo mercatorum. *ibid.* §.12.

Libri adminiculati, particulasque registratas exacte exhibentes fidem faciunt, etiamsi privati sint. 485. §. 4.

Et quidem probant etiam contra tertium. *ibid.* §. 4.

Librorum legalitas & veritas probatur quoque ex aliis adminiculis viden. *ibid.* §. 5. & *seq.*

Nisi vero legaliter ac juxta morem negotiatorum custoditi sint, nullam fidem facere possunt. 303. §. 5.

Abrasio, aut aliqua contradictio, marginales superinductiones eorum legalitati plurimum praejudicium important. *ibid.* §. 6.

Libri sociales fidem faciunt inter socios, semper vero si legaliter habiti. *ibid.* §. 9.

Librorum defectui suppleri nequit redditione rationis, quae ob diuturnam societatem difficilior redditur. *ibid.* §. *final.*

Liberalitas.

Immodica liberalitas cum praejudicio aliorum filiorum est parentibns prohibita. 724. §. 11.

Licitatio.

Meliorem conditionem offerenti jure traditur res publicae venditioni exposita. 85. §. 7.

Linea.

Inclusa linea, cui haereditas privative tribuitur, exclusa intelligitur altera linea. 38. §. 6.

Cum exclusus haberi nequeat pro incluso. *ibid.* §. 6.

Linea masculina componitur

Liquidatio.

Lis.

Litterae Apostolicae.

Litterae Cambii.

Imo purae = *pagherò per altrettanti* = recensendae sunt. *ibid.* §. 6.

Quo magis a vero Cambio depacta aberrant, eo licet minus pro veris litteris renunciare. *ibid.* §. 6.

Qui litteram cambialem acceptavit, subscriptione = *promessa* = ad ejusdem solutionem tenetur. 439. §. 2. 7. 8.

Remorari non potest actio in vim litterae Cambialis. 473. §. 2.

Clausula = *per valuta avuta* = litteris cambii apposita, fit accipiens pro illa summa statim debitor. 508. §. 3.

Littera Cambii acceptata, atque a trahente dilatione pro solutione obtenta, statim debet expirato termino debitum extingui. *ibid.* §. 4. 6.

Recusata solutione litterae Cambialis oritur statim actio ad cambia & recambia & expensas etiam extrajudiciales. 687. §. 3. 5. & 444. §. 4. 10.

Solutione praefinito tempore non peracta, tenetur debitor ad quanti interest.. 760. §. 2.

Creditum collytisticum importat expensas judiciales & extrajudiciales. *ibid.* §. *final.*

Nemo tenetur persolvere litteras Cambiales, nisi ex suo inscripto nomine vere acceptatas fuisse appareat. 8. §. 2.

Littera cambialis non aliter obligare potest erga tertium sub tegmine socii latentem, nisi constet fuisse amplissimum mandatum scribendi datum. *ibid.* §. 5. & 6.

Et in quo mandato ampla data sit Mandatario aut Socio facultas Mandantem aut Socium omnium contractuum & obligationum participem facere. *dec.* 8. §. 5.

Quodque mandatum requiritur rite fuisse ac publice Universis negociatoribus patefactum ut admonerentur, ubicumque nomen & obligatio designatae personae seu Socii scripta deprehenderetur, ibi nomen quoque & obligationem socii contineri. *ibid.* & §. 6.

Nequeunt Cambiales trahi ad eum, cujus nomine sunt destitutae. 44. §. 5.

Inutile Collybisticae nomen praestatur tertio, quoties creditor sivit praeterlabi diem praescriptam solutioni, sine exhibitione debitori & solemni emissa in eum protestatione. 88. §. 6.

Collybi contractum indole sua parit fructus *ibid.* §. 7. 9. & *seq.*

In litterarum Cambialium gyratis, necessaria non est diei inscriptio. 258. §. *final.*

In cambialibus = *di piazza* =, cum gyrare non possint, cessat fructuum condicendorum ratio nec amplius debentur. 663. §. 4.

In litteris Cambialibus obligantur non solum tractarius & acceptans, sed etiam trahens. 443. §. 2.

Locator conductorem indemnem servare debet. 569. §. 4.

Cum in locatione omnium bonorum hypotheca antecedere soleat, successor singularis tenetur servare factum locatoris, neque conductor expelli potest. *ibidem* §. 5.

Initae locationis indicium est usus concessus rei, aut perceptio fructuum. 579. §. 2.

Locator, qui incommodum e re locata sustinere debet, aeque commodum habere potest. 453. §. *final.*

Ingenuo operis locatori debetur integrum honorarium, quamvis morbo correptus aut morte opus incoeptum ad finem perducere nequierit. 539. §. 5.

Locator, qui res suas nondum vindicavit ex integro, conductori cedendas condemnari nequit. 612. §. 3.

Ne ex creditore debitor evadat. *ibid.* §. 3.

Potest locator ante tempus locationi praefinitum conductorem expellere. 307. §. 5. 8.

Intellige, si hic fundum vitiet locatum, aut disperdat, aut quae facere debebat, neglexerit. *ibid.* §. 5. 8.

Quamvis innovando rem utilem se gessisse contendat. *ibid.* §. 7.

Et non solum expellere, sed etiam damnorum emendationem quoque petere potest. 307. §. 14. & 308. §. 2.

Locatio perpetua.

Locationes per uniformi fructuum quantitate initae, vetustae, & ignotae, perpetuae dicendae sunt. 112. §. 3. & 113. §. 3.

Locatio perpetua est vera alienatio. 451. §. 7.

Lucrum.

Lucra amissa veniunt sub nomine damni. 35. §. 7.

Et rependenda sunt. *ibidem* §. 7.

Extraneum est lucrum petere contractus, cujus rescissio postulatur. 40. §. 8.

Lucro assequuto in ea quantitate, quod ex plenissima exequutione contractus sperari poterat, non est unde de majori lucro captando quaeratur. *ibid.* §. 9.

Ex fortuito inadimplemento lucrum percipi non debet. *ibid.* §. 10.

Sed tantum damnum vitari. *ibid.* §. 10.

Leges prohibent quidquam lucrari ab induciis tributis a creditore debitori. 47. §. 7.

M

Majoratus.

Sub nomine majoris natu venit non solum primogenitus naturalis sed etiam primogenitus Civilis, nempe qui primus in familia locum obtinet. 193. §. 3.

Mala fides.

Lite vix contestata, intrat con-

Mandatum procurae nisi expresse revocetur, semper praesumitur in procuratore permanere. 171. §. 3. 172. §. 4.

Cujus qualitas tamdiu in ipso durat, quandiu lis ipsa viget. 171. §. 3. 172. §. 4.

Ratihabitio supplet Mandatum deficiens. 209. §. *final.*

In expeditione monitorii opus non est mandato procurae particulari. 606. §. 7.

Secus in disdicta. *ibid.* §. 7.

Manutentio.

Ad evitandos circuitus in possessione bonorum is manutenetur, de cujus bono jure constat. 69. §. 9. & 567. §. 4.

Uni tantum a testatore electo est concedenda manutentio. 184. §. 4.

Manutentionis judicium absolvendum est juxta possessionis statum. 213. §. 3. 6. & 270. §. 3.

Eique manutentio tribuitur, qui doceat, se motae litis tempore in actuali bonorum possessione fuisse versatum. 213. §. 3. 6. & 270. §. 3.

Manutenendus vero non est, qui possidet sine caussa. 297. §. *final.*

Danda est manutentio ad tramites possessionis. 821. §. 3.

Manutentio alteri non conceditur, domino invito & docente de bono jure. 573. §. 3. & 566. §. 3.

Contractu rite inito, cum constet de bono jure est danda manutentio possessori. 170. §. 5.

Maritus.

Maritus, qui dotem aestimatam acceperit, inisse censetur emptionem venditionem. 583. §. 5.

Ideoque si bona dotalia pereant ipsius damno pereant. *ibidem* §. 5.

Etiamsi nondum tradita fuerint. *ibid.* §. 5.

Intellige, si emptio venditio ab illa aestimatione profluens vere perfecta fuerit. *ibid.* §. 10.

Renunciatio facta a Marito, accedente uxoris consensu, valet quanti valuisset si ipsa uxor expresse fecisset. 76. §. 3.

Marito pereunt res mobiles in dotem sive aestimatae sive inaestimatae traditae. 282. §. 4.

Uxori licet indotatae alimenta coeteraque ad mundum muliebrem spectantia praestari debent. 750. *per tot.* & 751. §. 3.

Vide *Uxor. Matrimonium. Mulier. Dos quoad restitutionem.*

Mater.

Competit Matri tertiam partem totius assis haereditarii, quando extranei instituti sunt haeredis. 114. §. 4. 5.

Competit vera tertia tertiae partis, quando instituti ii sunt, qui ab intestato venissent. *ibid.* §. 4. 5. & 182. §. 5.

Matrimonium.

Matricitas.

Melioramenta.

Monetarum aestimatio residet in intrinseco earum valore, non pendet ab hominum opinione. *ibid*. §. 7.

Qui solvit moneta in commercio usum non habente, non solvere dicitur. 158. §. 3.

Et potius illusio, quam solutio dicenda est. *ibid*. §. 3.

Monetae aestimationem juxta legem Nasellianam vide 173. §. 2. & *seq*.

Scutatum in reali moneta non existens, est moneta imaginaria. *ibid*. §. 3.

Sub nomine monetae = *sonante* = intelligi debet moneta cusa, non moneta repraesentativa. *ibid*. §. 4.

Solutio facienda in moneta = *sonante* = intelligi quoque potest de moneta aerea, sive viliori. 810. §. 3. & *seq*.

Nec unquam conciliari potest cum moneta papyracea quamvis in commercio valorem obtineat. 173. §. 4.

Aleae ludus censendus est, cum agatur de moneta, quae ignotum erat utrum cresceret sive decresceret. 194. §. 6.

Ex monetarum discrimine laesio conventionis inducitur. *ibid*. §. 6.

Cum utrinque pecunia non reducibilis in stipulatum venerit. *ibid*. §. 6.

Cum Princeps valorem monetae statuat, quamvis in maximo populi contemptu sit tamen donec eam Princeps non abrogat, licite ac impune recusari non potest. *ibid*. §. 7. & 174. §. 7. 9. & 10.

Moneta, quae cursum tempore solutionis habebat, si recusata fuit a Creditore & postea abrogata sit, periisse intelligitur damno creditoris. 209. §. 4.

Intellige, solutionem illam fieri emisse per monetam etiam currentem, non in moneta proxime reprobanda. *ibid*.

Solutio enim facta moneta proxime reprobanda nihil valet. 190. §. 11. & 241. §. 2. 7. 10.

Ad hoc adverte reprobam dici nequire monetam dies octo ante proscriptionem. 174. §. 5. 248. §. 7.

Proxima enim monetae reprobatio dicitur intra septem *dies*. 174. §.5. & 248. §.7. & 428. §.8. & 245. §. 3. 4. & *seq*.

Cum nihil de monetae qualitate conventum fuerit, potest debitor quacumque in moneta solvere. 234. §. 4.

Nec valet querela de minus proba monetae qualitate, si tempore solutionis valida erat. 234. §. 6. & 236. §. 11.

Quamvis postea abrogata fuisset. 234. §. 6. & 236. §. 11.

Moneta proxime reprobanda Creditorem laedit enormissime. 239. §. 2. & 3. & 236. §. 8. 9.

Quamvis tum debitor tum creditor sint in bona fide. *ibid*. §. 6.

Et solutio nulla censetur. *ibid*. §. 6.

Depositum factum moneta proxime reprobanda nullum censetur . 240. §. 3.

Ob monetarum vicissitudines inexpectatas debet reduci contractus . 305. §. 9. 10.

Monetae magis pretiosae permutatio cum alia minus aestimabilis minime pravitatem involvit . 480. §. 5.

In permutatione monetae purioris cum alia materiae minus purae potest possessor purioris exigere, quantum sufficit ad coaequandum valorem naturalem . *ib.* §. 6.

Et licitum est aggium accipere. *ibid.* §. 7. 8.

Et quanti generaliter sint habendae monetae juxta qualitatem, viden. *ibid. per tot.*

Vetitum est quod viliori moneta solutum est, pretiosiori eundem valorem repraesentante repetere . 582. §. 4. 5. 6.

In quibuscumque contractibus initis usque ab anno 1800. ob monetae disparitatem locum habet reductio . 583. §. 3. 4.

Et de ejus effectibus viden. *ib. per tot.*

Alias enim debitor solveret plusquam deberet . 584. §. 4. 5. 6. 8.

Solutio fieri debet in moneta currenti . 643. §. 4.

Sub nomine monetae = *currentis* = venit etiam moneta aerea . 125. §. 4.

Solutio dici nequit facta in moneta reproba , si bona fide solutum fuerit . 224. §. 3. & 225. §. 2.

Solutiones factae usque ad diem 25. Martii 1798. justae censentur tanquam factae in moneta currenti . 244. §. 4. 5.

Monetae discrimen non a depositario , sed a deponente ferendum est . 253. §. 5.

Observantia monetae improbitatem prosternit . 245. §. 6.

Solutio facta vili moneta si postea restituenda sit , tantum restituendum est , quantum respondet viliori antiquae . 261. §. 3. & 115. §. 8. 9.

Solutio facienda = *in moneta corrente al tempo del pagamento* = non facienda est in moneta currenti de tempore contractus , sed ea , quae extitura erit = *al tempo del pagamento* . 261. §. 4. 7. 8. & 807. §. 10. 161. §. 3.

Monetarum valor attendendus est , quem leges tempore solutionis vigentes , ei imponunt . 329. §. 5.

Solutio facienda in monetà imaginaria contendi nequit fieri debere in scutis romanis . 115. §. 5. & 6.

Verum in quacumque moneta etiam vilissima . 233. §. 3. & 262. §. 4. 5. *& seq.*

In solutionibus faciendis tractu temporis , nisi designata fuerit monetae species , censetur , contrahentes eventui monetarum commisisse . 161. §. 4.

Debitoris factum & agnitionis quoad dignoscendam qualitatem monetae persolvendae maxime existimandae sunt. 262. §. 7.

Licet agatur de praediis rusticis ante monetarum discrimen aestimatis dummodo venditio inita sit pretio constituto = *di scudi moneta romana* = emptores rite solvunt, si eos rependant nummos etiam viliores, qui ex scripto valore repraesentent quantitatem = *di scudi moneta Romana* = *ibid.* §. 10.

Contrahentium ac debitoris observantia ad monetae qualitatem, quae in stipulationem deducta fuit demonstrandam, plurimum valet. 342. §. 8.

Moneta reprobata, in nummis currentibus tempore solutionibus est solutio facienda. 191. §. 5.

Permutatio monetae magis pretiosae, cum alia minime aestimabili minime censeri potest usuraria ubi solvatur quidquam ad adaequandum valorem monetae pretiosioris. 480. §. 5.

Moneta imaginaria in contractum deducta, eadem imaginaria moneta legitime repraesentatur per quamlibet monetam quae solutionis tempore vigeat in commercio. 262. §. 4.

Scilicet moneta illa imaginaria quae in commercio hominum obtineret sive deterior sive pretiosior futura tempore solutionis absolvendae. *ibid.* §. 5.

Obligationes enim susceptae in pecunia imaginaria sive = *in scudi romani* = rite dissolvi poterant & nummariis schedis vel nummis aeneis, qui solutionis tempore versarentur in commercio. *ibid.* §. 6.

Licet ab argentea pecunia quae contractus tempore vigebat longe distarent. *ibid.*

Respondetur nonnullis decisionibus de quibus. *ibid.* §. 9.

Sic emptores rite obligationi satisfaciunt solvendo viliores nummos qui ex inscripto valore quantitatem repraesentant = *di scudi moneta Romana* =. *ibid.* §. 10.

Moniales.

Moniali per emissam renunciationem in religionis ingressu nullum jus ad succedendum remanet. 18. §. 2.

Est mortua seculo. *ibid.* §. 3.

Monitorium.

In expeditione monitorii nullum requiritur Mandatum procurae. 606. §. 7.

Mora Morosus.

Morosus est, non solum qui debitum non solvit tempore statuto, verum & a judice damnatus detrectat. 600. §. 2. & 601. §. 12.

Mora cuique sua, non alii nocere debet. 670. §. 3. 4

Qui obligationem a judice probatum exequi recusat, in mora est. 366 §. 9.

Ad moram inducendam non sufficit terminus in contractu

Mutuum.

N

Navarchus.

primo portu, quem adiit, fieri debet, & non in aliis. 93. §. 8.

Reliquas solemnitates complere tenetur in alio, in quo nempe merces exonerare debet. ibid. §. 8.

Naves.

Plurimum interest navim praesertim praedatoriam ab uno aut ab altero duce exerceri. 33. §. 6.

Naulum.

Naulum = *del vuoto per pieno* = praestare non tenentur mercatores navim mittentes. 80. §. 4.

Nisi per eos non stetit, quominus navis onerata fuisset. *ibid.* §. 4.

Negativa.

Negativa coarctata in depositionibus viam fraudibus praecludit. 89. §. 11.

Negotiator.

Negotiatori bus in judicio maxime favendum est. 828. §. 9.

Cum negotiator Cambiali subscripserit = *promessa* = eamdem accepisse manifestum est. 439. §. 2.

Inter negotiatores sub nomine damni, venit omnis utilitatis amissio. 653 §. 2.

Interdum negotiator obligatur per litteras. 739. §. 5.

Intellige, id fieri quando certum aliquod determinatum negotium favore alterius peragendum committitur verbis expressis. *ibid.* §. 5.

Et interposita promissione, ea se omnia facturum, quae alter mandabat, & in se rei periculum suscepturum. *ibid.* §. 5.

Negotiator qui alteri pariter negotia = *forni l' imprestito, e ricevè il pegno* = praeferri debet super pretio retracto ex eodem pignore. 740. §. 6. 8.

Negotiorum gestor.

Sive ex generali, sive ex particulari obligatione rationem reddere tenetur de negotio, quod gerendum suscepit. 92. §. 2.

Qui aliena gerit negotia alienis non propriis gerit sumptibus. 208. §. 6.

Multoque minus sese in scriptis obstringit. *ibid.* §. 6.

Quidquid cum negotiorum gestore agitur, habendum est, ac si cum Domino ipso gestum fuerit. 615. §. 3.

Nepos Neptis.

Nepos aut Neptis, qui sub avi paterni potestate permanserit, sunt Avi haeredes sui, & necessarii. 566. §. 9.

Nomen.

Nominis mutatio non leve est doli, & fraudis argumentum. 48. §. 7.

Onus assumendi nomen, coercita vocatione ad certas personas, ad alias porrigi nequit. 154. §. 7.

Licet aptae sint ad illud onus implendum. *ibid.* §. 7.

Onus assumendi nomen non inducit agnationis contemplatio-

Obligatio.

Pactum redimendi, quamvis facultativum non solum foenus non removet, sed pro foenure praesumptionem suppeditat. *ibid.* §. 14.

Pacta conventa sunt religiose servanda. 77. § 3. & 9. §. 4. & 121. §. 3. &. 189. §. 2.

Pactum est ita accipiendum, ut cohaerent dispositioni juris, & vitio careat. 85. §. 11.

Pacta facta testatore adhuc vivente, super jure universali successionis sunt a lege omnino reprobatae. 162. §. 12.

Pacta vero, quae non respexerint bona ad successionem pertinentia, valide existimantur. *ibid.* §. 12.

Et ad ea excludenda, si anceps quaestio sit, omnis capienda est interpretatio. *ibid.* §. 13.

Pactum pedissequum, consectarium & clausulare nunquam principalis actus naturam intervertere potest. 190. §. 5.

Pactum de tempore perficiendae solutionis, est quam plurimum religioseque observandum. *ibid.* §. 10.

Pacta onerosa conductori injecta absque compensatione aestimationem recipiunt & pensioni additamentum praestant. 305. §. 13.

Quoties in contractu moneta vilior soluta fuit, & debitor se se obligavit pretiosiore pecunia majorem summam dare, pactum istud nullum censetur. 582. §. 4.

Pactorum generalis confirmatio in praecedenti innovando contractu appositorum, efficit ac si omnia pacta perextensum essent reproposita. 611. §. 11.

Pactum reversivum alienationem impedit. 710. §. 5.

Pacta servanda sunt, dummodo nec dolus nec fraus intervenenerit. 797. §. 3.

Pacta & onera conductori imposita in pretio habenda sunt. 306. §. *final.*

Parochus.

Parochi praesentia in celebratione Matrimonii requisita intelligitur de proprii domicilii Parocho. 403. §. 4.

Non de alio quocumque. *ibid.* §. 4.

Patronus.

Vetitum est patronis factam praesentationem variare. 186. §. 8.

Pecunia.

In contractu si antea obligantur praedia, postremo autem loco agitur de pecunia, intelligitur subsidiarie pecuniam ivisse in obligationem 27. §. 4.

Nummi ad debitorem pertinentes, & adhuc extantes, uti res omnes hypothecae subsunt & priori, & potiori creditori consignandi. 241. §. 3.

Sub nomine pecuniae, non solum venit pecunia numerata, sed etiam omnes res tam soli, quam mobiles, & corpora non minus, quam jura. 162. §. 4.

hil objiciatur in istam . *dec.* 9. §. *final.*

Firmationi status haereditarii a perito non proprio ingenio, sed accurato studio expletae & initae est adhaerendum . 212. §. 3.

Pretium a judiciali perito statutum, justum dicendum est . 462. §. 8. 10 11. & seq.

Contradicentibus peritis, peritior est eligendus. *ibid.* §. *final.*

Maxima fides adhiberi debet perito judiciali, eo magis si peritia expleta dignoscatur plenissimo jurium examine . 546. §. 3.

Aut nisi error evidentissima pateat, semper est maxima fides praestanda . 685. §. 4.

Peritia alligata instrumento tanti valet, quanti instrumentum, cujus est pars . *ibid.* §. 8.

Quod uno peritorum ore asseritur, tamquam veridicum est existimandum . 466. §. 7.

Maxime si quid ex conventionali, judiciali, aut ejusdem debitoris perito affirmetur . *ibid.* §. 8.

Perito conventionali electo, a quo reclamare non posse statuerunt partes, satis est ejus judicium ad totam dirimendam questionem . 635. §. 5.

Justum pretium in venditionis contractu intercessisse dicendum est si judicio peritorum fuerit constitutum . 170. §. 8. 17. 18. & 19.

Praecipue si ad hoc opus mutuo partium consensu peritus vel periti fuerint electi . *ibid.* §. 21.

Cognito verum peritorum errore officio judicis injusta aestimatio ad boni viri arbitrium redigitur . *ibid.* §. *final.*

In contradictione peritorum sententiae Periti Curialis in dubio adhaerendum est . 303. §. 8.

Peregrinus.

Peregrinus a vago differt. 403. §. 5.

Eo quod peregrinus habet voluntatem redeundi, vagus de reditu non cogitat . *ibid.* §. 5.

Pignus.

Pignus Praetorium constitutum dicitur, cum creditor in possessionem bonorum debitoris mittitur judicis imperio . 787. §. 3. & 788. §. 3.

Pignus judiciale constitutum dicitur, cum in caussam judicati ac in executionem mandati bona debitoris creditor accipiat . 787. §. 3. & 788. §. 3.

Pignus judiciale persequi potest etiam contra tertium possessorem . 787. §. 7.

Amplia, quamvis contra debitorem personali, non reali egerit actione . *ibid.* §. 7.

Verum non judicio exequutivo sed ordinario . 788. §. 5.

Plantatio.

Sylva vetusta arboribus certo ordine positis consita Dominus semper caret nam vix est ut ea in pristinum valeat reduci . 307. §. 13.

Nova enim plantatio efficere

nequit ut non illud desit quod injuria sublatum est. *ibid.*

Pontifex.

Pontificis rescriptum nihil valet, si reticitum sit aliquid a postulante. 734. §. 4. 5. 10. 11.

Quamvis non malitiose, sed bona fide reticitum fuerit. *ibid.* §.8.

Falsaque apparente rei substantia sive per obreptionem, sive per subreptionem. 734. §. 9. & 785. §. 5. & *seq.*

Cum Pontificem ea non rescripsisse censeatur, si sciret omnia, aut omnia essent exposita. 734. §. 9. & 785. §. 5. & *seq.*

Pontificis, aut testatoris dispositioni derogatio aut altera sanctio servanda est. 756. §. 6.

Pontifex nunquam invita justitia aliena jura prosternit. 55. §.2.

Imo justitiae & equitatis est non modo cultor, sed vindex quoque acerrimus. 56. §. 2.

Nec ullo modo potest prae sua justitia jus jamdiu alicui quaesitum auferre. *ibid.* §. *final.*

Pontifex de plenitudine potestatis potest praedia Ecclesiae in Emphyteusim perpetuam alicui dare. 63. §. 5.

Postbabitis auctionibus vigesimae & sextae aliisque solemnitatibus. *ibid.* §. 5.

Nunquam tamen in irritum, quod factum fuit, cadere potest. *ibid.* §. 5.

Quod sciens & prudens ex gratia facere voluit, reverenter excipiendum est. *ibid.* §. 16.

Quod enim Pontifex novit, laudavit, & sua auctoritate confirmavit, validissimum censendum est. 64. §. 4.

Neglectum dici non potest Pontificis desiderium, quod patule constat observatum. 377. §. 4.

Pontifex, ne cuilibet faciat injuriam, nunquam partium inauditarum jura tangit. 733. §. 7. 10.

Pontificis rescriptis censetur adnexa conditio, si vera sint exposita. 126. §. 2.

Nunquam enim aliena jura ledit. 218. §. 5. 345. §. 14. 38. § 8.

Portio.

Inter portionem & portionem haereditariam haec est diversitas, quod illa genericum, haec particulare tantum nomen exprimit. 771. §. 3. 777. §. 4.

Positiones.

Datis positionibus, quidquid exinde apparet, non licet in discrimen adducere. 128. § 14.

Qui recusat positionibus respondere, tacite fatetur, verum esse, quod in positionibus continetur. 792. §. 6.

Positiones plenissimam constituunt probationem, ac habentur pro ipsa veritate. 247. §. 6.

Possessio.

Agrariae tabulae cum possessionem sequantur, ad eam demonstrandam censentur aptissimae. 112. §. 4.

Sequuto usufructuarii obitu confestim naturalis & corporea bonorum possessio cum civili possessione consolidatur . 136. §. 3.

Non per viam novae possessionis , sed per viam continuationis possessionis . *ibid.* §. 3.

Possessio defuncti non transfertur in haeredem , nisi actuali apprehensione . *ibid.* §. 4.

Ideoque nuda haeredis institutio Civilem possessionem haeredi instituto non tribuit . *ibid.* §. 4.

Non datur major possessionis probatio , quam quae ex publicis edictis affertur . 270. §. 4.

Nisi possessio capta sit , debitor non reputatur liberatus . 405. §. 5.

Et res integra adhuc censetur . *ibid.* §. 5.

Nil valet possessio precaria , cum nutu domini quandocumque revocari possit . 680. §. 15.

Possessio nisi naturaliter comprehensa sit , ad nos non pertinet. 137. §. 3.

Levi in dubio rejici debet actio immissionis contra tertii liberam & pacificam possessionem sui fundi . 817. §. 3.

Possessio non animo solum verum etiam corpore retinetur. 679. §. 3.

Cum consolidatio dominii fit ex novo facto & stipulatione contrahentium , (fieri enim potest etiam ex ipsa natura rei) , sicut qualitas possessoris nihil afficit , sed totum operatur nova stipulatio , ita possessor plus juris non habet quam habeat extraneus . 207. §. 9.

Atque idcirco excludere non valet jus praelationis quod consanguineo aut alteri spectet . *ibid.*

Possessio quoad continuationem .

Diuturna & continuata possessio , quamvis ejus initium non ostendatur , loco tituli est . 112.§.2.

Cum quecumque intercessisse praesumatur possessori tuendo magis idoneum . *ibid.* §. 2.

Mortuo usufructuario , possessiones consolidantur non per viam novae possessionis sed per viam continuationis . 136. §. 3.

Possessio continuata per plurium annorum spatium habet ex se auctoritatem , ut perpetuum jus retinendi possessoribus adjiciat . 113. §. 10.

Possessio quoad manutentionem .

Possessio immemorabilis , sive centenaria ad ea perpetuo servanda pro titulo est , quae antea valuerunt . 705. §. 4.

Possessor .

Inter duos possessores ille manutenendus est , qui bono jure fulcitur . 145. §. *final.*

Vetitum est venditori ob pretium non solutum exturbare possessorem voluntate domini possidentem , aut instrumenti auctoritate fulcitum . 270. §. 3.

Praelatio .

Praelationis nomen odiosum est & juri communi contrarium . 85. §. 3.

Quia tollit libertatem de re propria disponendi, & aufert alteri rem justo titulo acquisitam. *ibid.* §. 3.

Perperam primus oblator sibi vendicat praelationis jus in re alteri vendita pro pretio majori quam est pretium ab illo primo oblatae. *ibid.* §. 8.

Praelatio non a jure vel statuto, sed a pacto oriens nullam tribuit hypothecam ipsius rei. *ibid.*§.15.

Praelatio personalem tantum affert actionem adversus promissorem. *ibid.* §. 15.

Non ut avocentur res a tertio legitimo possessore, sed ut a primo tantum praestetur, quantum alteri interest, rem non fuisse traditam. *ibid.* §. 15.

Jus praelationis primo oblatori semper competit. 86. §. 6.

Adeo ut, nisi interpelletur, auctiones posteriorum oblatorum minime suffragentur. 86. §. 6. 87. §. 8.

Actio praelationis aut est realis, qua praelationis effectus consistit. *ibid.* §. 11.

Aut est personalis in re scripta, continens rei persequutionem apud quemcumque possessorem, ad quem jure praelationis neglecto translata fuit. *ibid.* §. 11.

Semper proprie & ex vero locum obtinet, & verificatur praelatio, sive ex descendentibus omnibus, sive soli primogenito qualificatus praeferatur. 200. §. 8.

Praelatio praesupponit vocationem praecedentem inter eos, qui postea praeferendi sunt & eos, qui posteriores manent. 202. §. 8.

Praelatio supponit, jam antea contractum esse validum atque perfectum. 165. §. *final.*

Absurdum est in uno contractu quoad unum praedium denegare praelationem, quoad alterum concedere. *ibid.* §. 9.

In praelationis materia rigida interpretatio tenenda est. 563. §. 5.

Neque ei praelatio indulgenda, qui non solvit pensiones decursas. *ibid.* §. 7.

Juxta constitutionem Gregorianam qui vendere vult praedium quoddam, tenetur nunciare vicino si praelationis jure ob vicinitatem uti velit. 557. §. 36.

Lite pendente de praelatione, mora non contrahitur. *ibid.* §. 7.

Praelegatum.

Praelegata uni ex haeredibus relicta, quae universalem haeredum institutionem praecedunt, posterioris universalis vinculo subiiciuntur, & cum fideicommisso fideicommissariis haeredibus restitui debent. 771. §. 2. & 770. §. 7.

Praeponens.

Morte praeponentis non evanescit institoris officium, sed tantum revocatione per haeredem facta. 828. §. 3.

Praeponens tenetur de institoris facto . 652. §. 5. 6.

Cum praeponenti imputari debeat, se tali usum esse homine, qui in crimen facile erat delapsurus . *ibid.* §. 5. 6.

Praepositus Praepositura .

Praeposito concedenda institutio, qui a facultate habenti praesentatus dignum quoque praepositura comperiatur . 193. §. 2.

Praesbiter .

Non intelligitur in vocatione exclusus presbiter, si vocatus quis sit absque onere nubendi . *dec.* 3. §. 4.

Etiamsi debeat, aut facultatem habeat successorem filium nominandi . *ibid.* §. 5.

Id enim non inducit privationem vocationis in sua persona . *ibid.* §. 5.

Sed defectum alteram nominandi . *ibid.* §. 5.

Incredibile est, testatorem a qualitate Sacerdotali abhorruisse si ipse testator eadem qualitate fuerit insignitus . *ibid.* §. 7.

Et quamvis sit praesbiter, ac tamen utpote Agnatus atque antea vocatus; non ideo potest subsidiaria vocatio ante illius mortem ad minus dilectos propagari. *ibid.* §. 8.

Non praepeditur praesbiter locare certa pecuniaria responsione bona patrimonii sacri vel alio nomine cedere commoditatem fructuum ad ipsum spectantium. 357. §. 9.

Praescriptio .

Potest praescriptio actionem etiam expeditissimam infirmare . 239. §. 9.

Ad interrumpendam praescriptionem satis sunt actus judiciales . 617. §. 6.

Vel debiti confessio . *ibidem* §. 6.

Praescriptio non inchoatur, nisi a die captae possessionis . *ibid.* §. 7.

Praescriptio triginta annorum tam rigorose capi debet, ut, si una deficiat dies, nihil sit . 164. §. 14.

Praescriptio decennalis inter praesentes favet quidem tertio possessori, si probat bonam fidem . 787. §. *final.*

Praesentatus Praesentatio .

Directe vocati ad beneficium non indigent patroni praesentatione . 186. §. 8.

Praeterito a nominatione spatio semestri nequit in Ecclesiastica nominatione praesentatio variari . *ibid.* §. 8.

Praesentatio, licet confirmatio imploretur, nunquam retrotrahitur in praejudicium illius, qui fuerit praesentatus ex justa haeredis nominatione . 193. §. 13.

Praeservatio .

Proprietas praeservationis jurium, nihil certi statuit, sed tribuit jura, dummodo & quatenus competant . 219. §. 8. 262. §. 8.

pleverit a testatore propositas, & primogeniti praerogativa donetur. *ibid.* §. 12.

In primogenitura, qua familiae conservationi consulitur, etiamsi primi electio desideretur, ille tamen anteponitur, qui & aetate alios habiles antecedit, & testatoris conditiones primus implevit. *ibid.* §. 13.

In primogenituris individuis non omnes indiscriminatim descendentes, sed soli primogeniti vocatione gaudent obtinentque successionem cum nemine dividuam. 200. §. 5.

Semper est decori atque splendori primogeniti & primogeniturae consulendum. *ibid.* §. 11.

In primogenituris omnes ab eo vincuntur, qui lineae praerogativa pollet. 255. §. 4.

Mixta erit primogenitura, in qua vocatus sit aut filius a patre eligendus, aut filius primogenitus. *ibid.* §. 6.

Et omnes excludendi sunt, praeter primo natum, si hunc tantum vocavere primogeniturae institutores. *ibid.* §. 7. 8.

Qui primogenialem successionem vult nancisci, debet evidentissime requisita se qualitate praeditum ostendere, & se vocatum esse. *ibid.* §. 11.

A primogenituris per contractum ordinatis longissime procul exulat repraesentatio. *ibid.* §. *final.*

Lineae praerogativa in primogenituris principem locum tenet. 256. §. 2. 14.

Atque in linea, in gradu in sexu pari aetas omne ferre punctum solet. *ibid.* §. 14.

Cum testator, istitutionem factam vocarit = *primogenitura* = institutio primogeniturae denegari nequit. 256. §. 5.

Natura primogeniturae importat, ut unum faciat successionis capacem, pluresque simul succedere non sinat. *ibid.* §. 5.

Possessor, qui elegit filium non primogenitum ex indulta sibi facultate in hoc irregularem non facit primogenituram. *ibidem* §. 6.

At si concreditam facultatem aut non vult, aut non potest exercere, tunc cum habet primogenialis juris censura & per ordinem primogeniturae regularis tribui debet. *ibid.* §. 6.

Natu minimo inter fratres ad primogenituram vocato, id fit, non ut natu majoribus injuria inferatur, sed ut in fratrum concursu ille fruatur bonis, qui minus aetate provectus sit. *ibidem* §. 9.

In primogenituris & fideicommissis, praeter lineam substantiae, est quoque alia linea qualitatis, 297. §. 6.

In qua non alii includuntur, quam qui volita potiuntur qualitate. *ibid.* §. 6.

num superiorem seu extrajudicialiter. *dec.* 507. §. 15.

Privilegium.

Ab uno privilegio ad alium longe diversum fieri nequit extensio. 715. §. 10.

Praesertim si causa deficiat, qua privilegium innitebatur. *ibid.* §. 10.

Nunquam deleta censentur privilegia nisi derogatio in litteris Apostolicis comperiatur. 138. §. 2.

Probare Probatio:

Non melior dari potest probatio, quam quae ab ipsa debitoris confessione aut Rei promanat. 68. §. 12.

Procurator.

Etiam per personam procuratoris, nos ipsi contrahere videmur. 42. §. 8.

Etiam per procuratorem potest societati renunciari. 54. §. 5.

Intellige, ad hoc oportere, procuratorem generalem bonorum ad ministrationem habere. *ibid.* §. 5.

Secus enim emissa renunciatio non tenet. *ibid.* §. 5.

Procurator ad exigendum tantum constitutus non potest esse simul liber administrator & arbiter. *ibid.* §. 6.

Renunciatio, quae fieri debet = *previa la propria dichiarazione* = valida haberi nequit, si a solo facta sit procuratore. *ibid.* §. 7.

Procurator judicialis donationem a Cliente factam accipere nequit ad avertendam publicae fraudis rationem, quae facile patrari posset. 171. & 172. *utrobique ex* §. 2. *usque ad septimum.*

Qualitas procuratoris demonstatur ex comparitione in Actis a procuratore facta. 172. §. 4.

Procurator in committendo praejudicium principali aut Clienti inferre nequit ob clausulas = *salvo jure* = &c. 238. §. 4.

Non esse potest in culpa procurator, si res domini agat, utpote suas agere solet. 479. §. *final.*

Procurator obligare non potest Dominum ipso inaudito. 668. §. 7.

Potest procurator alieno nomine pecuniam accipere & principalem monere, ut stato tempore solvat. 441. §. 8.

Procurator mandato destitutus perinde habetur, ac si nullimode adesset. 648. §. 6.

Producere Productio.

A sera productione instrumenti aut documenti plurimum est suspicandum de illius integritate. 494. §. 7. 207. §. 10.

Prohibitio.

Prohibitione divisionis Agnatis praecipue favere voluisse testator censetur. 66. §. 9.

Prohibitio alienationis.

Prohibitione alienationis simplici & personali sive taxative facta primis haeredibus ad eosque restrictive directa, censentur vocati tantum, qui leguntur nominati. *dec.* 1. §. 7.

Secus si prohibitio realis seu generalis sit. *ibid.* §. 7.

Prohibitio alienationis fideicommissum restitutorium necessario supponit. 69. §. 6.

Prohibitio alienationis familiae conservationi consulit atque ejusdem prosperitati. 140. §. 5.

Promissio.

In jure idem est non promittere, ac promittere sub ea conditione, quae postea non verificatur. 131. §. 6.

Aut in eo promittere casu, qui non modo non extitit, sed vices imo fert omnino contrarias secumque invicem pugnantes. *ibid.* §. 6.

Ex simplici promissione obligatio in promissorem insurgit. 189. §. 4.

Nec licet adversus propriam promissionem insurgere. 564. §. 9.

Quidquid enim promissum fuit, praestandum est. 758. §. 2.

Promissor.

A materiali solo molestiarum facto, nascitur obligatio a promissore vindicanda. 738. §. 5. & *seq.*

Proprietas.

Sequuto usufructuarii obitu, confestim naturalis & corporea bonorum possessio cum civili possessione consolidatur. 136. §. 3.

Non per viam novae possessionis sed per viam continuationis, quia ullum proprietarii factum, requiratur. *ibid.* §. 3.

Proprietate acquisita non nisi injuria novi superimponi contractus possunt ad illam turbandam vel lab efactandam. 785. §. 11.

Protestatio.

Protestationes clanculum penes notarium emissae sunt inutiles ad inducendam inhibitionem. 223. §. 6.

Protestatio serotina spernenda est. 796. §. 7.

Pariterque si facta illam destruant. *ibid.* §. 7.

Protestationes praeservant jura, si haec praesto sint, nihil tribuunt, si desint. 262. §. 8.

Protestationes facto contrariae contemnendae sunt. 786. §. 13.

Proximior Proximitas.

Haereditas intestata proximiori addicitur. *dec.* 17. §. 2.

Cum res sit de ingressu in novum personarum genus nempe ex masculis ad foeminas, despicienda omnino est, quaecumque adsit respectu ad ultimum haeredem gravatum major proximitas. 119. §. 4.

In progressu quidem proximitas inspicitur. *ibid.* §. 4.

Etiamsi proximior nominatim vocetur semper in eadem jam semel admissa linea censetur volita major illa proximitas. 415. §. 7.

Cum nullus ad novum personarum genus transitus fit, indicium est, quod non gravantis sed ultimi possessoris tantum proximitas sit attendenda. 424. §. 8.

Proxeneta.

Contractus unicus Proxenetae approbationem exhibens non indiget nec Notario, nec testibus, ut ab omni fraudis suspicione careat. 652. §. 3.

Praesumptio enim stat nemini fraudare voluisse, cum non suam, sed alienam rem gerat. *ibid.* §. 3.

Pyrata.

Pyratarum rumor justa est caussa; unde merces nequeant onerari. 80. §. 3.

Licet in pyrateriis marittimis testimoniales desint, non inde tamen navarcho vetitum est alias proferre probationes. 89. §. 3.

Pyratarum aggressio aequiparatur casui fortuito. 93. §. 2.

Et probatur ex pluribus conjecturis de quibus. *ibid.* §. 3. *& seq.*

Q

Qualitas.

Qualitas procuratoris dignoscitur ex comparitione in actis a procuratore facta. 172. §. 3.

Possumus alterius qualitatem & conditionem ignorantis & inviti meliorem reddere non deteriorem. 451. §. 7.

Cum qualitas a lege requisita sit, satis est qualitatem adesse in potentia sive habitu tempore vacationis. 186. §. 5.

Secus vero cum qualitas requisita sit ab homine. *ibidem* §. 5.

Qualitas haereditaria.

Nil nocet extra qualitatis lineam versari, si lineae praerogativa non in qualitate, sed in natura, & sanguine versetur. 415. §. 6.

Ad allegantem spectat qualitatem haereditariam demonstrare. 737. §. 8.

Nefas est qualitatem haereditariam negare, quem in actu deliberato fuerat jam quis professus. 218. §. 4.

Quanti interest.

In excomputatione, sive taxatione quanti interest nedum damnum, sed omne quoque lucrum comprehenditur. 653. §. 3.

Quantitas.

Quantitas bonorum non intervertit jus titulumque successionis ad usumfructum coercitae. 114. §. 11.

Constito in genere de quantitate ad eam probandum in specie leves sufficiunt probationes. 708. §. 8.

Et juramentum illius, qui damnum passus est. *ibid.* §. 8.

Sibi contradicit, qui minorem quantitatem accepisse dicat, dum datam ratam accepit. 757. §. 8.

Majori quantitate soluta, atque acceptata, silentium pro residuo indicat communi placito contractum imperfectum jacuisse. 352. §. 4.

Quarta.

Sub nomine quartae partis haereditatis venit quarta omnium bonorum ad haereditatem spectantium. 108. §. 2.

Quietantia.

Qui amplam habet quietantiam, iterum dare id, quod per quietantiam jam dedit, cogi nequit nec debet. 498. §. 3.

R

Ratificatio.

Ratificatione sequuta, debitor liberatus dici potest. 235. §. 10. & 11.

Ideo ad eam inducendam opus est actibus positivis, & concludentibus. *ibid.* §. 13.

Ratificatio mandato aequiparatur. 344. §. 11.

Ratificatio praesertim in rebus damnosis non praesumitur absque maximis probationibus. 451. §. 10.

Receputa.

Receputa privata absque ullo teste, suspicionem falsitatis, & supplantationis inducit. 16. §. 7.

Et de aliis conjecturis viden. *ibid.* §. *seq.*

Recognitio in Dominum.

Constito de Emphyteutica fundi qualitate necesse est ut emptor recognitionem in Dominum emittat, & depactum canonem rependat. 139. §. 3.

Cum super recognitione in Dominum disceptatio versatur aut super solutione canonum satis sunt praesumptiones, & conjecturae quibus qualitas Emphyteutica demonstretur. *ibid.* §. 4.

Recusare Recusatio.

Plurima sunt a Judice decernenda, ut recusatio facta a Creditore nummos accipiendi injusta dici possit. 240. §. 4.

Redditio Rationis.

Dici nequit, redditam esse rationem per inventarium, quod in forma, & in substantia deficit manifeste. 98. §. 7.

Maxime si ab eo ratio reddenda est, qui non ut creditorum actiones a suis bonis avertat, sed ut sua ipse credita ex bonis haereditariis deducat. *ibid.* §. 7.

Ante redditionem rationis nemo dici potest creditor, aut debitor. 101. §. 5.

Iniquum est administratorem ad redditionem rationis compellere, cum hic jam illam legitime reddiderit. 819. §. 4. 5. 516. §. 8. 518. §. 3. 638. 3.

Et quando redditio rationis deficiat, nunquam obligationis Cameralis vim potest retardare. 819. §. *final.*

Debet rationem reddere is, qui & si nec curator nec tutor sit, res gesserit pupillarias. 31. §. 9.

Etiamsi nec a testatore, nec a judice sit deputatus. *ibid.* §. 9.

Iterum reddi debet ratio, si primam fraudolenter & dolose

redditam fuisse constet . 638. §. 3.

Ibi reddenda est ratio, ubi bona, de quibus reddi debet, posita sunt. 286. §. 14.

Redditione rationis quae gravem & longam indaginem desiderat retardari minime potest judicium actionem habens expeditam. 254. §. 3.

Sic pariter per id temporis spatium quo fructus injuste perceptos fuisse deprehenditur. 285. §. 3. 4. & *per tot.*

Reductio.

Reductio non admittitur in annuis praestationibus juxta legem 31. Decembris 1802. *dec.* 578. *per tot.* & 621. *per tot.* & 808. §. 3. 7. & 585. §. 4. & 757. §. 4.

Limita: obligationes solutionis faciendae *in moneta corrente* juxta eamdem legem reductioni subsunt. 125. §. 3. & *seq.* 593. §. 3.

Quae reductio calculanda est ad formam legis ejusdem. 125. §. 15.

Ipsius legis magis explicantur conditiones circa reductionem in *dec.* 261. §. 9. & *seq.* & 588. §. 3. & *seq.* & 589. §. 3.

Ab anno vero 1795. usque ad totum 1802. reductio admittitur erga debita, imaginaria moneta inita. 579. §. 2. 754. §. 3. 591. *per tot.* 592. §. 2. & *seq.*

Habito quoque respectu ad temporis incertitudinem atque monetae. 592. §. *final.*

Reductio enim admittitur praecipue ob monetae disparitatem. 579. §. 2. 582. §. 2. & 3.

Admittitur quoque in contractibus factis usque ab anno 1800., ob monetae disparitatem. 583. §. 3. 584. §. 3.

Caeterum reductio conceditur = *nella moneta che ha avuto corso finora* = ut praescribit lex anni 1800. *dec.* 585. §. 3.

Ubi nullum monetarum discrimen fuisse constet, nulla conceditur reductio. 620. §. 3.

Reductio fundorum pretii non denegatur, nisi ubi constet, valorem bonorum intrinsecum eam pertingere quantitatem, quae pro pretio comuni contrahentium placito, constituta fuerit. 754. §. 6.

Nec reductionis beneficium admittitur ob silentium a debitore servatum. *ibid.* §. 11.

In reductione monetae inspicitur ille unus dies, quo moneta tradita fuit. 807. §. 5.

Ad obtinendam reductionem juxta legem Nasellianam oportet demonstrare, quod ad cedulas habita fuerit expressa ratio in pretio statuendo. 160. §. 3.

Fieri debet reductio si magnum sit discrimen, inter pensionem & fructum. 306. §. 5.

Etiamsi ad ordinariae laesionis mensuram non perveniat. *ibidem* §. 5.

Subsunt reductioni venditiones

redes tantum sanguinis complectitur, verum & extraneos. *ibid.* §. 8.

Renunciatio facta ex falsa causa, atque conditionum defectu cum intelligatur procul esse consensus, intelligitur nulla. *ibid.* §. 9.

Cum agatur de inducenda renunciatione, quaelibet interpretatio sumenda est ad illius exclusionem. 75. §. 10.

Maxime si aperta renunciatio judicialibus factis interpositae appellationis litisque vigentis adversetur. *ibid.* §. 10.

Renunciatio facta a marito, accedente uxoris consensu, valet quanti valuisset, si ipsa intercessisset expressa ejusdem uxoris renunciatio. 76 §. 3.

Renunciatio actionibus = *presenti e future* = competentibus complectitur etiam non expressas. *ibid.* §. 4.

Renunciando juribus competentibus intelligitur etiam facta quoad competentia sub spe. *ibid.* §. 5.

Solemnis litis renunciatio evidens signum secumfert, renunciantem plenissime habuisse ratam sententiam vel rem judicatam. 106. §. *final.*

Actualis renunciatio sola, tantum illud affert renunciatario compendium, cujus dumtaxat in correspectivitatem depacta fuerat. 131. §. 9.

Promissio renunciandi pro ipsa renunciatione haberi non potest. 132. §. 9.

Cum nihil ex promissione depromatur in cujus correspectivitatem aliqua summa solvi debeat. *ibid.* §. 9.

Renunciatario id competit, quod renuncianti competebat. 276. §. 5. 6.

Renunciatio facta occasione nuptiarum jura tantum illis competentibus complectitur. 721. §. 9.

Ita ut non liceat istas renunciationes ad ea protrahere jura, quae filii sibi propria demonstrant, ex potestatis defectu in parentibus ipsis renunciantibus. *ibid.* §. 9.

Abdicativa renunciatio efficit, ut bona omnia ita excurrat & personas, ut nihil adsit, cui non renunciatum existimetur. *dec.* 17. *per tot.*

Renunciatio apposita in parte exequutiva & clausulari nihil tenet. 125. §. 13.

Nec tenet, si enunciative & non dispositive emissa fuerit. *ibid.* §. 11.

Renunciationes utcumque effusissimae & amplissimis verbis conceptae, uti dispositivae, famulativae, & accessoriae, nunquam illius egrediuntur fines. *ibidem* §. 11.

Renunciatio facta a matre = *a qualunque eredità o pretensione &c.* = intelligitur facta pro rata taxative. 164. §. 5. 6. 8. 9. & *seq.*

Devium a jure est excipere actionem contra ea, quae constituta sunt per rem judicatam, de qua amplius non inquiritur. 814. §. 7. 815. §. *final.*

Maximi facienda est res judicata, quousque ex obtento restitutionis in integrum beneficio adversus illam obloqui non liceat. 216. §. 3. 217. §. 7.

Nullam inferens laesionem confirmari debet. 682. §. 4.

Et quod statutnm est per rem judicatam, non potest in discrimen adduci. 687. §. 5.

Qui damnorum compensationem excipit, aut terminum ad solvendnm postulat, non ideo rem judicatam probare censetur. 608. §. 14.

Non possunt duae res judicatae se invicem destruentes consistere. 95. §. 4.

Et quod res judicata praescripsit, non licet neque excedere, neque immutare. 348. §. 8. 9. & *seq.*

Immo firmum remanet donec per restitutionem in integrum revocetur. 644. §. 4.

Restitutio in integrum.

Est laeso restitutione in integrum succurrendum. 27. §. 3. 142. §. 4. 200. §. 4.

Cognitaque injustitia sententiarum, constare debet de causis restitutionis in integrum. 75. §. 4.

Audiendus non est, qui rem judicatam contra se habet, nisi prius obtinuerit restitutionem in integrum. 106. §. *final.*

Retentio.

Non est indulgenda retentio bonorum fideicommissariorum contra certum successorem pro creditis, vel dubiis. vel illiquidis. 73. §. 7.

Retractus.

Jura retractus, cum libertati naturali inimica sint, ad alium casum diversum minime protrahuntur. 167. §. 3.

Communiter tamen jus retractus competit tam in principali venditione rei, quam in cessione juris redimendi. 207. §. 8.

Et quidquid alii senserint, accipiendum est in casu, quo jus redimendi evanuerit, vel fuerit cessum gratuito. *ibid.* §. 8.

Non vero, cum aut venditio aut alius contractus onerosus intercesserit. *ibid.* §. 8.

Reus.

Quidquid reus excipit contra actorem, debet concludenler probare. 47. §. 6.

Excusatur a mora, si ignoret, quid actor ad crediti confirmationem allaturus sit. 411. §. 7.

Resistendi temeritas reo prodesse non debet. 96. §. 6. 97 §. 6.

Reus si actor fiat in sua exceptione, debet hanc concludenter probare. 122. §. 3.

Ripa.

Ripa est terrae spatium quod

Est omnino confirmanda sententia, cujus validitati jungitur perspectissima undique justitia. 132. §. 3.

. Sententia in gradu appellationis ferenda est secundum jus, quod actori tempore inchoati judicii competebat. 228. §. 3.

Sententia falsis instrumentis & ex falsa causa lata retractanda est. 175. §. 2.

Qui ad solutionem a sententia condemnatus non reclamat, sed citat ad recipiendum, sententiam approbasse signum est. 597. §. 7.

Sententia, a qua non est appellatum, afficit omnes coaequaliter jus habentes & rei judicatae vim obtinet. 263. §. 15.

Separatio Patrimoniorum.

Tunc locus est patrimoniorum separationi, cum diversi concurrunt creditores diversarum personarum & diversa patrimonia in una eademque persona. 828. §. 3.

Sequestra.

Sequestrum est executio super bonis debitoris. 693. §. 3.

Ideo nisi constito de credito, de fuga, vel de bonorum dilapidatione, fieri nequit. *ibidem* §. 2.

Nec imponi potest pro credito venturo, vel pro damnis patiendis. *ibid.* §. 4.

Non licet sequestratario de sequestrorum justitia vel injustitia quidquam obmussitare sed cum creditoris ac debitoris dumtaxat id intersit, ad hosce solummodo spectat sequestrorum injustitiam vindicare vel revocationem obtinere. 802. §. 4.

Servitus.

Manutentio in quasi possessione servitutis ei tribuenda est cujus commodo imposita fuit. 397. §. 8.

Servitus in loco publico imponi potest dummodo nihil exinde publico officietur. 460. §. 7.

Cum servitus odiosa sit, semper pro restrictione servitutis capienda est interpretatio. 291. §. 6. & 11.

Sexus.

Absque sexus discrimine tum masculi tum foeminae haeredes sunt. 276. §. 3.

Simulatio.

Ubi nulla adest caussa simulandi nec simulatio potest adesse. 42. §. *final.*

Tunc dicitur adesse simulatio, cum ea fiunt, quae ex natura initi contractus aut fieri non debent, aut non possunt. 68. §. 7.

Posita contextuali locatione immutanter acta, quae dicatur tamdiu duratura, quandiu praedia redempta fuerint, censetur intervenisse simulationem. *ibid.* §. 8.

Incertissimis opus est probationibus ad simulationem inducendam adversus publicum instrumentum. 266. §. 2. & 358. §. 9.

Societas, nisi probetur, non praesumitur. 673. §. 3. 690. §. 6. 739. §. 7.

Deficiente caussa finali, deficit quoque societas. 673. §. 5.

Differt societas a communione bonorum, ita ul una extante altera deficiat. 690. §. 6.

Societate inita adeo res & negotia communia sunt inter socios ut alter altero invito nihil disponere possit. 632. §. 5.

Verba = *il nostro* = *la mia Casa* = apud Mercatores, societatem significant initam. 644. §. 7.

Maxime si accedant propriae confessiones etiamsi extrajudiciales. *ibid.* §. 8.

Cum vero ad rem odiosam traduci velit, nisi evidenter probetur, non censetur inita. 739. §. 7.

Ex conjecturis quoque nullam intercessisse societatem demonstrari potest, de quibus viden. *ibid.* §. 8. 9. 11. & *seq.*

Socius.

Inter socios lucrum omne est communicandum. *dec.* 6. §. 3.

Licet socius proprio nomine, rem acquisiverit, intelligitur tamen societati acquisiisse. 53. §. 2.

Socius a societate se vindicans, liberat consocios erga se, non vero ipse liberatur erga consocios. *ibid.* §. 2.

Competit socio actio, quoties fidem alii socii fefellerunt, & sui favore nihil egerunt cum effectu. 54. §. 4.

Socius potest renunciare Societati etiam per procuratorem. *ibid.* §. 5.

Emissa vero renunciatio per procuratorem non habentem omnimodam administrationem bonorum censetur, ac si emissa non esset. *ibid.* §. 5.

Cum in renunciatione requiratur = *la propria dichiarazione* = socius ipse solus potest renunciare. *ibid.* §. 7.

Socius tenetur de dolo. *ibidem* §. 13.

Et tenetur ad quanti interest. *ibid.* §. 15.

Non supponitur socium tam immoderatum exercere arbitrium ut novatione facta, alterius negotium perdere voluerit. 235. §. 5.

Socius ille censetur, qui patitur suum in contractibus expendi nomen. 363. §. 12.

Socius non potest absque alterius socii consensu quidquam facere, ita ut, si damnum fecerit, debeat emendare, ac si furtum commisisset. 365. §. 6.

Et tenetur ad quanti interest. *ibid.* §. *final.*

Non potest socius, quae communiter possidentur, de socii portione, eodem inscio, distrahere. 446. §. 2.

Potest socius rem locare, eaque locatio alium etiam afficit. 451. §. 9.

Intellige, si locatio sit utilis & temporanea. *ibid.* §. 9.

Damnum & utile in utrumque socium est refundendum. 507. §. 3.

Tenentur omnes consocii id ratum habere, quod socius gessit. 501. §. 2. 3.

Societatis caussa inducit obligationem solidalem. 521. §. 10.

Socius a pactis desciscens tenetur erga alterum socium ad damna & interesse. 619. §. 3.

Haeredi socii competit actio ad emolumenta consequenda, licet haeres socius non sit. 630. §. 6.

Socio pro debitis contractis in caussam societatis competit actio solidalis. 725. §. 7.

Socii vicissim tenentur pro virili. 546. §. 6. 727. §. 4.

Et qui solidum solvit, actionem habet in consocios. 546. §. 6. 727. §. 4.

Societate inita, omnia inter socios communia sunt, ut alter altero invito nihil possit disponere. 632. §. 5.

Littera Cambialis obligare non potest Socium nisi ampla data sit Mandatario aut Socio facultas Mandantem aut Socium omnium contractuum & obligationum participem facere. *dec.* 8. §. 5.

Quodque Mandatum requiritur rite fuisse ac publice universis negociatoribus patefactum ut admonerentur, ubicumque nomen & obligatio designatae personae seu Socii scripta deprehenderetur, ibi nomen quoque & obligationem Socii contineri. *ibid.* & §. 6.

Solvens.

Debitori bona fide solventi inimicis sui Creditoris tantum jus tribuitur, ne sit in damno, minime vero ut lucrum cum ipsius creditoris jactura assequatur. 84. §. 4.

Solutio.

Solutio facta inscio vel invito Creditore legitimo, debitorem non liberat. 84. §. 4.

Nec liberat, si facta sit in moneta reproba vel proxime reprobanda. *ibid.* §. 4. 239. §. 6. 240. §. 8. 9. 10. 11. 779. §. 7. 10.321. §. 3.

Nec liberat, si facta sit in moneta non currenti. 158. §. 3.

Ita ut, quamvis creditor acceptilationem obsignasset, tamen, quia falsa abductus opinione id fecit, dicta solutio non tenet. *ibid.* §. 4.

Cum non praesumatur, sua neminem perdere velle. *ibid.* §. 4.

Qui tardius solvit, minus solvit. 194. §. 5.

Potest solutio differri etiam duos post menses effluxos a die disdictae. 208. §. 8.

Quoties nihil de nobiliori moneta, sive aurea sive argentea cautum fuerit, sed tantum solutio statuta in scutis Romanis, est liberum debitori, solvere debitum qualibet moneta. 234. §. 4.

Liberatio a creditore obsignata

nullo expectato termino adimit tum ei, tum suis haeredibus facultatem oppugnandae solutionis. *ibid.* §. *final.*

In solutione, est unice spectandum, quid actum sit inter dantem & accipientem ut, cui & in quam caussam solutum sit, pervincatur. 235. §. 9.

Solutio facta alteri, quam legitimo creditori, vel non legitimo, nulla censetur. 240. §. 7. 242. §. 6. 471. §. 4. 778. §. 5. 6.

Solutio vectigalium fieri debet, ubi existunt bona, quibus vectigal impositum fuit. 271. §. 3. 4.

Solntione facta in minori quantitate si nunquam a creditore reclamatum sit, intelligitur debitori remissum quod supererat. 363. §. 9.

Ut solutio facta creditori non legitimo liberet debitorem, tria haec concludentissime probanda sunt.

I. Effectiva numeratio.

II. Quod peracta fuerit bona fide.

III. Quod ad eam peragendam fuerit debitor coactus. 372. §. 4.

Deficientibus istis probationibns, devinctus semper manet debitor erga Creditorem. *ibid.* §. 8.

Solutio facta creditoribus, sine expressa jurium cessione nullum potest privilegium afferre solventi. 563. §. 4.

Solutio debitum supponit, ita ut, hoc deficiente, solutio non consistat. 579. §. 5.

Nemo pro altero solvere solet, quin jus sibi reservet condicendi summam pro eo solutam. 604. §. 9.

Solutione omnis extinguitur obligatio. 682. §. *final.* 329. §. 2.

Solutio ad mandati exequutionem avertendam peracta nullum sloventis juribus detrimentum potest afferre. 754. §. 10.

Adveniente solutionis die, est relaxandum mandatum, nec ea potest intercipi. 762. §. 2.

Solutio facta anno 1798. aut circiter in summa gravi censetur facta in moneta papyracea. 779. §. 3. *& seq.*

Solutie facta in moneta papyracea, adveniente solutionis die, non est restituenda in eadem quantitate monetae pretiosoris, sed reductione facta. *ibid.* §. 6 7.

Solutio facta usque ad diem 25. Martii 1798. cum nondum reprobaretur moneta papyracea justa & valida dicenda est. 244. §§. 4. 5.

Solutioni factae moneta aerea vigente, conditione apposita = *purchè non abbiano altronde marca d'ingiustizia* = de alia qualibet injustizia, quam debilitate sensisse signum est. 245. 8.

Non praesumitue solutio. nisi probetur. 386. §. 4. 761. §. 5.

Et adhibenda sunt omnia solemnia. 386. §. 5.

Praesumitur facta in extinctionem debiti anterioris. 540. §. 16.

Moneta immaginaria incontractum deducta, eadem imaginaria moneta legitima repraesentatur per quamlibet monetam quae solutionis tempore vigeat in commercio. 262. §. 4.

Scilicet moneta illa imaginaria quae in commercio hominum obtineret sive deterior sive pretiosior futura tempore solutionis absolvendae. *ibid.* §. 5.

Obligationes enim susceptae in pecunia imaginaria sive = *in scudi Romani* = ritu dissolvi poterant ex nummariis schedis vel nummis aeneis, qui solutionis tempore versarentur in commercio. *ibid.* §. 6.

Licet ab argentea pecunia quam contractus tempore vigebat longe distarent. *ibid.*

Respondetur nonnullis Decisionibus de quibus. *ibid.* §. 9.

Sic emptores rite obligationi satisfaciunt solvendo viliores nummos qui ex inscripto valore quantitatem repraesentant = *di scudi moneta Romana* = *ibid.* §. 10.

Solutio

in quam caussam cedat.

In Materia solutionis unice spectandum est, quid actum sit inter dantem & accipientem; ut facile dignosci possit, in quam caussam solutum sit. 235. §. 9.

Reservata debitori facultate solvendi per partes hic declarare potest, in quam caussam solvat. 487. §. 4.

Quod si tacuerit, solutio prius cedit in usuras, deinde in sortem. *ibid.* §. 4.

Soror.

Soror jus habet succedendi fratri improli & intestato. 18. §. 7. 400. §. 3.

Omnique sublato sexus discrimine ad successionem fratris sororisque defunctae venit frater sororque superstes. 351. §. 2.

Quod fratri relictum legitur adhibito verbo = *fratri* = idem obtinet quoad sorores, quasi legatur = fratri & sorori. *ibid.* §. 3. 9. & seq.

Spillaticum.

Spillaticum non praesumitur solutum, nisi probetur. 386. §. 4.

Spillatica gaudent iisdem privilegiis & juribus, quibus pollet ipsa dos. 386. §. 5. 387. §. 4.

Spoliatus.

Vix spoliatus quis est bonis ei cessis jus habet molestias omnes vertendi in eum, cum quo contractum iniit. 738. §. 3.

Spoliato refici debent a spoliante fructus, & damna omnia ei per spolium obventa. 694. §. 2.

Spolium.

Spolium violentum rigorose purgandum est. 35. §. 8.

Et reficiendae sunt expensae tam judiciales, quam extrajudiciales. *ibid.* §. 8.

Duo spolium constituunt, vetus penes spoliantem possessio,

tamen afficiat contractus formam praescribens . *ibid.*

Amplia : etiam sub poena nullitatis . *ibid.*

Stipulatio .

Stipulatio solemnis creditum probat . *dec.* 525. §. 3.

Ideoque quidquid adducitur contra evidentissime probandum est . *ibid.* §. 3

Personales stipulationes contemplatam personam non egrediuntur , & praeter eam , coeteri omnes extranei existimantur. 131. §. 8.

Stipulatio facta sub conditione atque in uno casu taxative in nihilum abit , si conditio deficiat . 132. §. 4.

Fortius si res in eum incidit statum , a quo nequibat incipere. *ibid.* §. 4.

Juris praesumptio stat pro stipulationis validitate . 357. §. 4.

Itaut , si falsa aut laesiva dicatur , concludentissime probari debet . *ibid.* §. 4.

Praetoris est stipulationes privatas ad effectum perducere . 495. §. 2.

Stipulatio inita publico instrumento satis est , ut creditum habeatur hypotheca munitum . 682. §. 6.

Stipulationes effectum habere debent . 327 §. 4.

Subsistere non potest stipulatio , cui resistit tam provisio hominis , quam dispositio legis . 343. §. 11.

Stylus .

Ad evitandos inanes circuitus est Rotae stylus in possessione bonorum manutenendi eum de cujus bono jure constat . 69. §. 9.

Subhastatio .

In subhastationibus , quae auctoritate judicis perfici debent , primus oblator anteponitur , aliosque posteriores vincit omnes, dummodo conditionem ab ultimo factam impleat . 86. §. 5.

Cum res sit de subhastationis nullitate , maxime animadvertenda est peculiaris loci consuetudo , quae omne fert punctum . 187. §. 5.

Juxta constitutionem Innocentii XI. , non licet post annum de subhastationis nullitate queri . 716. §. 5. 718. §. *final.*

Subhastatio ut valida dicatur , requiritur saltem licitatores adfuisse , ne ad praefocandum debitorem facta censeatur . 802. §. 5.

Ac omnia coetera solemnia fieri debent , ac necessaria . *ibid.* §. 6.

Ex quibus autem inducta censeatur nullitas subhastationis videa. *ibid.* §. *sequ.*

Simplex subhastatio , nisi realis deliberatio sequatur , nihil detrahit proprietatis , & dominii juribus . 824. §. 5.

Subministrationes in Causam .

Duo in judicio subministra-

tionis in caussam declarandam probari debent : bonum jus , & paupertas . 317. §. 2.

Subreptio .

Deneganda est Chirographo exequutio quod subreptionis vitio scateat . 55. §. 2.

V. *Obreptio* . *Chirographum* . *Pontifex* .

Subrogatio .

Si pro credito sterili bona frugifera in solutum cedunt, cum fructus quoque debeantur , id fit, ob quamdam a lege productam subrogationem , sterilis crediti , cum bonis frugiferis . 130. §. 2.

Idem juris pro subrogatio valet , quod pro eo obtinet , cui fit subrogatio . 131. §. *final.*

Substitutio .

Substitutio foeminarum perempta linea masculina , probat foeminas in prima substitutione comprehensas non esse . 69. §. 5. 269. §. 9.

Alias essent sibimetipsis substitutae . 69. §. 5.

V. *foeminae* .

Digressus ad plures substitutionum gradus excludit consilium Oldradi . 69. §. 7. 414. §. 12. 13. 14.

Expresse ordinata substitutio fideicommissum indicat . 184. §. 5.

V. *Fideicommissum* ,

Vetita substitutione in ulteriores gradus per vocabulum = *e non più oltre* = apparet unos filiarum filios , sive eos , qui ultra vocationem veniunt , exclusos fuisse . 229. §. 14.

Nullus locus esse potest substitutioni subsidiariae in praejudicium substitutorum a testatore; maxime si de illorum exclusione constet . §. *final.*

Substitutio est secunda institutio , seu in locum primi haeredis suffectio . 274. §. 5.

Non mutatur indoles , & natura substitutionis , si vel una , vel plures personae in vulgarem substitutionem alternatim fuerint conjectae . 400. §. 8.

Deficiente conditione substitutio quoque deficere debet . 423. §. 6.

Substitutio in uno tantum casu factae nominationis , & stricte coercita ac taxative ad illum casum determinata ad alium casum contrarium factae nominationis detorqueri nequit . 611. §. 17.

Praevalet Soccini regula adversus illam Oldradi , substitutionem nempe praeconceptam in casu deficientiae aeque locum habere in casu non existentiae . 711. §. 8.

Substitutio facta in casu , quo linea alicujus efformata & inchoata fuerit , & postmodum defecerit , juxta Oldradi consilium porrigi nequit ad casum , quo antecedens linea , nunquam incaepit . 67. §. 3.

Substitutio reciproca .

Ut substitutio sit reciproca non solum vocatio omnium requiritur

inter quos illa consistat, sed oportet etiam ultimo loco exscriptum esse substitutum titulo universali. 400. §. 5.

Si ubi placuit, substitutionem adjecit reciprocam testator, ubi nihil de ea commemoravit, exclusisse censendum est. *ibidem* §. 6.

Ex substitutione in casu delicti nullum erui potest argumentum substitutionis reciprocae linearis in casu obitus. *ibid.* §. 14.

Defectus prohibitionis alienationis, ac directa solummodo vocatio descendentium excludunt substitutionem reciprocam. 825. §. 7.

Cum saepius hae sint conditiones ad eam inducendam solitae. *ibid.* §. 7.

Reciproca linearis, cum odiosa summopere sit, nunquam admittitur, nisi aperta pateat testatoris voluntas. 773. §. 5.

In substitutione reciproca tacita intelligitur conditio obitus = *si sine filiis* = ex conjectura naturalis pietatis ascendentis deducta. 146. §. 3.

Substitutio compendiosa.

Per compendiosam vocati censentur ii omnes, qui in casu obitus & subindefinita mortis commemoratione, sine ulla temporis limitatione substituti fuerunt. 712. §. 5. 713. §. 9.

Substitutio censetur compendiosa ex volita bonorum conservatione. 713. §. 9.

Substitutio si sine filiis.

Conditione *si sine filiis* substitutioni adjecta, licet hi postea defecerint, substitutio secundogeniti evanescit pervulgarem, ac si nunquam scripta fuisset, 69. §. 6.

Substitutio vulgaris.

Prohibitio alienationis, cum fideicommissum restitutorium necessario supponat, meram substitutionem vulgarem dumtaxat conceptam fuisse excludit. 69. §. 6.

Si conditio simplex fuerit & taxativa, ut primo tantum haeredi adhaereat, & ejus mortis dumtaxat tempus intuetur deficiente illa conditione, cessat substitutio tamquam vulgaris. 400. §. 7.

De conjecturis inducentibus fideicommissariam substitutionem vulgarem viden. 418. §. *ab* 8. *usque ad* 12.

Non purificata conditione obitus sine filiis, substitutio vulgaris evanescit. 744. §. 7.

Substitutio Vulgaris-anomola.

Ex vulgari anomola etiam substitutio compendiosa proficiscitur. 414. §. 17.

Cum res est de fideicommisso perpetuo, ordine successivo in infinitum instituto recepta est juris regula, ex vulgari anomola filium subingressum esse in locum matris. 720. §. 6.

Vulgaris anomola invecta fuit ne fideicommissa in aevum ordinata repente concidant. 799. §. 9.

Non vero ut testatorum voluntati vim faciat. *ibid.* §. 9.

Quo in casu excluditur quaecumque vulgaris anomola substitutio. *ibid.* §. 9.

Non censetur inducta anomola, si successioni locus non sit, nisi antea successerit, qui prius vocatus fuit. 800. §. 7.

Nec in vim anomolae licet gradualitatem volitam subvertere. *ibid.* §. 7.

Vulgaris anomolae indoles est, ne fideicommissa perpetuo mansura inopinato concidant. *ibid.* §. 8.

Substitutus.

Bona primogeniturae subjecta, sunt integre substitutis reddenda. 140. §. 5.

Nemo potest esse institutus & substitutus. 274. §. 5. & 566. §. 5.

Cum nullum sit discrimen inter verba = *si institutus filios habuerit* = & = *si habuerit quidem & ante ejus obitum defecerint* = aeque tali in casu substitutus admittitur. 400. §. 9.

Conditione super existentiae non purificata, substitutus censeri nequit, nec ut stipes originis, nec ut stipes vocationis. 829. §. 6.

Successio.

Conciliari non potest clausula = *post hos omnes* = cum limitatione ad haeredes institutos tantum. *dec.* 1. §. 9.

Masculis extantibus successio ad foeminas transire nequit quae attributa iis dumtaxat fuit post masculorum defectum. *dec.* 3. §. 3.

Ex jure communi, successionis capaces sunt tum foeminae tum masculi. *dec.* 23. §. 6.

Secundum naturalem ordinem, successio deferenda est amitae in gradu proximiori Nepoti. 36. §. 5.

Spatium longissimi temporis praesumptionem praebet validissimam cujuscumque validioris tituli ad eos removendos, qui de successione solliciti non fuerunt. 66. §. 12.

Si cum fratribus defuncti, etiam ascendentes ad haereditatem vocantur nullo modo ad successionem ab intestato fratris filii vocari possunt. 114. §. 5.

Dictio = *e poi* = *seguita la di lui morte* = spectat ad effectum institutionis, scilicet ad haereditatis compendium, nunquam vero jus aut titulum successionis intervertit tempus ad succedendum praefinitum. *ibid.* §. 12.

Filiis debetur successio de jure naturae. 813. §. 3.

Et primum deferenda est filio, deinde filiae, exclusis aliis Masculis etiam propinquis. *ibidem* §. 3.

Decerni debet successio ad tramites legis vigentis, cum haec

nullam pati possit exceptionem: *ibid.* §. 5.

Pactiones factae, testatore vivente, super jure universali vel particulari successionis, sunt omnino reprobatae. 162. §. 12.

Omnes, qui in numero, corpore, familiave eligibilium versantur indiscriminatim gaudent aequo jure, ac successionis compendio. 202. §. 2.

In successionibus intestatis potiora sunt jura ascendentium, quam transversalium. 213. §. 6. 10. 214. §. 3. 11.

Urgente ratione pari, censenda est par volita successio. 255. §. 9.

Quoties jus successionis ab incerta pendet qualitate verificanda, nullus potest esse transmissioni locus, nisi qualitas verificetur. *ibid.* §. 13.

Successio cum innititur non origini, sed loco vocationi, non potest ad ascendentes transferri nisi prius, qui vocatur fuerit, successerit. 255. §. 14. 15.

In successione pari & in pari jure non potest dispar esse successio. 269. §. 3.

Successio deferenda est ei, qui non gravanti; sed gravato proximior est. 400. §. 4.

Ad successionem acquirendam minime opus est foetum vitam dici duxisse: sed satis est, eum vivum emissum fuisse, & sufficienter perfectum. 413. 5. *final.*

Antequam successio ad aliam lineam transferatur, in linea admissa omnes extincti esse debent. 415. §. 8.

Nullum jus in successione habere possunt ii, qui etiamsi vocati a testatore nominari postea ab altero debuerant. 611. §. 18.

In successionibus haereditariis par est explenda distributio inter eos, qui pari jure succedunt. 720. §. 2. 721. §. 3.

Quod ad caussam successionis intestatae invaluit, perperam ad testati caussam traducitur. 769. §. 9. 774. §. 6.

Haerede superstite in quo libet gradu & linea successio ad alias lineas & gradus non devolvitur. 773. §. 4.

Et quando successio potius masculo, quam foeminis aut viceversa debeatur, & quando vocatus sit pro simplici vocationis aut originis stipite viden. 779. *per tot.*

Successio gradualis, gradus plures, plura puncta, plures succedendi aditus sua vi reposcit. 143. §. 8.

Successio = *di primogenito in primogenito in infinito* = nunquam importat, in primo sedis vocatae ingressu unicum duntaxat primogenitum relate ad omnes foeminas veluti per modum collegii contemplatas fuisse substitutum. *ibidem* §. 9.

Verum intelligitur, quod si alicujus primogeniti linea defecis-

set, tunc non omnium superextantium linearum descendentes, sed soli primogeniti succederent. *ibid.* §. 9.

Deficiente eo, a quo soccessionem repetere poterant vocati, omnis successio evanescit. 565. §.5. 566. §. 8.

Statutum exclusivum non censetur excludere foeminas indefinite propter masculos, sed denegat illis successionem propter dotem, ita ut exclusae censeantur si dotem habuerint. 746. §. 3.

V. foeminae.

In successionibus regularibus saltus fieri nequit. 800. §. 3.

Non licet a successionis ordine constabilito discedere. 803. §. 6.

Nec per prius nec per posterius successioni inhiare quispiam potest, si nullibi vocatus legatur. 567. §. 15.

Successor.

Sub nomine successoris veniunt tum proximi, tum extranei. 425. §. 4.

Successorum pluralitas ad unum tantum gradum restringi nequit. 143. §. 11.

Successor singularis.

Frustra in successionem singularem, titulum praeferentem onerosum intenditur doli actio, nisi evincatur doli conscium fuisse. 500. §. 6.

Quamvis successor singularis non teneatur servare contractum locationis ab antecessore initum attamen, si locatio contineat omnium bonorum hypothecam, id locum non habet. 569. §. 5.

Supplicatio.

Constito de veritate & justitia supplicationis, ea signanda est. 186. §. 3.

T

Taxa legalis.

Taxa legalis, cum sit subsidiarium remedium, recipienda est, ubi de vera fructuum quantitate haud liquido constet. 605. §. 2.

In incerta praedialium redituum aestimatione semper juxta taxam legalem fructus computandi sunt. 811. §. 11.

Tempus.

Temporis habenda ratio est, quo initus fuit contractus emphyteusis, dum agatur de ejusdem laesione. 63. §. 9.

In stipulatione enim contraetus illud tempus spectandum est, quo contrahimus. 64. §. 16.

Et temporis fluxu quamvis directe sublatum censeri non soleat fideicommissum damno substituti, adhuc tamen duorum fere saeculorum observantia exigit dubiam testamenti dispositionem interpretari ut locali statuto sit conformis. 66. §. 11.

Imo praesumptionem praebet, cujuscumque solidioris tituli ad eos removendos, qui nunquam de successione solliciti fuerunt. *ibid.* §. 11.

V

Ideoque maximi ponderis est in judicio . *ibid.* §. 2.

Quod in testamento disponitur, exequutioni committendum est . 264. §. 6.

Quidquid ex testamento nobis debetur , jure actionis debitum dicitur . *ibid.* §. 9.

Cum Papiniano et Justiniano incognitum fuerit testamentum nuncupativum nuncupationis implicitae , idcirco , quidquid in ea Constitutione commemoratur intelligendum est,de pura testatoris nuncupatione coram septem testibus factam,Imperatorem sensisse. 117. §. 7.

Quoties agitur de testamentorum solemniis , haec dependent non a lege , sed potius ab usu & consuetudine . 117. §. 10.

Falsum dici nequit testamentum , si codicillus validus censeatur . *ibid.* §. 12.

Notarii & testium subscriptiones testamenti veritatem demonstrant . *ibid.* §. 12.

Ad omnem fraudem avertendam sancitum est ut nunquam in unius Notarii ore ejusque dumtaxat fide solemnitas probationis testamentorum collocaretur . *ibid.* §. 9.

Liturae atque additiones in testamentis appositae fidem tabulis magis adaugent . *ibid* §. 11.

Praecipue si toto testamenti contextui aut posteriori codicillo cohaereant . *ibid.*

Maximum quidem robur testamentum acquirit , si posteriores, jam disposita , Codicilli confirment . *ibid.* §. 12.

Nihil officit validitati testamenti si rogitum notarii non in testamenti dorso sed folii alterius quo illud fuit obvolutum , appareat . *ibid.* §. 12.

Incivile est haeredis institutionem seu testamenti validitatem in discrimen adducere,cum quis jam legata testamento relicta sit consequutus . *ibid.* §. *final.*

Testamentum
Quoad Cap: Cum esses.

Intestamento per relationem ad schedulam excluditur privilegium testamenti ad formam Cap: cum esses . 268. §. 3.

Testameutum quoad Cap: cum esses coram quibuscumque testibus confici potest , dummodo voluntatem suam testator exponat . *ibid.* §. 5.

Testamentum nuncupativum .

In testamento nuncupativo , nuncupationis implicitae , necessaria non est , externa testatoris subscriptio , 117. §. 7.

Imo si adsit suspicio , potius quam nuncupativum , in scriptis dicitur . *ibid.* §. 7. *& seq.*

Testamentum quoad falsitatem & validitatem .

Validum semper erit testamentum , si certe de patris familias , voluntate constat quocumque modo padita . 284. §. 14.

Testamentum per relationem adSchedulam.

In omnibus testamentis & praecipue in testamento per relactionem &c. duo tantum testes non sufficiunt ad legalitatem formae prae scriptam. 268. §. 3.

Et subscriptionis deficientia maxime vitiat schedulam. *ibid.* §. 3.

Ad ejus validitatem satis est, testatorem coram testibus schedulam obsignasse & professum esse in ea contineri ipsius voluntatem. *ibid.* §. 5.

Deficiente autem subscriptione requiritur solemnis relevatio, nimirum per judiciale testium examen. *ibidem* §. 6. 7.

Schedula vero subscripta, nil aliud requiritur, quam testium subscriptorum recognitio. *ibid.* §. 6. 7.

Validissimum est testamentum, per relationem ad schedulam, dummodo coram septem testibus declararit Testator, suum testamentum in ea carthula contineri. 117. §. 4. *& seq.*

Duplici enim modo testari potest aut *solemniter* scilicet *in scriptis* aut *per nuncupationem* scilicet sine scriptis. 117. §. 4.

Cumque posterior dispositiones per testes audita intendum haeredibus adversus testatorem votum captandae mortis suggesserit. §. 4.

Idcirco novus testandi modus fuit aPrudentibus invectus scilicet *per nuncupationem implicitam* seu *per relationem ad schedulam. ibid.* §. 4. *&* 7.

Quo dummodo septem coram testibus testator declararit testamentariam dispositionem iis in tabulis contineri omnem habuisset hujusmodi testamentum validitatem. *ibid.* 4.

Quod maximum robur acquirit si schedula clausa ac signis munita sit iisdem videntibus testibus atque publico praesente notario. *ibid.* §. 6.

Crescit si Notarius in ejus dorso rogitum suum apposuerit ac se se testes ibi subscripserint.*ibid.* §. 6.12.

Incognitum fuit Papiniano ac Justiniano testamentum nuncupativum nuncupationis implicitae. *ibid.* §. 7.

Adeo ut si praeter testamentum *in scriptis* nuncupativum etiam in Constitutionem commemoratur, sermonem tantum factum fuisse dicendum est de pura testatoris nuncupatione coram Septem testibus. *ibid.* §. 7.

Ideo ad hujusmodi testamenti validitatem requiritur id unum quod de identitate et veritate schedulae dubitari nequeat. *ibid.* §.8.

Quamvis nec Notarius nec testes adhibiti fuerint. *ibid.*

Quadere non solum necessaria non est externa Testatoris subscriptio. *ibid.* §. 8.

Ut imo cavendum ne hanc si-

mul cum Testibus snbscripsionem Testator adjiciat. *ibid.*

Cum si secus contigisset, ex hujusmodi solemnitate adhibita Testatotem potius testamentum in scriptis condere voluisse diceretur. *ibid.*

Nomen testatoris appositum in schedula omnem fraudis & doli suspicionem etiam levissimam removet. *ibid.* §. 12.

Testator.

Qui certum finem sibi proposuit, is non potest non exoptasse media, quibus testatoris voluntas impletur. *dec.* 1. §. 6.

Si testator, ubi filios instituit haeredes, ad alios substitutionum gradus minime digreditur, & nullam mentionem filiorum facit, dici non potest fideicommissum instituere velle. 59. §. 3.

Filiis enim scriptis haeredibus, non memorato restitutionis onerè, nullaque prohibita alienatione, dici nequit, nepotes de quibus nunquam locutus est substituisse. *ibid.* §. 3.

Si testator enunciative tantum dicit institutos esse debeie legitimos & naturates, hi quamvis natalibus anteà illegitimi, sed postea restituti, succedere possunt. 66. §. 7.

Si inventario non confecto damnum alicui inferatur, ne testator quidem dictum inventarium potest remittere haeredi. 70. §. 4.

Etiamsi probaretur facultas nominandi; haec nil ponit in esse, nisi ex littera testamenti apertissime pateat, testatorem ea usum fuisse facultate. 110. §. 5.

Testator eam, quam vult, legem bonis suis dicere potest, dummodo juri non adversetur. 140. §. 13.

Non potest non aequaliter diligere, aut non aequaliter vocare eos, quos incognitos in tempus remotissimum collective substituit. 269. §. 5.

Qui testatorem dementiae incusat, oportet altissimis id comprobet probationibus. 284. §. 3.

Testatoris voluntas certis verborum formulis, & limitibus circumscripta esse non debet, & quomodocumque pandita executioni committitur. 712. §. 11.

Et quoties constat, testatorem voluisse, ut omnes vocati per fideicommissum succederent, quaecumque dictio alternativa in copulativam solvitur. *ibid.* §. 15.

Et ad simplicem vulgarem designandam expressa non censetur. *ibid.* §. 15.

Lex praesumit, si testator de re non sua disposuerit, ignoranter credidisse rem esse suam. 193. §. 10.

Vetitum est expressam testatoris voluntatem infringere. 403. §. 11. 800. §. 4.

Indecorum est testatoris voluntatem divinari, cum satis

rose , ac evidentissime id est demonstrandum . *ibid.* §. 3.

Transmissio .

Nullus esse potest transmissioni locus , si a conditione pendeat verificanda . 255. §. 13.

Juxta commerciales sanctiones pro transmissione pecuniarum , praestitutum est in tertia parte unius argenti praemium pro singulis centenariis . 668. §. 5.

Et = *per la garanzia* = debetur in duobus argenteis in quodlibet centenarium . *ibid.* §. 5.

Trebellianica .

Praesumitur absumpta Trebellianica, ex decennali fructuum perceptione . *dec.* 1. §. 11.

Ex fideicommisso in contractu instituto Trebellianica non detrahitur . 281. §. 12.

Tutor Tutela .

Tutor sive curator non potest de bonis pupillaribus quocumque interposito contractu sibi addicere quidquam , sub poena amissionis rei coemptae & quadrupli ejus valoris . 48. §. 6.

Tutor & Curator non solum tenetur reddere rationem fructuum perceptorum , sed etiam eorum qui ex negligentia & culpa sua a pupillo absumi permisit . 103. §. 6.

Qui res gessit , quasi tutor & curator atque locavit , eodem quoque nomine pactas pensiones a conductoribus exegisse censendus est . 107. §. 3.

Quod si non exegisset , tamen praestare teneretur id , quod , tamquam tutor exigere debebat . *ibid.* §. 3.

Qui tutorem datum fuisse non in bonum pupilli asserit , evidentissime probare debet dolum & fraudem intercessisse . 213. §. 9.

V U

Vagus .

Vagus dicitur , qui domicilio relicto iter facit quaerens ubi pedem figat . 403. §. 5.

Animo ibi amplius non redeundi . 404. §. 5.

Valor .

Non populi opinio , sed lex tantummodo valorem nummis tribuit . 194. §. 7.

Valor praediorum rusticorum aestimandus est a fructibus , ad rationem taxae legalis , nempe ad scuta quatuor . 765. §. 4.

Ita quidem ut fructus annuus scutor. quatuor Capitale efficiant scutorum centum . *ibid.* §. 4.

Verus praediorum valor aequiparatur Canoni vicies sumpto . 125. §. 12.

Vectigalia .

Cessante caussa vectigalis , eo ipso & vectigalia cessare debent . 142. §. 8. & 9.

Ubi vectigal impositum fuit super bonis , ibi solutio peragenda. 271. §. 3. 4.

Venditio Venditor .

Venditione bonorum sive mobilium sive immobilium perfi-

cienda auctoritate judicis, distrahenda sunt bona eadem per hastam publicam. 86. §. 2.

Ita ut venditiones aliter absolutae nullius momenti sunt, & nullum jus tribuant emptori, a quo res avocari potest quamvis pretium is solverit. *ibid.* §. 2.

In venditionibus, quae auctoritate judicis perfici debeant, primus oblator palmam fert, aliosque posteriores vincit omnes, si conditiones ab iis oblatas implere sit paratus. *ibid.* §. 5.

Venditor, qui arrham recepit, si datam fidem frangat, ad duplum arrhae tenetur. 475. §. 3.

Tunc venditori nocet vitium rei venditae, cum emptor idem ignoraverit. 507. §. 20.

Venditio est fundi distractio, ac potest esse voluntaria & necessaria. 667. §. 8.

In venditionibus arbitrium ex bono & aequo illud sumi semper debet, quod favet recte vendentibus. 765. §. *final.*

Venditor tenetur de evictione erga emptorem. 45. §. 7.

Ex venditione venditor jus habet in emptorem ad pretium obtinendum, eoque non implente ad bona subhastanda ut ex eorum pretio suum creditum assequatur. 126. §. 4.

Si una eademque res duobus vendatur, illi res empta debet quamvis posteriori, qui jam sit in possessione. 165. §. 4.

Venditio per epistolas perfici nequit, cum requisitis solemniis indigeat. *ibid.* §. 5. 10.

Nec verdi potest res minoris, absque curatoris auctoritate. *ib.* §. 5.

Nec pariter res uxoris a marito, nisi interposito judicis decreto. *ibid.* §. 5.

Limita posse patrem ex causa necessaria praedia filii etiam minoris alienare. *ibid.* §. 6.

Venditio inita a proxime decocturo nulla, atque irrita censetur. 304. §. 7. 676. §. 4. *& sequ.*

Maxime si notum sit, ad eludendos creditores factam esse. 670. §. 4.

Venditor, qui pretium non accepit jure sibi retinet, aut vindicat rem venditam. 678. §. 2. & 3.

Ex dolosa venditione nullum jus oritur. 304. §. 9.

Venditor, qui rem non tradit, cogere nequit emptorem ad solutionem pretii. 353. §. 6.

Nec periculum rei venditae, ad emptorem pertinet, nisi traditione sequuta. *ibid.* §. 9.

Venditori jus est condicendi quanti ejus interest emptorem a contractu, dataque fide descivisse. 391. §. 3.

Arborum nemorumque venditio ut inita dicatur, oportet, fructus cum solo, & arbore alienatos esse, nempe res quae pro-

creatur una cum caussa procreante distractas fuisse . 590. §. 2.

Pretium est venditioni accessorium , imo venditionis pars est . 678. §. 5.

In venditionibus , quae fiunt ob necessitatem primum mobilia , deinde semoventia , postremo stabilia alienantur . 677. §. 4.

Nihil potest venditor post perfectam venditionem , sive in contrahendo, sive in distrahendo moliri . 785. §. 14.

In venditione expleta ad instantiam unius , aut alterius creditoris extra concursum non est necessarium mandatum de subhastando , sed sufficit judicis concursus decretum . 81. §. 6.

Etiamsi pretium venditionis remittatur arbitrio boni viri , valida tamen remanet venditio . 170. §. 20.

Imo validior redditur . *ibid.* §. 21.

Venditio , quae nec enormiter, nec enormissime ledat , servanda est . 603. §. 10.

Inita venditio a Muliere , & a Judice cognita justa caussa approbata contractum validum reddit . 170. §. 8.

Judiciali inhibitione justa , vel injusta manente, venditio , spreta judicis praescriptione inita , attentata censenda est . 314. §.7.

Perfectus dicitur contractus venditionis , cum res pretium , consensus intervenerint , *decis.* 507 §. 8.

Venditiones judiciales sunt duplicis generis , aliae fiunt praecone proclamante ad hastam accensa candela aliae fiunt praevia affixione programmatum ad oblatores alliciendos . *decis.* 81. §. 5.

Quae fiunt ad hastam requirunt oblationes in Urbana depositaria exhibitas . *ibid.* §. 5.

Quae fiunt per programmata requirunt solum oblatione in actis exhibitas . *ibid.* §. 5.

Praesertim si conventio praecesserit cum Urbis depositaria . *ibid.* §. 5.

Et unum judicis concursus decretum requirunt . *ibid.* §. 6.

Venia .

Venia obtenta pro aliqua re facienda in specie , generatim accipi nequit . 449. §. 3.

Ita ut , si quis ultra veniae fines egressus sit & exinde obvenerint damna , refici debent ab eo , qui permissionis fines praeter gressus est . *ibid* §. *final.*

Verba in genere .

Testator, verbis enunciativis institutos legitimos , & naturales esse debere jubens eos , qui natalibus illegitimis sint , legitimitati vero restituti , non excludit . 66. §. 7.

Verba in eodem instrumento usitata non possunt diversa interpretari significatione . 202. §. 14.

Ita ut prius descendentes omnes , postea primogenitos desiguent . *ibid.* §. 14.

Via.

Vicinus.

Vidua.

Vis.

Vita.

Universitas.

Quod a praesentibus membris universitati factum intelligitur, factum etiam ab absentibus, qui in praesentes proprium jus contulerunt. 497. §. 6. 7. 8.

Deliberatio capta a majore parte universitatis habenda est, ac si universitas integra deliberationi adfuisset, 497. §. 5. 6.

Vocatio Vocatus.

Ad fideicommissum vocati intelliguntur etiam descendentes in infinitum, cum in testatore comperiatur voluntas = *ut domus sua reviviscat* = *dec.* 1. §. 5.

Maxime si adsit prohibitio alienationis. *ibid.* §. 6.

In fideicommissi vocatione si prohibitio alienationis est simplex & personalis, scilicet taxative facta primis haeredibus ad eosque restrictive directa, censentur vocati tantum, qui nominati leguntur. *ibid.* §. 7.

Secus si prohibitio est realis. *ibid.* §. 7.

Vocatio = *post hos omnes* = conciliari non potest cum limitatione successionis ad haeredes institutos tantum. *ibid.* §. 9.

Vocatio descendentis absque onere nubendi non concidit si uxorem non ducat, aut Presbyter sit. *dec.* 3. §. 4.

Vocatione cohibita ad certam designatamque personam, locus est succedendi eis dumtaxat, qui ab illa descendunt. 38. §. 5.

Vocatio Masculorum facta per verba communia intelligitur, tum quoad Masculos Masculorum, tum quoad foeminarum. 154. §. 2. & 3.

Ad triplicem catenatam Masculorum vocationem inducendam requiritur, ut tres occurrant Masculinitatis gradus per masculum designati tam ex parte generati, quam generantis & subsequantur dictiones respectivae Masculinitatis quoad alios subsequentes collective vocatos. *ibid.* §. 5.

Aut saltem duo occurrant masculinitatis gradus cum dictionibus respectivis. *ib.* §. 5.

Collectiva masculorum vocatio, ut plurium graduum complexiva, per se numquam vocationem ad agnatos coercet. *ibid.* §. 5.

Ubi vocatio coercita est ad certas personas, iisdemque impositum onus assumendi nomen, ad alias porrigi nequit, licet aptae sint ad illud onus implendum. *ibid.* §. 7.

In vocatione qualificata qui requisita qualitate se praeditum non monstrat, perinde habendus est ac si non existeret. 200. §. 7.

In vocatione Masculorum veniunt Agnati Masculi & Cognati. 229. §. 5.

Nullus potest esse subsidiariae vocationi locus, quando constat de clarissima exclusione. *ibid.* §. *final.*

Ubi vocatio ab incerta pendet conditione superviventiae, vel ab alia quacumque, si conditio

defecerit antequam aperiretur successio, evanescit vocatio, ac si nunquam facta fuisset. 355. §. 12.

Vocatio enim conditione sine qua non, ne habituale quidem jus in haeredes defert. *ibid.* §. 12.

Vocatio incerta determinanda & conditionalis, quae per contrarium eventum fuit labefactata, imo nunquam fuit inesse posita, perinde habenda est, ac si nunquam extitisset. 256. §. 8.

Neque in ea quidquam est computandum. *ibid.* §. 11.

In vocatione pari, in pari jure, dispar non potest esse successio. 269. §. 3.

Si agnatos cognatosque uno eodemque tempore vocationem habere voluisset testator, per collectivam vocationem eos insimul consociasset. *ibid.* § 11.

Qui cum masculis etiam foeminas vocavit, non censetur per ipsos exclusisse foeminas etiam illius lineae. 297. §. 5.

Verum si vocatio expressa fuerit ad Masculos, qualitas masculinitatis perquiri debet & a masculo eo pergat oportet successio ubi alter masculus reperitur. *ib.* §. 5.

Quoties vocationis primordium deficit, successio inducta minime censeri potest. 611. §. 19.

Volita bonorum conservatione penes vocatos, contra Cumani theoricam fideicommissaria vocatio censeri debet. 712. §. 14.

Vocatio subsidiaria postulat vocationis primordium. 711. §. 4.

Vocatus dici nequit, qui in illo genere vocatorum descendentium inclusus non sit. 565 §. 6.

Qui nullibi vocatus est nequit sive prius sive posterius successionem inhiare. *ibid.* §. 13.

Expressa apertà testatoris voluntate, inutile est ad subsidiariam vocationem consurgere. *ibid.* §. *final.*

Vocatio facta duabus sub conditionibus, altera deficiente, corruit. 775. §. 2.

Voluntas.

Voluntas est omnino probanda aliis rationibus quam a nuda potestate. 110. §. 7.

Non ex vocalis neque ex una testamenti parte, sed ex integro contextu erui debet voluntas. 777. §. 9.

Votum Captandae mortis.

Quidquid votum captandae Mortis includit, indole sua inane est. 193. §. 3. 4. 5.

Vox.

Vox = progetto = sonat in tractatum. 47. §. *final*

Vocula = *ad* = cum de dispositionibus pertractetur adhibita potius quam = *in* = dispositionem jam declaratam non immutat neque invertit. 200. §. 6.

Usus.

Domino tantum licet de re sua libere disponere non conductori cui usus tantum conceditur. 307. §. 11.

Vide Locator:

Vis & efficacia obligationis pendet ex indole verborum non ab usu. 310. §. 8.

Usus alteri concessus tolli nequit nec immutari, quamvis praedium ex infructuoso deveнerit fructuosum. 307. §. 11.

Usuraria fraus.

Usurariae fraudis conjectura non excluditur, si contrahentes nobilitate praefulgeant. 30. §. 5.

Usuras licitas non reddit debitoris confessio. 130, §. 7.

Verum si de fructibus agitur ab alienis bonis a non domino perceptis, tunc cavillatio est usurariae fraudis nomen agitare, & fructus de re a non domino perceptis reddendi sunt. *ibid.* §. 7.

Usuraria fraude, coinquinatus censetur, tum qui sibi perficit contractum foeneratitium, tum qui ministrat alteri nomen ad perficiendum. 475. §. 3.

Usurae.

Ne mercatori quidem debentur in credito incerto, & illiquido. 688. §. *final.*

Ususfructus Ususfructuarius.

Usufructuarius universalis loco legatarii habetur, atque usque ab initio pleno jure ii haeredes constituuntur, quibus bonorum proprietas addicta fuit. 114. §.6. & 13.

Ususfructus duplex est: formalis, qui in utendo fruendoque consistit: causalis, qui junctam tenet proprietatem. *ibid.* §. 8.

Haec vero ususfructus causalis concessio, seu dispositio a jure non promanans per manifestam testatoris voluntatem aperte comprobanda est. *ibid.* §. 8.

Excluditur talis ususfructus causalis institutio, quando testator dixerit = *usufruttuario* = Et praecipue quando usus, & proprietas inter se pugnare comperiantur. *ibid.* §. 9. 10.

Aut si testator addiderit = *sua vita naturale durante* = *ibidem* §. 10.

Haeredes ususfructuarii sunt vere hereditatis proprietarii obstricti deinceps haereditatem per quamdam fideicommissi speciem reddere substitutis. *ibid.* §. 14.

Sequuto usufructuarii obitu, statim naturalis, & corporea bonorum possessio cum civili possessione, & proprietate consolidetur, non per viam novae institutionis, sed per viam continuationis. 136. §. 3.

Quia ullum proprietarii factum requiratur. *ibid.* §. 3.

Haeres in usufructu intelligitur, salva rerum substantia. 274. §. 5.

Ususfructus Uxori relictus filiis extantibus, convertitur in alimenta. 416. §. 3.

Juxta interpretationem, seu consuetudinem Bulgari. 639. §. 2. 5. 6. & *seq.*

Limite, si testator facultatem disponendi concessit, Uxori, & ita de expressa testatoris voluntate constet. *ibid.* §. 3.

Ususfructus Causalis.

Idem est usumfructum causalem habere, ac pleno dominio potiri. 274. §. 4.

Quoties in usufructu est quis institutus absque ullo cohaerede proprietario; qui postea succedere debeat, per substitutionem censetur vocatus etiam ad proprietatem & ne proprietas remaneat in suspenso, ususfructus relictus censetur causalis. 471. §. 8.

Utilitas publica.

Quemadmodum jus privatorum cedere debet publicae utilitati ita ex caussa publicae utilitati damno affici Privati non debent. 289. §. 2.

Uxor.

Renunciatio facta a marito, accedente uxoris consensu, valet, ac si expressa intercessisset ejusdem uxoris renunciatio. 76. §. 3.

Cum quis post se plures relinquens filios instituit uxorem suam haeredem usumfructuariam, talis institutio resolvitur in simplex alimentorum legatum. 106. §. 3.

Adverte, talem juris dispositionem locum habere, quando testator filios praeterierit. *ibid.* §. 3.

Nullumque locum obtinet, quando filiis alimenta linquens uxorem instituerit haeredem usufructuariam. *ibid.* §. 3.

Inane est uxorem, currum, & mundum muliebrem postulare a marito, cum jam decoctus sit. 522. §. 7.

Uxor, quamvis inops, & indotata, a marito ali debet. 751. §. 2.

Magis si hic dotem acceperit. *ibid.* §. 2.

Quamvis dissociatio per uxoris culpam intersit. *ibid.* §. 3.

Ac praeter alimenta ea omnia consequi uxor debet, quae ad decentem exhibitionem requiruntur. *ibid.* §. 4.

Majoraque debentur, si non ex simplici charitatis officio, sed ex contractu postulantur. *ibid.* §. 5.

Inter virum, et uxorem perpetua debet esse vitae consuetudo. 750. §. 3.

FINIS.

Notizie sul restauro effettuato nell'anno 1997
dal laboratorio di restauro " Il Segnacolo " di Cristina Agù
Via Ganaceto n. 78 Modena

Segnatura dell'opera 7. 2. 118

Sintesi delle operazioni effettuate

Operazioni preliminari al restauro:
controllo numerazione,smontaggio, scucitura, spolveratura.
Trattamenti ad umido:
Prove di acidità, prove di solubilità,lavaggio
con acqua demineralizzata,deacidificazione con soluzione acquosa semisatura
di idrossido di calcio, ricollatura con soluzione acquosa di tylose mh300p al 2%.
Restauro delle carte:
rammendo alla piega con velo giapponese 25561 e colla tylose mh300p in
soluzione acquosa al 2%
mending con carta giapponese 25517
e colla tylose mh300p al 4%
Ricostruzione del corpo del libro:
ricomposizione fascicoli, pressatura,cucitura su quattro fettucce di lino arrotolate e cucite a nervo con
filo di canapa tipo barbours
capitello infilato su nervo in fettuccia arrotolata cucito con
filo di canapa tipo barbours
Legatura:
costruzione di nuove carte di guardia struttura c in carta ingres
indorsatura leggera in carta giapponese 25517 e colla tylose mh300p al 4%
legatura in tutta pergamena semifloscia con labbro e due lacci di chiusura

Collaudatore Data collaudo

